

شماره آموزش خبرنامه ۱۴

نشریه خبری - اطلاع رسانی
اداره کل روابط عمومی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
بهمن و اسفند ۱۳۹۹

- بهره‌برداری از ۳۷۸ پروژه عمرانی دانشگاهی
- احداث ۹۵۰ هزار مترمربع پروژه‌های دانشگاهی توسط خیرین
- افزایش پرداخت وام‌های دانشجویی
- برگزاری بیش از ۱۰۰۰ نشست علمی بین‌المللی به صورت مجازی در سال ۱۳۹۹

آیین رونمایی از یادمان سومین کنگره بین‌المللی جندی شاپور

بسمه تعالی
دانشگاه جندی شاپور
شان سرافراز سردان
دانش دوست ایران زمین
است.

بسمه تعالی
جندی شاپور میراث
ماندگار تمدنی علم و دانش
ایران عزیز است

محمد

ویژه‌نامه

در زمینه‌ی دانش‌های نوپدید، مثلاً دانش نانو، ما امروز در دنیا جزو کشورهای درجه‌ی بالا در مسئله‌ی فناوری نانو و تولید نانو هستیم و از لحاظ مقالات علمی، مقالات مرجع، مراکز علمی جهانی می‌گویند در ظرف این بیست سال گذشته -چون نانو دانش نوپدیدی است- مثلاً در سال ۲۰۰۱ ایران ده مقاله در باب نانو داشت، در سال ۲۰۲۰ دوازده هزار مقاله؛ یعنی ما در ظرف بیست سال از ده مقاله‌ی علمی در باب نانو رسیدیم به دوازده هزار مقاله‌ی علمی؛ یک چنین کارهایی بحمدالله در کشور دارد انجام می‌گیرد؛ اینها مهم است.

بخشی از پیام نوروزی رهبر معظم انقلاب اسلامی

جذب سرمایه، اقتصاد دانش‌بنیان و تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان باید محور توسعه ما باشند. زنجیرها باید از پای فعالان اقتصادی بخش خصوصی باز شود. بنگاه‌های اقتصادی عمومی و دولتی باید راه را برای مردم و بخش خصوصی واقعی باز کنند و به نفع آن‌ها صحنه‌ی بنگاهداری و کسب‌وکار را ترک کنند. در این صورت، سرمایه‌گذاری، توسعه می‌یابد، اشتغال پایدار می‌گردد و رفاه عمومی، بهبود می‌یابد. این بایدها، تکرار شعارهای ناشدنی نیست. تجربه چهارساله ۹۳ تا ۹۶، بهترین شاهد برای امکان‌پذیر بودن این بایدها است. چهارسالی که ثابت کرد در این کشور و در این نظام، می‌توان با تدبیر و تعامل، مسیر غیردقیق را تصحیح کرد، روند درست را بازسازی نمود، و ناممکن‌ها را ممکن ساخت.

بخشی از پیام نوروزی دکتر حسن روحانی، رئیس‌جمهور

فهرست مطالب

- ۸ بهاریه: ویژه نامه نوروز ۱۴۰۰ خبرنامه آموزش عالی
- ۲۴ ایران؛ میراث دار نهاد دانشگاه
- ۲۵ گزارش سومین کنفرانس بین المللی جندی شاپور
- ۲۷ افزایش پرداخت وام‌های دانشجویی
- ۲۸ یک سال آموزشی دانشگاهی در مواجهه با کرونا
- ۳۵ بهره‌برداری از ۳۷۸ پروژه عمرانی دانشگاهی
- ۳۹ گزارشی دریافت ۵۷۶۵ مورد نظر از دانشجویان
- ۴۰ برنامه راهبردی ستاد خیرین وزارت علوم
- ۴۲ احداث ۹۵۰ هزار مترمربع پروژه‌های دانشگاهی
- ۴۶ برگزاری منظم جشنواره‌های دانشجویی
- ۴۸ فعالیت‌ها و دستاوردهای معاونت گسترش زبان و ادبیات فارسی و ایران شناسی
- ۵۸ عملکرد مرکز همکاری‌های علمی بین‌المللی وزارت علوم

خبرنامه آموزش عالی

نشریه خبری - اطلاع‌رسانی اداره کل روابط عمومی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
(زیر نظر شورای سیاست‌گذاری)

سر‌دبیر: دکتر ندا شفیعی

دبیر تحریریه: رضا بابایی

همکاران این شماره: مجتبی حاجی‌جعفری، سارا رستمیان، لیلا زرین‌کش، یوسف نوروز

صفحه آرایی: مجتبی حاجی‌جعفری

عکس: سید حجت رضوی

بهاریه

ویژه نامه نوروز ۱۴۰۰ | خبر نامه آموزش عالی

با بهاریه هایی از:

دکتر منصور غلامی، دکتر عبدالرضا باقری، دکتر محمدتقی نظریور، دکتر
مجتبی صدیقی، دکتر غلامرضا غفاری، دکتر حسین سالار آملی، دکتر حسین
عسگریان ایبانه، دکتر حکمت اله ملاصالحی، دکتر علینقی مشایخی، دکتر علی
رمشانی، دکتر امین یهزادمهر، دکتر محمد دورعلی، دکتر محمد مقدم واحد،
دکتر علیرضا کوچکی، دکتر شهرام جلیلیان، دکتر هادی خانیکی، دکتر
ابراهیم بیگ زاده.

دکتر منصور غلامی
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

به نام خالق هستی

نسیم نوروز می‌وزد و عطر بهار می‌پیچد که خلقت به خلعت نو درآمده است و خون تازه در خاک، خروشان است. جهان؛ پدین بیداری و بهار، تبلور کلام الله است که: «وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ» و سزاوارتر آن که در این تولد دوباره، به چراغ امید، راه رستگاری بجویم. اکنون که تقویم ورق می‌خورد و کارنامه سالی بسته می‌شود، نظام زیستی ما مغلوب و ویروسی است که هیچ چاره جز تغییر و تحول پیش رو نداریم. کرونا جهانی دیگر خلق کرده که کمتر شباهتی با واقعیات تجربه شده ما دارد. انسان به رنج افتاده، بیش از همیشه آرزومند و خوانشگر «حَوَّلْ حَالَنَا إِلَىٰ أَحْسَنِ الْحَالِ» است و فروتنانه‌تر به اصالت علم و نقش نجات‌بخش دانش اعتراف می‌کند. نظام آموزش عالی اگرچه در آغاز وقوع این بلیه دامنگیر دچار اندک اختلال‌هایی شده بود اما با مسئولیت‌پذیری متعهدانه و کارورزی‌های مبتنی بر فناوری‌های نو، رویکردی متناسب و کنشی تدافعی پایه‌ریزی گردید که ضمن حفظ بهداشت فردی و سلامت جمعی، جریان عادی آموزش و تولید دانش متوقف نشود و تهدید به وجود آمده به فرصتی برای اصلاح رویکردهای آموزشی به کمک بسترفآفرینی در حوزه رسانه‌های برخط تبدیل شود و عدالت آموزشی بهبود یابد. نوروز در باور ایرانیان نماد رستخیز طبیعت و نمایش رحمت خداوندگار است و دور نیست اگر این باز برخاستن از مرداب عادات و نادیدن نعمات را نوروز بنامیم و به روزگار حلول سال نو، قلب و قالبی نو برای دیگران و خویش آرزو کنیم.

سالی را وداع می‌کنیم که در هر برگ تقویم‌ش، سوگوار اهالی و اعزه دانش، کارمندان کوشا و اساتید دانش‌پژوه و دانشجویان ارجمند شدیم و اکنون که به مشیت مقدر الهی، در آستانه سالی دیگر قرار داریم، پیروزی و بهروزی و تندرستی همه عزیزان خانواده بزرگ و گرانقدر آموزش عالی را از ایزد منان مسئلت می‌نمایم.

به نام خالق هستی

نوروز مظهر نونگاری و تجلی دوباره شدن است. فرصتی که منشأ بازخوانی حقیقت طبیعت و واقعیت رحمت خداوندی است که از پس اراده او مرگ و زندگی تعبیر می‌شود. فلسفه‌ای که در ذات خود هدفمندی و دانش بنیادی هستی را به‌صراحت اعتلا می‌بخشد. نوروز، کانون بادهایی است که در حسن اتفاقشان می‌توان روزهای نویدبخش‌تری را آرزو کرد. نوروز در راه است و این امید که روزگار در راه، روزگار سرشار از تندرستی و دوستی باشد، روشن‌ترین چراغ امیدی است که در جان‌ودل ما تألؤ افکنده است. از سر صدق تلاش نماییم تا آواز اهالی علم و بدایع عالم دانستگی ایرانیان خوشایندتر به گوش آید و بر دیده بنشیند.

نوروز پیش رو را به فال نیک می‌گیریم و هفت‌سین امید خود را به تبرک کتاب‌الله و عطر ایام شعبانیه که با عطر بهار طبیعت ممزوج شده است، پاس می‌داریم. در آستانه سال نو و نوروز در راه، آرزو می‌کنم به نوشداروی دانایی، سربلند و پیروز باشید.

دکتر عبدالرضا باقری قائم مقام وزیر و رئیس مرکز هیئت‌های امنا و هیئت ممیزه مرکزی

اینجانب این عید سعید باستانی را به شما همکاران ارجمند در حوزه ستادی وزارت عتف، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، مراکز پژوهشی، مؤسسات وابسته به وزارت و پارک‌های علم و فناوری تبریک عرض می‌کنم و امیدوارم در این ایام و عصر شیوع ویروس کووید - ۱۹، همه شما و ملت با عزت مادر سلامتی کامل جسمی روحی و روانی به سر برده و با دلی شاد و با توفیقات الهی روزافزون آماده خدمت به خانواده و جامعه بوده و سالی سرشار از برکت و معنویت را در پیش روی خود داشته باشید.

سالی که گذشت، سال سختی بود و ما اذعان داریم که سالی با فراز و فرود فراوان، مواجه با تحریم ظالمانه و تورم و سالی با دلهره ناشی از شیوع بیماری کرونا و نگرانی از سلامت و ... را به سخت‌کوشی، صبر و استقامت و ... پشت سر گذرانده‌ایم و ما توفیقات خوبی در مهار و مبارزه با این بلایا و مشکلات بخصوص در مواجهه با این بیماری در زمینه اجرای دورکاری و استفاده از سیستم آموزش مجازی به دست آوردیم. سلام و درود می‌فرستم به خانواده معظم شهدای انقلاب اسلامی و مدافعان حریم و حرم، به جانبازان و ایثارگران به شهدای مدافع سلامت و برای کلیه درگذشتگان خانواده آموزش عالی به ویژه اموات مظلوم ناشی از بیماری کرونا رحمت الهی را مسئلت می‌کنم.

دکتر محمدتقی نظرپور معاون اداری، مالی و مدیریت منابع

بسم الله الرحمن الرحيم
ای دگرگون‌کننده دل‌ها و چشم‌ها، ای اداره‌کننده شب‌ها و روزها، ای پرخاننده حال و احوال، لطف کن و حال ما را به سمت بهترین حال متحول نما.
خداوند عزوجل را سپاسگزارم که امسال عید نوروز ما را مقارن با ایام شعبان و در تداوم آن میلاد حضرت ولیعصر (عج) منجی عالم بشریت قرار داد.

دکتر مجتبی صدیقی معاون وزیر و رئیس سازمان امور دانشجویان

ارجمند دانشگاه‌ها و ستاد آموزش عالی به‌رغم همه مشکلات و محدودیت‌های به وجود آمده به علت ویروس کرونا و تنگنای اقتصادی بر هیچ کس پوشیده نیست.

جامعه عزیز دانشجویان کشور نیز در سالی که گذشت با درک صحیح و همدلی با اساتید گران‌قدر خویش چراغ تعلیم و تربیت را فروزان نگه داشتند. لازم است در آستانه سال ۱۴۰۰، از همراهی‌ها و پشتیبانی‌های خوب و دلگرم‌کننده همه تلاشگران این حوزه اعم از اساتید، دانشجویان، مدیران و کارکنان گرامی در همه دانشگاه‌ها و ستاد و خانواده‌های محترم آنان که دل در گرو پیشرفت این ایران عزیز داشته و دارند، سپاسگزاری ویژه نمایم و از آستان حضرت باری تعالی مزید توفیقات سرشار از شور و نشاط و مملو از توکل الهی برایشان، خواستارم.

اینجانب ضمن تبریک فرارسیدن نوروز باستانی و حلول سال نو، سالی سرشار از سلامتی، موفقیت، سعادت و بهروزی برای شما عزیزان و خانواده محترمتان از درگاه خداوند متعال خواستارم.

بسم الله الرحمن الرحيم
یا مقلب القلوب و الابصار، یا مدبر اللیل و النهار، یا محول الحول و الاحوال، حول حالنا الی احسن الحال.

رسید مژده که آمد بهار و سبزه دمید

وظیفه گر برسد مصرفش گل است و نبید

مکن ز غصه شکایت که در طریق طلب

به راحتی نرسید آن که زحمتی نکشید

هم‌آوایی زیبای بهار طبیعت با ایام فرخنده و باسعادت ماه پرفیضیت شعبان و اعیاد شعبانیه که هر دو از باشکوه‌ترین جلوه‌های رحمانی در جهان هستی و نشانه‌ای از قدرت لایزال الهی است را به شما همکاران گرامی تبریک و شادباش عرض می‌نمایم. تقارنی خجسته از ماه شعبان با فرهنگ غنی ایرانیان که انسان‌ها را به گره‌گشایی و هم‌گرایی فرامی‌خواند و پیام مشترک آن، نو شدن و بازآفرینی برای طبیعت و انسان است همیشه نویدبخش افکار و تصمیم‌های تازه برای آینده است. آینده‌ای که همه امید داریم بهتر از گذشته باشد.

پیشبرد اهداف و برنامه‌های آموزش عالی در سال ۱۳۹۹ با تلاش و همت شما همکاران گرامی، خانواده

دکتر غلامرضا غفاری معاون فرهنگی و اجتماعی

گداخت آن همه برف
دمید این همه گل
شکفت این همه رنگ،
زمین به ما آموخت
ز پیش حادثه باید که پای پس نکشیم
مگر کم از خاکیم
نفس کشید زمین ما چرا نفس نکشیم؟

فریدون مشیری

روزگاری است که نوروز با تمام فرازوفرودهای تاریخی‌اش عید باستانی این کهن سرزمین است. موهبتی است که در خود شادزیستی، دیدار یاران، گفتگو، آشتی و صلح‌جویی احترام به خود و دیگری، حرمت به طبیعت و دیگر سرمایه‌های ارزنده را دارد. فرارسیدن این عید جاودانی را به یکایک اعضای محترم خانواده بزرگ نظام آموزش عالی کشور؛ اعضای محترم هیئت‌علمی، کارکنان سخت‌کوش و دانش‌جویان عزیز عرض تبریک و تهنیت دارم. امیدوارم سالی که پیش رو دارید آغازگر لحظه‌هایی باشد که آرزو دارید. در این روزهای نو و تازه که مصادف با ماه مبارک شعبان است از درگاه خداوندگار هستی، آرزوی سلامتی و بهروزی را برای شما بزرگواران و خانواده گرامی‌تان

مسئلت دارم. آرزو دارم نوروزی که پیش رو دارید؛ آغازگر لحظه‌هایی باشد که آرزو دارید. نوروز، سمبل جاودان نو شدن است، تجدید جوانی جهان کهن است و برای یکایک ما سپری شدن کسری از عمر؛ عمری که اندازه فصل سپری‌شده‌اش را نیک می‌دانیم و از میزان باقی‌مانده‌اش هیچ نمی‌دانیم. اگر آنچه گذشت را نه‌چندان شایسته و راضی‌کننده نمی‌دانیم؛ آنچه باقی‌مانده است را بر باد غفلت نسپاریم که:

این قافله عمر عجب می‌گذرد
دریاب دمی که با طرب می‌گذرد

نوروز فقط نوشوندگی طبیعت نیست بلکه نو شدن خلق و خواها و بهانه‌ای برای شستن سینه‌ها از کینه‌ها است. دل و قلب بهارآگین می‌شود و از یزدان پاکدلی به‌دوراز رنج و غصه آرزو داریم و به تعبیر خواجه شیراز:

بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم
فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو در اندازیم
اگر غم لشکر انگیزد که خون عاشقان ریزد
من و ساقی به هم سازیم و بنیادش براندازیم.

دکتر حسین سالار آملی رئیس مرکز همکاری‌های علمی بین‌المللی

نوروز به‌عنوان یک میراث ناملموس فرهنگی در سازمان یونسکو ثبت شده است؛ لذا این ایام را به جامعه علمی و دانشگاهی کشور و به همه ملت‌های جهان تبریک عرض می‌نمایم.

فعالیت‌های علمی در سطح منطقه و جهان یک ضرورت است تا بتوانیم در شبکه جهانی دانش و فناوری، حق علم و دانش نوین را برای کشور عزیزمان به همراه آوریم. تحقق این مهم و احقاق این حق در سطح جهان بین‌الملل نیازمند برنامه‌ریزی، ساماندهی امور و تلاش گسترده دارد که خوشبختانه اکثر دانشگاه‌ها و مراکز علمی و پژوهشی کشور در این مسیر با ما همراه بوده‌اند.

در طول سال ۱۳۹۹ شاهد آن بودیم که دانشمندان و محققان کشورمان، باتکیه بر دانش و تحقیقات خود در کنار مردم برای مبارزه با ویروس کرونا ایستادند و در مسیر تحقیقات علمی خود برای تولید واکسن کرونا به موفقیت‌های ارزشمندی نائل شدند. بی شک، بخشی از این موفقیت‌ها به طور غیرمستقیم در گرو همکاری‌های علمی بین‌المللی و اجرای پروژه‌های مشترک تحقیقاتی با محققان و دانشمندان سایر کشورها و با همکاری بسیاری از سازمان‌های بین‌المللی بوده است.

با وجود تحریم‌های ناعادلانه بین‌المللی و توأمان شیوع کرونا، همکاری‌های علمی بین‌المللی هرگز متوقف نشد و با اتخاذ شیوه‌ها و ابتکارات جدید علمی و مجازی، دستاوردهای علمی بین‌المللی بسیار ارزشمندی حاصل گشت از آن جمله برگزاری حداقل ۱۰۰۰ نشست و سمینار علمی بین‌المللی بود که به‌صورت مجازی که در سال ۱۳۹۹ برنامه‌ریزی گردید.

طی سال‌های اخیر، رشد تولید علم ایران بر اساس منابع رتبه‌بندی جهانی و تولید مقالات علمی، از رشد مناسبی در مقایسه با سایر کشورها برخوردار بوده است و در بسیاری از حوزه‌های علمی حتی در رأس بسیاری از کشورهای پیشرو

علمی جهان قرار گرفته است. تعداد مدارک علمی مشترک کشورمان با محققان سایر کشورها و افزایش تعداد دانشگاه‌های ایرانی در نظام‌های رتبه‌بندی جهانی، از دیگر افتخارات علمی کشورمان در طی سال‌های اخیر و سال جاری بوده است.

تبادل محققان ایرانی و خارجی، تبادل فرصت‌های مطالعاتی و جذب دانشجویان بین‌الملل نیز علی‌رغم شیوع کرونا، از رشد قابل قبولی برخوردار بوده است.

بهره‌گیری از توان ایرانیان مقیم خارج از کشور از سیاست‌های جدی وزارت عتف است. ایرانیان خارج از کشور سالانه در مجموع در بیش از ۸۷۰ همکاری دانشگاهی اعم از آموزشی، تحقیقاتی و استاد راهنمای دانشجویان با مراکز علمی و دانشگاهی داخل کشور همکاری می‌کنند. سیاست مسلم مرکز همکاری‌های علمی بین‌المللی وزارت عتف، توسعه مراودات با کشورهای مسلمان و منطقه، جذب دانشجویان داوطلب بین‌المللی، انجام پروژه‌های مشترک تحقیقاتی و همکاری در چاپ مقالات مشترک بین‌المللی بین محققان ایرانی و خارجی می‌باشد که این امر در انتقال دانش به داخل کشورمان کمک شایانی نموده است.

بسیار امیدوار و مصمم هستیم در سال پیش رو، با همت مسئولان و جامعه علمی کشورمان و بهبود اوضاع سیاسی و اقتصادی و کنترل ویروس کرونا، برنامه‌ها و اهداف و آرمان‌های سند جامع علمی بین‌المللی کشورمان را جامه عمل بپوشانیم و با شتابی هرچه بیشتر به قله‌های رفیع علمی و فناوری در منطقه و جهان دست یابیم.

برای همه مردم عزیز ایران به‌ویژه دانشمندان، محققان و دانشجویان گران‌قدر، سلامتی و توفیق روزافزون آرزو می‌نمایم و از مساعی و همکاری‌های ارزشمند آنها در پیشبرد اهداف علمی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران تشکر و قدردانی می‌نمایم.

دکتر حسین عسکریان ایپانه دبیر ستاد خیرین وزارت عتف

دانشجویان مستعد بود. مهم‌تر از همه اینها روشن نگاه داشتن شعله‌های گرم مهر و مهربانی، دانش و فضیلت و فرهنگ نوع‌دوستی برای آینده فرزندان این سرزمین توسط خیرین است. سال گذشته علی‌رغم سختی‌هایی که به علت بیماری کرونا و تنگناهای اقتصادی پشت سر گذاشتیم، مملو از خاطرات شیرین و به‌یادماندنی نیکوکاری‌هایی است که خیرین در این سال به انجام رساندند.

در آغاز بهار طبیعت و سال نو به پاس تمام فعالیت‌های مؤثر و سازنده شما خیرین گرامی که با تمام توان پرچم فرهنگ نیک‌اندیشی و نیکوکاری را به اهتزاز درآوردید قدردانی می‌کنم و ضمن تبریک سال نو، از درگاه ایزد منان برای همه خانواده آموزش عالی اعم از خیرین، اعضای هیئت‌علمی، کارمندان، دانشجویان و مدیران و وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری آرزوی سلامتی، بهروزی، سعادت و توفیق خدمت صادقانه و خالصانه را خواستارم. در آخر سخن را با ابیاتی از حکیم طوس به پایان می‌برم:

ز دل‌ها همه کینه بیرون کنید
به مهر اندرین کشور افسون کنید
بکوشید و خوبی به کار آورید
چو دیدید سرما، بهار آورید

در طول سده‌ها نیک‌اندیشی و نیک‌کرداری از صفات بارز ایرانیان بوده و کاروان نیکوکاران این مسیر پرفرازونشیب را از اعماق تاریخ تا به امروز با صلابت پیموده‌اند. عمل نیک نخست از اندیشه‌های نیک سررشته می‌گیرد، پس برای زنده نگاه داشتن نیک‌ی، فرهنگ نیکوکاری را بایست پاس داشت.

خیرین دانشگاهی سال‌هاست که در کنار دانشگاهیان و همگام با آنان پرچم علم و دانش را به اهتزاز درآورده‌اند و هر جا لازم بوده نه تنها از بذل مال خود دریغ نداشتند، بلکه خود در این مسیر پیشگاه و راهبر بودند.

در سال گذشته بیماری کرونا در سراسر جهان گسترش یافت و زندگی و کسب‌وکار را برای بسیاری از مردم جهان با مشکل روبرو کرد. علی‌رغم مشکلات اقتصادی به وجود آمده، نه تنها از کمک‌های مادی و معنوی نیکوکاران دانشگاهی کاسته نشد بلکه بیش‌ازپیش نیز توسعه یافت. در سال گذشته همکاری صمیمانه و مستمر ستاد خیرین وزارت عتف، صندوق رفاه دانشجویان و بسیاری از خیرین دانشگاهی منجر به تأمین هزار میلیارد ریال برای تعمیر و تجهیز بیش از صد خوابگاه دانشجویی در سراسر کشور شد و این علاوه بر حمایت‌های خیرین از ساخت دانشکده‌ها، آزمایشگاه‌ها، ورزشگاه‌ها، خوابگاه‌ها و حمایت از

آئین‌های نوروزی چونان معماری پرشکوه تخت‌جمشید، ملی‌ترین میراث بین‌المللی و جهانی به‌جای‌مانده از جهان باستان هستند. تأکید می‌کنم بین‌المللی و جهانی؛ به این معنا که جغرافیای پرچین و شکن و فراخ تاریخ، فرهنگ، مدنیت و معنویت و در یک‌کلام اقلیم و عالم معنوی ایرانیان، از همان عهد باستان توانسته بود مرزهای قومی و ملی را درنوردد و چونان یک نظام سیاسی جهانی بر صحنه آید و زیر سقف بلند آئین‌های نوروزی یک جهان را در مقیاس تاریخی آن زمان گرم و صمیمانه کنار هم بچیند و ببیند و بزیید و بفهمد و بپذیرد.

آئین‌های بهاری که نکاح مقدس میان آسمان و زمین و رستاخیز عظیم ایزدان باروری از ایزد «دموزی» بین‌النهرینیان باستان گرفته تا ایزد «ازیریس» مصریان باستان و «بعل» کنعانی و «آت» و «آدونیس» فلسطینی و فریژی و آسیای صغیری و آئین‌های بهاری شورمندان و شادخواری‌های گرم و یله و بی‌مه‌ار دیونیزی و جهان هلنی بود، نپاییدند و فراموش شدند و از یادها و خاطره رفتند. آئین‌های نوروزی هم پاییدند هم در عصر عُسرت و غربت و تنگنای عالم جدید برای چنین آئین‌ها، جشن‌ها، رسم‌ها و سنت‌هایی همچنان گرم و شورمندان در جان تاریخ و فرهنگ ملت ما و جوامعی که با ما برخوان ضیافت یک میراث مشترک هم‌سفره و هم‌لقمه‌اند حضور دارند و قوت و قوت در کام و جان ما می‌ریزند و وحدت و اتفاق و انسجام و اقتدار ملی و معنوی و مدنی ما را قوت می‌بخشند. آئین‌های نوروزی که تصویری زنده از رستاخیزهای بهاری طبیعت را در میان ایرانیان به تماشا می‌نهادند؛ در عصر و عهد دولت اسلام و قرآن آن‌چنان ژرف و ریشه‌ای و شورمندان الهام‌بخش رستاخیزهای عظیم معنوی و روحانی در جان اهل ذوق و عرفان و ایمان و اشراق شدند و آن‌چنان در روان و رفتار وجدان مردم ما عمیق و وثیق رخنه کردند و آن‌قدر نغز و شیرین و دلنشین، شاعران ما نوروز را ستودند و سرودند و نواختند و آن‌چنان این باستانی میراث ریشه در دلستان ملت ما کرد که هیچ‌گاه از دل و از یاد نرفت و هرآنچه از دل برآید و بر دل نشیند از دل و از یاد نرود. چنین است حکمت و خرد و منطق و معنای بقای آئین‌های نوروزی در تاریخ و فرهنگ ما ایرانیان.

دکتر حکمت اله ملاصالحی استاد دانشگاه تهران

آئین‌ها، جشن‌ها، رسم‌ها، سنت‌ها در هیچ جای تاریخ، فرهنگ، جامعه و جهان بشری ما در خلأ پدید نیامده‌اند. در عدم رهنسپرده‌اند و در عدم استمرار نداشتند و تداوم نپذیرفته و نیافته‌اند.

در پس پشت و در عقبه هر آئین و جشن و رسم و سنت و میراثی همیشه فکر و فرهنگی، حکمت و خردی، منطق و معنایی، فلسفه و معرفتی و در یک‌کلام انگیزه و نیاز و غایتی احساس می‌شده است که آن را پدید آورده و در برآمدن یا ظهورش دخیل و سهم و مؤثر بوده است و استمرار و تداومش را تضمین کرده است. حکمت و خرد، فکر و فرهنگ، فلسفه و منطق، معنا و معرفت و برآمدن و استمرار دیرینه و دیرپا و در فرهنگ آئین‌های نوروزی را این‌چنین می‌توان فهمید و این‌چنین می‌توان پاس و عزیز و ارجمندشان داشت. در میان آئین‌های باستانی کارنامه جشن‌های نوروزی از همه درخشان‌تر است و از همه دیرپا و دراز‌آهنگ‌تر و در نوع خود از همه غنی‌تر و برای ملت‌هایی که بر خوان ضیافت یک میراث مشترک گردآمده‌اند و نشسته‌اند و هم‌سفره و هم‌لقمه‌اند، همچنان زنده و عزیز و ارجمندتر و سرورانگیزتر و نشاط‌بخش‌تر.

۱- ایزد ازیریس: ایزد جهان زیرزمینی و زندگی پس از مرگ در اساطیر مصر باستان.
۲- دموزی شاه خدای سومر است که خواهان ازدواج با الهه‌ای زیبا به نام اینانا است.
۳- بعل کنعانی: نام خدایی است که جوامع باستانی بسیاری در سرزمین میان‌رودان آن را می‌پرستیدند. به‌ویژه کنعانیان که او را خدای باروری و حاصلخیزی می‌دانستند.
۴- و آت و آدونیس فلسطینی: الهه آتش و عشق.

دکتر علینقی مشایخی استاد دانشگاه صنعتی شریف

نوروز و مراسم آن، یکی از زیباترین و مستحکم ترین نهادهای ملی به جا مانده از نیاکان ماست. سردی زمستان تمام میشود؛ طبیعت جان میگیرد؛ فضا نو میشود، زندگی جوش و خروش تازه ای پیدا میکند؛ خانه ها تمیز میشوند؛ مردمان شادی میکنند؛ دوستی ها قوت میگیرد؛ روحیه و امید جان تازه های می یابد و افراد و نهادها برای سال جدید طرحی نو می اندیشند. نوروز امسال ویژگی خاصی دارد و آن همزمانی اش با شروع قرن ۱۵ هجری شمسی است. در قرن گذشته با تأسیس دانشگاه تهران در سال ۱۳۱۳ دانشگاه به معنای جدیدش در ایران متولد شد. دانشگاه ها طی قرن گذشته خدمات زیادی در جهت تحول و نوسازی جامعه ایران و ارتقای استاندارد زندگی مردم مان انجام دادند. نیروهای متخصصی که دانشگاه ها تربیت کردند زیرساخت های فیزیکی کشور مانند جاده ها و پل ها و ساختمان ها را ساختند، صنایع جدید را در کشور پایه گذاری نمودند، وضع بهداشت و درمان جامعه را بهبود بخشیدند، معلمان و دبیران را برای توسعه آموزش و پرورش تربیت کردند و حوزه حقوق و قضا را سامان دادند و ابزار دفاعی برای کشور تولید کردند. بدون وجود دانشگاه ها وضع ایران و مردم آن در دوران عقب مانده قاجار باقی میماند و مردم کشور از حضور دانش

و فناوری در صحنه زندگی و بهبود شرایط خود محروم باقی می ماندند.

بسیاری از مشکلات فعلی کشور ناشی از عدم رشد رشته های علوم انسانی و اجتماعی هم پای رشته های دیگر دانشگاهی بوده است. رشته های علوم انسانی و اجتماعی هستند که دانش مدرن اداره و مدیریت جوامع را ارائه میدهند. بدون مجهز شدن به علوم انسانی و کاربرد آن نمیتوان جوامع پیچیده امروزی را با کارآمدی اداره کرد.

چه زیباست که شروع سال جدید و قرن نو سرآغاز طرح ریزی و تحول در رشته های علوم انسانی و اجتماعی در آموزش عالی باشد. آموزش عالی به طرح ریزی احتیاج دارد که از طریق آن چرخه های ضعف در این رشته ها شکسته شود؛ شرایط جذب بهترین استعدادها به تحصیل در رشته های علوم انسانی فراهم شود؛ این رشته ها با سرعت تقویت شوند؛ از بهترین دستاوردهای بشری در این رشته ها استفاده شود و با آموزش و پژوهش در این رشته ها متناسب با شرایط کشور، آموزش عالی نقش اصلی خود را در ارتقای کیفیت اداره جامعه ایفا نماید. آموزش عالی است که میتواند سطح دانش و فهم جامعه و مدیران آن را در حوزه های علوم اجتماعی که علوم اداره جامعه هستند ارتقا دهد و با کاربرد آن از دستاوردهای دیگر آموزش عالی بهره بیشتری نصیب جامعه شود.

با امید به چنین طرح ریزی، نوروز ۱۴۰۰ و سرآغاز قرن جدید شمسی را خدمت همه اعضای هیئت علمی، دانشجویان و کادر اداری در آموزش عالی تبریک عرض میکنم و برای همه آنها و خانواده محترم شان آرزوی سلامتی و شادابی دارم.

دکتر علی رضائی استاد دانشگاه زنجان

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

تقدیر الهی بار دیگر به آرایش طبیعت پرداخت و به فرمان او باد روح افزای بهاری شاخه‌های درختان خشکیده را سبز نموده و به طبیعت رنگ زندگی بخشید و حیف که در این بهار زیبا جای شهدا و امام شهدا خالی است و بر ماست که با پیروی از راه آن عزیزان و تبعیت از رهنمودهای مقام عظمای ولایت، در پیشرفت و آبادانی مهین عزیزمان بکوشیم. اینجانب به‌عنوان خدمتگزار علمی، ضمن تبریک نوروز سال ۱۴۰۰ هجری شمسی؛ سلامت، بهروزی، اتحاد، همدلی و تلاش در جهت رسیدن به قله‌های پیشرفت و توسعه را برای ایرانیان در ظل توجهات امام زمان (عج) از درگاه الهی

دکتر امین بهزادmehr استاد دانشگاه سیستان و بلوچستان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یا مقلب القلوب و الابصار یا مدبر الیل و النهار یا محول الحول و الاحوال حول حالنا الی احسن الحال با سلام و احترام، از خداوند متعال صحت و سلامتی برای ملت بزرگوار ایران اسلامی و همه همکاران عزیزم مسئلت دارم. خدا را شکر می‌کنم که یک سال دیگر توانستم به وظیفه دانشجویی خود و به پرداخت زکات علم ادامه دهم. از خداوند متعال خاضعانه درخواست دارم که توفیق عنایت فرماید تا به شایستگی از عهده مسئولیت خطیر آموزش جوانان و

مسئلت می‌نمایم.

حوزه‌های علم، پژوهش، فناوری، تجاری‌سازی و ارزش‌آفرینی در کشور ما؛ پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در ۴۲ سال اخیر همواره مورد توجه بوده است. با همت نوجوانان، جوانان، دانش‌آموزان، دانشجویان، عالمان و دانشمندان کشور؛ رشد جمهوری اسلامی ایران در حوزه‌های آموزش، تولید علم و گسترش مرزهای دانش چشمگیر بوده است.

در حدود یک دهه اخیر نیز، توجه به تولیدات علمی پر کیفیت، شتاب مناسبی داشته است و علی‌رغم اعمال تحریم‌های گسترده و ظالمانه بین‌المللی علیه کشورمان، تلاشگران عرصه علمی وطن با کوشش فراوان و به شیوه جهادی؛ اثربخشی دیپلماسی علمی جمهوری اسلامی ایران را بهبود بخشیدند. کشور ما با داشتن وضعیت مناسب ژئوپلیتیکی، منابع طبیعی و خام فراوان خدادادی و استعدادهای ارزشمند انسانی؛ شایستگی لازم برای جهش در شتاب رشد و توسعه را دارد.

به نظر می‌رسد، توجه و اعتماد بیشتر به مردم، نوجوانان، جوانان، دانش‌آموزان، دانشجویان، عالمان، اساتید و دانشمندان؛ ایجاد شرایط رشد متناسب با استعدادها، توانایی‌ها و نیاز جامعه و حذف سازوکارهای غیرضروری؛ از اهم موارد مؤثر در رشد و توسعه باشند. امید است، جهت‌دهی و ایجاد رقابت‌های سازنده، در مقیاس‌های خرد و کلان علمی، پژوهشی، فناوری و ارزش‌آفرینی؛ در جهت حل مشکلات جامعه؛ بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

فرزندان این مرز و بوم با عظمت برآیم. از پروردگار حکیم خاشعانه درخواست دارم دنیا را از آثار مخرب این ویروس در امان بدارد. شیوع این ویروس اما باعث شد عصر جدید یعنی عصر دیجیتال، بعنوان یک واقعیت رسمیت پیدا کند و به ساختار اداری و آموزشی کشور وارد شود. امیدوارم این ورود با مطالعه عمیق، با نگاهی به آینده و توجه به زوایای مختلف امور همراه باشد.

در انتها بهترین‌ها را برای ملت بزرگوار ایران اسلامی عزیز و همکاران گرانقدرم آرزو مندیم.

دکتر محمد دور علی استاد دانشگاه صنعتی شریف

ابتکار و بهره‌گیری از استعدادها و توانایی‌هایمان مجبور کند به اختیار و از روی انتخاب هوشمندانه و به حکم عقل به تحولات جهانی نگاه کنیم و با پیوستن به این حرکات پیشرو موجب ترقی و پیشرفت سرزمینمان شویم. مسلماً در این راه پیروی کورکورانه و تقلید راه به جایی نخواهد برد و بایستی با تدبیر روش‌های همگرایی متناسب با فرهنگ و پیشینه و سطح علم و دانش و توانایی‌هایمان با تحولات جهانی همراه شویم و نه به‌عنوان یک مصرف‌کننده بلکه به‌عنوان مولد در کنار دنیا قدم برداریم. این همه‌گیری را شاید بتوان به زمستانی سخت تشبیه کرد که در پی آن بهاری شاداب و دل‌انگیز خواهد آمد. امید است با تحول طبیعت و فرارسیدن بهار و رسیدن سال نو همه ما با اندیشه‌ای نو و نگاهی نو به دنیا و تحولات آن با استفاده از این درس‌های سخت دوران همه‌گیری بهاری شاداب در عرصه علم و فرهنگ و فن آوری برای این مرزوبوم فراهم آوریم. پیشاپیش عید نوروز را به همه همکاران گران‌مایه تبریک عرض می‌کنم.

دومین سالی است در سایه نامیمون همه‌گیری قرار داریم. شرایط به‌گونه‌ای است که آرزوی یک‌نفس عمیق بدون نگرانی را در هوای آزاد داریم، آرزوی در آغوش کشیدن عزیزان، فشردن دست دوستی از ته قلب و بی‌نگرانی لمس کردن اشیا اطرافمان. سالی که گذشت در کنار ناملايمات و آثار ناخوشایند روحی که برای همه‌مان داشت، درس‌های ارزشمندی نیز به ما داد. پرهیز از اتلاف وقت، سفرها و مخارج بیهوده، و ایجاد ارتباط سهل با خطرات کمتر، تغییر سبک زندگی، رعایت بهداشت و آموزش‌های پایه در این ارتباط و بهره‌مندی افراد بیشتری از مطالب و آموزش‌های مفیدی که طول مسافت و نبود فرهنگ استفاده از روش‌های اینترنتی بهره‌مندی از آنها را محدود کرده بودند. این درس‌ها گرچه مفید و ارزشمند ولی با هزینه گزاف از دست‌دادن عزیزان بسیار حاصل شدند. چه خوب است که از این شرایط درسی بگیریم که قبل از آنکه قهر طبیعت و فشارهای انسانی و سیاسی و عوامل خارج از اختیار ما را به تغییر مسیر زندگی، دست زدن به

مترقی کشور مانند سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، اقتصاد دانش‌بنیان و جنبش نرم‌افزاری، بها دادن به امر پژوهش است. در حال حاضر تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان در دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی در حال افزایش است و اکنون حساس‌ترین زمان ممکن برای تأمین نیازهای دانشگاه‌ها به حساب می‌آید؛ بنابراین خواسته ما از دولت و مجلس محترم آن است که دانشگاه‌ها را دریابند که فردا بسیار دیر است. این امر در دنیا به‌خوبی اثبات شده است که مسیر رشد و توسعه کشورها از دانشگاه می‌گذرد. کشورهای ژاپن و کره جنوبی که به این حد از توسعه رسیده‌اند، اهتمام ویژه‌ای به امر پژوهش دارند و سهم تحقیقات آن‌ها از تولید ناخالص داخلی به ترتیب ۳/۵ و ۴/۴ درصد است. اگر اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی دغدغه کمبود امکانات و سایر دغدغه‌ها را نداشته باشند، بهتر می‌توانند در خدمت جامعه باشند. شاهد بر این مدعا پیشرفت‌های کشور در انرژی هسته‌ای، صنایع نظامی، سلول‌های بنیادی، فناوری نانو و ... است. یعنی در هر زمینه‌ای سرمایه‌گذاری خوبی صورت گرفته است، در آن بخش پیشرفت زیادی رخ داده است.

هر ارگانی که دغدغه پیشرفت کشور را دارد انتظار بر این است که از دانشگاه حمایت کند. دانشگاه نیاز به پشتیبانی دولت و مجلس و صداوسیما و سایر ارگان‌ها را دارد و کم‌توجهی به آن و یا هر اقدامی که شأن و منزلت دانشگاه را خدشه‌دار کند، می‌تواند لطمات جبران‌ناپذیری را به رشد و تعالی علم و فناوری در این آب‌و‌خاک وارد آورد. دانشگاهیان نشان داده‌اند که توانایی ارتقای سطح علم و فناوری کشور را دارند و اگر به نحو مطلوبی پشتیبانی شوند، می‌توانند منشأ تحولات اساسی شوند و کشور را به قله‌های پیشرفت علم و فناوری برسانند.

فیض روح القدس از باز مدد فرماید

دیگران هم بکنند آن چه مسیحا می‌کرد.

در این سال نو آرزو دارم که نگاه‌ها به دانشگاه به‌عنوان یک ارگان مصرف‌کننده بودجه عمومی به مهم‌ترین ارگان تولیدکننده این مرزوبوم تغییر یابد. پیشرفت‌های شگرف کشور اغلب توسط فارغ‌التحصیلان همین دانشگاه‌ها صورت گرفته است و دانشگاه‌ها متخصصان موردنیاز سایر دستگاه‌ها را تأمین می‌کنند. آلفرد مارشال اقتصاددان و برنده جایزه نوبل گفته است که اگر سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش در مدت ۱۰۰ سال منجر به ظهور یک مخترع شود، هزینه آن صدسال جبران می‌شود.

در خاتمه با آرزوی سلامتی آحاد ملت سرافراز ایران و دفع شر و ویروس کرونا و دعا برای شفای عاجل بیماران مبتلا به این ویروس، از خداوند رحمان توفیق همگان و دانشگاهیان ارجمند را در این سال نو در خدمت به میهن اسلامی آرزو مندم. خدایا احوال این ملت عزیز را در سال نو به بهترین حال بگردان؛

خدایا قلب‌های ما را زلال و متحول کن و ما را به‌طرف کمال رهنمون ساز؛

خدایا به ما توفیق ده تا در گفتارها و رفتارها صداقت پیشه کنیم.

دکتر محمد مقدم واحد استاد دانشگاه تبریز

بسمه‌تعالی

نفس باد صبا مشک‌فشان خواهد شد

عالم پیر دگر باره جوان خواهد شد

با عرض سلام و ادب و احترام، فرارسیدن عید نوروز و بهار طبیعت را خدمت همه آحاد ملت سرافراز ایران و دانشگاهیان گرامی تبریک عرض می‌کنم.

در سال گذشته دانشگاه‌های کشور از جمله دانشگاه تبریز خوش درخشیدند و با ارتقای جایگاه خود در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی افتخار و سربلندی را به کشور به ارمغان آوردند.

نکته‌ای که در این پیام می‌خواهم به آن اشاره کنم آن است که دانشگاه‌ها در حال گذر از مرحله تولید علم به تولید فناوری و ایجاد دانشگاه‌های نسل سوم هستند، ولی برای تکمیل این مرحله نیاز به امکانات مناسب دارند که در حال حاضر این امکانات در اکثر دانشگاه‌ها فراهم نیست. اگر می‌خواهیم در زمینه فناوری نیز حرفی برای گفتن داشته باشیم، باید سهم بودجه‌های تحقیقاتی را مطابق با برنامه ششم توسعه به ۴ درصد تولید ناخالص داخلی برسانیم، در حالی که این سهم هنوز حوالی نیم درصد است و از آن نیز سهم دانشگاه‌ها فقط حوالی یک‌دهم درصد است که در مقایسه با نرم‌های جهانی سهم بسیار ناچیزی است و با این وضعیت سرمایه‌گذاری در امر پژوهش توسط بخش دولتی یا خصوصی و با توجه به افزایش سرسام‌آور هزینه‌ها، ایجاد تحول اساسی در فناوری بسیار مشکل است. یکی از مؤلفه‌های اصلی تحقق اسناد بالادستی

دکتر علیرضا کوچکی استاد دانشگاه فردوسی مشهد

در یک نگرش صنفی آثار زیان‌بار این مصیبت زیست‌محیطی بر اقصای دانشگاهی تلاطمی سخت در مسیر هموار آموزش بوده است. تلاطمی که رشته پیوند جویندگان علم و آموزگاران را منقطع و رویکردهای «حاضر و غایب» کنونی در چارچوب فضای مجازی صدای معلم را از درون ادوات گوناگون کم‌رمق ساخته و به‌سختی به گوش شنوندگان در دوردست‌ها رسانده است. برای برون‌رفت از این معضل و جبران کاستی‌ها همتی مضاعف و در دو جبهه طلب می‌کند که از یک‌سو تأمین نیازهای سخت‌افزاری توسط مدیران دانشگاهی و از سوی دیگر تلاش نرم‌افزاری ما آموزگاران. به این امید که فرزندان این آب‌و‌خاک عرصه واقعی دانشگاه را به‌بوته فراموشی نسپارند و راه برای آینده‌ای عاری از این قبیل نابسامانی‌ها هموار باقی بماند. کلام آخر ولی مقصود و منظور این نوشتار این‌که: در طلیعه سال نو و بهار دگرگونی و گوناگونی، سالی همراه با آرامش روح و روان و آسودگی جسم و جان برای آحاد مردم این مرزوبوم و به‌ویژه دانشگاهیان عزیز و ارجمند آرزومندم.

شکوفایی فرایندی از پویایی حیات است و تداوم‌بخش زندگی. در نگاه اول آغاز شدن و پایان یافتن پی‌درپی به چرخه عمر شماری می‌ماند که نهایتاً سالخوردگی را به ارمغان می‌آورد ولی پایان در عرصه طبیعت خود شروعی بر آغازی دیگر است، همراه با دگرگونی و گوناگونی فراوان‌تر و گوناگونی خود نقطه آغاز پایداری و به‌گزینی برای رساندن به کمال. بهاران با شکوفایی همزادند و همراه و آغازی بر پایان زمستان‌اند با دگرگونی و گوناگونی هم در جسم و هم در دل‌وجان و نیز اندیشه و خرد انسان. در سالی که گذشت ما با هجوم بی‌امان ریز موجودی از طبیعت زنده روبرو بوده‌ایم که به‌طور ملموس و مشهود از ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و مهم‌تر از همه جنبه‌های انسانی دچار خسران و زیان فراوانی شده‌ایم. باری در این دوران غبار تیره اندوه و غم همه‌جا را فراگرفت و شوربختانه هنوز هم این سیاهی زدوده نشده است. آنچه مسلم است در این رهگذر جز سازگاری هوشمندانه با طبیعت چاره‌ای نیست و باید در این راه «دست‌وپا بود و دل‌وجان».

دکتر شهرام جلیلیان استاد دانشگاه شهید چمران اهواز

نوروز یکی از آنها بود. منابع تاریخی گواهی می‌دهند که ایرانیان مسلمان و ایرانیانی که دین نیاکان خود را نگهداشته بودند، هرساله آیین‌های نوروزی را در دوره اسلامی با وجود برخی تنگناها و فشارها از سوی متعصبانی که نوروز را یادگار زردشتی‌گری می‌دانستند، برگزار می‌کرده‌اند و نوروز تبدیل به یکی از مؤلفه‌های ملی و فرهنگی ایرانیان شده بود.

نوروز در روزگار همه حکومت‌های ایران بعد از اسلام برگزار می‌شد و به‌ویژه در دوره صفویه که دولتی ملی با تکیه بر آیین تشیع بود، چنانکه در منابع تاریخی و سفرنامه‌های اروپاییان آمده است، آیین‌های نوروزی جایگاه ارجمندی در دل مردم و فرمانروایان صفوی داشته است. در همین روزگار بود علامه محمدباقر مجلسی فقیه بزرگ شیعه، در کتاب بحار الانوار روایات متعدد شیعی درباره نوروز را گردآوری کرد.

از آن روزگار تا کنون، هرساله نوروز در ایران و همه سرزمین‌هایی که زیر چتر فرهنگ ایرانی بوده‌اند، برگزار می‌گردد و هنوز یک نشانه هویت ایرانی است.

از کهن‌ترین روزگاران مردمان فلات ایران جشن‌هایی در آغاز پاییز و بهار داشته‌اند. در باورهای آنها، جشن پاییزی با آفرینش خداوندی پیوند داشت و جشن بهاری با نوزایی. جشن باستانی نوروز که پیشینه آن شاید به روزگار پیش از ورود آریاییان به فلات ایران بازمی‌گردد، برای ایرانیان جشن نوزایی بود.

در باورهای کهن ایرانی، جمشید پادشاه آرمانی ایران، پدیدآورنده این جشن بوده است و این خود دیرینگی تاریخ این جشن را گواهی می‌دهد. در روزگار هخامنشیان (۵۵۰-۳۳۰ پیش از میلاد)، گویا هرساله در تخت جمشید، تختگاه آیینی هخامنشیان، نوروز را جشن می‌گرفته‌اند بازتاب آیین‌های نوروزی را در سنگ‌نگاره‌های تخت جمشید می‌توان نگرست که نمایندگان هدیه‌آور سرزمین‌های گوناگون را نشان می‌دهد. به‌گواه منابع متعدد تاریخی، در روزگار ساسانیان (۲۲۴-۶۵۱ میلادی)، جشن نوروز با شکوه فراوان و آیین‌های نوروزی چشمگیری چون چهارشنبه سوری، خانه‌تکانی، دیدوبازدیدهای نوروزی، سفره هفت سین و... در سراسر ایران‌شهر برگزار می‌شده است. با ورود اسلام به ایران، ایرانیان بسیاری از سنت‌ها و آیین‌های کهن خود را پاس داشتند و جشن

دکتر سیمین حسینیان
استاد دانشگاه الزهراء (س)

وقت آن شد که به گل حکم شکفتن بدهی
ای سرانگشت تو آغاز گل افشانی‌ها
حاليا دست کریم تو برای دل ما
سرپناهی است در این بی سر و سامانی‌ها

دکتر هادی خانیکی
استاد دانشگاه علامه طباطبایی

فرارسیدن نوروز و آغاز روزی نو، فصلی نو، سالی نو و قرنی نو را به عموم دانشگاهیان ارجمند استادان عزیز و دانشجویان گرامی تبریک می‌گوییم.

به‌عنوان معلمی کوچک از خانواده بزرگ دانشگاه علامه طباطبائی که علایق علمی بنده، بیشتر علوم ارتباطات بوده و هست این نکته را یادآور می‌شوم که نوروز و آئین‌های برآمده از آن به‌خصوص در این ایامی که جامعه و جهان ما به سبب درگیر شدن به بیماری نوپدید و عالم‌گیر، مجبور شده ارتباطات خود را به گونه دیگری بازسازی و ترمیم کند می‌تواند فرصتی برای زاینده‌گی و زایش جنبه‌هایی از انسانیت، اخلاق و مراوده اجتماعی باشد. این را می‌توان در یکایک آئین‌هایی که در دور و نزدیک ایران و فرهنگ ایرانی در هر کجای جهان که هست ببینیم.

نوروز، روز نوشتن طبیعت است. روز نو شدن تاریخ است. روز نو شدن جامعه و انسان‌ها است. همه اینها به این اعتبار انجام می‌گیرد که دل‌ها در این ایام می‌توانند به‌دوراز کینه شوند. نگاه‌ها سرشار از مهر و ذهن‌ها آماده گفت‌وگو و آشتی می‌شوند. به این سبب، نوروز در ایام کرونایی مناسبی است که به مقدار زیادی می‌تواند تاب‌آوری و امید ما را نسبت به آینده و همبستگی و خیرخواهی ما را بیشتر کند.

امیدوارم که این نوروز به‌طور ویژه فرصتی برای ما برای بهسازی روابط اجتماعی، روابط فرهنگی و روابط فرهنگی ما باشد.

شاه و سربلند باشید

دکتر ابراهیم بیگ زاده استاد دانشگاه شهید بهشتی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ يَا مُدَبِّرَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
يَا مُحَوِّلَ الْحَوْلِ وَالْأَحْوَالِ حَوْلَ حَالِنَا إِلَيْ أَحْسَنِ
الْحَالِ

خدمت کلیه دانشگاهیان عزیز به ویژه همکاران عزیزم در دانشگاه خوش نام شهید بهشتی، به ویژه استادان، همکاران و دانشجویان گرامی دانشکده حقوق سلام عرض می‌کنم و فرارسیدن سال نو را به شما گرامیان تبریک عرض می‌کنم.

امسال حلول سال جدید بسیار خاص هست به این لحاظ که اولاً ایام سال جدید مصادف شده است با ایام مبارک رجبیه و شعبانیه که با تولد مولای متقیان علی (ع) بزرگ‌مرد عدالت‌گستر جهان آغاز شده است با بعثت رسول گرامی اسلام حضرت ختمی مرتبت محمد مصطفی (ص) تداوم یافته و به زودی شاهد اعیاد شعبانیه و تولد سالار شهیدان امام حسین و اخوی با وفای ایشان حضرت عباس (ع) و تولد امام سجاد (ع) خواهیم بود. در عین حال این سال جدید یک ویژگی دیگر هم دارد، چون پایان‌بخش قرن چهاردهم و آغازگر قرن پانزدهم هجری شمسی

است؛ بنابراین لازم هست که بنده تبریک مضاعف عرض کنم، یعنی هم آغاز سال نو و هم شروع قرن جدید را تبریک و تهنیت عرض نمایم؛ و آرزو می‌کنم که در این ایام مبارک و در این سال نو و قرن جدید شاهد پیشرفت کشورمان این مام کهن چندین هزارساله ایران عزیزمان باشیم. همچنین سلامتی و خوشبختی و پیروزی برای ملت شریف ایران را در تمام عرصه‌ها از درگاه حضرت ربوبی خواستارم و امیدوارم با یاری قادر منان بتوانیم هر خدمتی که از دستمان برمی‌آید به این آب‌وخاک کهن و به این ملت گرامی انجام دهیم.

من یک‌بار دیگر سال جدید را تبریک عرض می‌کنم و برای همه عزیزانم آرزوی سلامتی و تندرستی دارم و از درگاه خداوند سبحان عاجزانه می‌خواهم که بشریت را در این آغاز سال نو و این قرن جدید از دست این بلای خانمان‌سوز یعنی کرونا نجات بخشد، تا یک‌بار دیگر بتوانیم به صورت حضوری از فیض وجود یکدیگر برخوردار بشویم. پاینده سلامت و تندرست باشید. خدانگهدار.

عملکرد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در یک نگاه

گزارش‌هایی از:
سومین کنگره بین‌المللی جندی شاپور
سازمان امور دانشجویان
معاونت اداری، مالی و مدیریت منابع
معاونت فرهنگی و اجتماعی
مرکز همکاری‌های علمی بین‌المللی
معاونت آموزشی
ستاد خیرین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
معاونت گسترش زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی

ایران؛ میراث‌دار نهاد دانشگاه دکتر منصور غلامی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر منصور غلامی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، به مناسبت برگزاری سومین کنگره بین‌المللی جندی شاپور یادداشتی باعنوان «ایران میراث‌دار نهاد دانشگاه» که در صفحه اول روزنامه ایران منتشر شد، ارائه کرد. متن کامل یادداشت وزیر علوم به شرح زیر است:

سرزمین ایران را میراث‌دار نهاد دانشگاه می‌دانیم؛ چراکه بلندای سابقه این نهاد، فراتر از دامنه زمانی سنت‌های دانشگاهی مطرح در مغرب‌زمین است.

نهاد دانشگاه بنا به جایگاه بلندی که در ذهن و ضمیر اصحاب خرد دارد شناسنامه زرینی است که کشورها خویشان فرهنگی و تمدنی خود را با آن تعریف می‌کنند و در چشم جهانیان خود را با آن بازنمایی می‌کنند. خوشبختانه با تلاش و مساعی دستداران ایران، سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) دوره زمانی به قدمت ۱۷۵۰ سال تأسیس دانشگاه کهن جندی‌شاپور را ثبت کرد و گرامی داشت.

این رویداد را به ملت فهیم ایران، دانشگاهیان و اصحاب خرد و اندیشه تبریک می‌گویم. این رخداد از این نظر محل اندیشه و اعتنا است که تا پیش از این دانشگاه‌های مطرح جهان چون آکسفورد، کمبریج، بولونیا و سوربن با قدمت نزدیک به ۱۱۸۰ سال خود را به‌عنوان آغازگر سنت دانشگاهی دانسته.

لیکن ثبت قدمت جندی‌شاپور امتداد و عقبه سنت دانشگاهی را تاریخی‌تر ساخت و کانون آن را این بار از مغرب‌زمین به مشرق‌زمین و آن هم سرزمین تاریخی ایران انتقال داد که نزد هر صاحب‌خردی خود برگ زرینی در تاریخ این مرزوبوم و حرکتی تحسین‌برانگیز است.

پرواضح است که نهاد دانشگاه همواره تاریخ‌ساز و تمدن‌آفرین بوده است و اهتمام به آن گواه بر علم دوستی و تعظیم امر دانش است. البته انقطاع معرفتی و

فرازوفرودهای حاصل شده در این بازه بلند تاریخی بسیار محل تأمل است و همچنان در باب آن اصحاب اندیشه باید غور و مذاقه خود را داشته باشند که بی‌تردید برای زمانه و امروز دانشگاه نیز می‌تواند درس‌آموز باشد. دانشگاه جندی‌شاپور در زمانه خود واجد خصایصی بوده که امروزه نیز امعان‌نظر دانشگاه‌های مرفعی و سازمان‌های فرهنگی چون یونسکو است.

ویژگی‌های ممتازی چون تولید و ترویج علم در شاخه‌های مختلفی چون پزشکی، داروشناسی، ریاضیات، نجوم، فلسفه، گیاه‌شناسی و ...؛ تقسیم‌بندی و رده‌بندی‌های نظام‌مند درون هر شاخه علمی؛ حضور عالمان با مشرب‌های فکری و عقیدتی مختلف از اقصا نقاط جهان؛ وجود دانشجویان با منشأ و زادبوم‌های سرزمینی متفاوت که برای علم‌آموزی در این نهاد و مرکز علمی حضور پیدا کرده و پس از فراگیری دانش و مهارت لازم به خدمت در زادبوم مادری خود پرداخته‌اند و نیز داشتن یک ذخیره بی‌بدیل از آثار و کتب تولید شده در حوزه‌های دانشی گوناگون در قالب بزرگ‌ترین کتابخانه در اختیار، آن هم به زبان‌های چندگانه پهلوی، سریانی، یونانی و سانسکریت حکایت از خردمداری، رواداری، وسعت نظر، برنامه‌مداری و پرهیز از تعصبات ناروا و جزم‌اندیشی دارد.

نهاد دانشگاه هم مسئول تولید دانش و حرکت در مرزهای دانش است و هم انتقال سنت‌های فکری، ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی را وظیفه خود می‌داند. به این سبب لازم است گرامیداشت رویداد ثبت ۱۷۵۰ سال تأسیس دانشگاه کهن جندی‌شاپور مورد توجه اصحاب اندیشه و خرد قرار گرفته و نسبت به واکاوی تاریخ علم و تمدن این سرزمین؛ مساعی خود را بکار گیرند که حاصل آن سرمایه‌ای است فرا راه نسل جدید جویندگان علم و معرفت که بی‌گمان برای آنها الهام‌بخش و مایه امید است.

گزارش برگزاری

سومین کنگره بین‌المللی بزرگداشت دانشگاه جندی‌شاپور

در زمان او دانشگاه جندی‌شاپور به پیشرفت‌های شایانی نائل آمد و برزویه طبیب با جمعی از پزشکان ایرانی برای دستیابی به کتاب‌های طب هندی به هندوستان سفر کردند. بدون شک این سفر که با دانشگاه جندی‌شاپور بستگی داشت، برای این مرکز علمی و دانش‌آموختگان آن آغاز رویدادهای با ارزشی بوده است. در برخی از کتب تاریخی، از مجالس امتحانی سخن رفته است که به‌ویژه برای آزمایش پزشکان و صدور اجازه‌نامه طبابت برپا می‌شده است. در «تاریخ الحکماء» شرح یکی از این نشست‌ها را ذکر کرده‌اند که از آن به‌عنوان اولین کنگره پزشکی جندی‌شاپور می‌توان نام برد.

سابقه برگزاری بزرگداشت دانشگاه جندی‌شاپور:

تاکنون دو کنگره بین‌المللی جندی‌شاپور در ایران برگزار شده بود که حاصل آن معرفی و ارج نهادن به پیشینه علمی ایران، تهیه و ترجمه ۱۸ عنوان کتاب، آغاز اکتشاف‌های باستان‌شناسی در محوطه جندی‌شاپور دزفول و آغاز فعالیت مرکز پژوهشی و تحقیقاتی جندی‌شاپور در این حوزه بود.

سومین کنگره بین‌المللی دانشگاه جندی‌شاپور ۱۹ اسفند در محل وزارت علوم تحقیقات و فناوری و با پیام دکتر روحانی رئیس‌جمهوری، پیام خانم دوره ازوله، مدیرکل یونسکو و سخنرانی دکتر منصور غلامی وزیر علوم تحقیقات و فناوری، دکتر حجت‌الله ایوبی دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو ایران، دکتر محمدرضا عصار رییس دانشگاه صنعتی جندی‌شاپور دزفول و دبیر کنگره، دکتر پاکتچی سفیر ایران در یونسکو، دکتر سرور بختی رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، دکتر کبکانیان دبیر ستاد نقشه جامع علمی کشور، دکتر عاملی دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی و رؤسای دانشگاه‌های علامه طباطبایی و شهید بهشتی افتتاح شد.

همچنین در آیین افتتاح این وینار بین‌المللی تمبر یادبود و کتاب‌هایی در این حوزه رونمایی شد.

دکتر آدریانو روسی رئیس اسبق دانشگاه شرق‌شناسی ناپل ایتالیا، دکتر رشدی راشد استاد تاریخ علم، فلسفه و تاریخ مهندسی مرکز تحقیقات ملی فرانسه، دکتر سید ضیا الرحمن هیئت علمی

گرامیداشت ۱۷۵۰ سال تأسیس دانشگاه جندی‌شاپور در یونسکو به سال ۲۰۱۵ برمی‌گردد که در بررسی‌ها به این جمع‌بندی رسیدند که سرزمین ایران، در عهد باستان و در سستی دیرپا و دیرینه در حوزه علمی و دانشگاهی همواره مطرح بوده است. در عرصه جهانی و منطقه‌ای بحث بر این بود که کهن‌ترین دانشگاه‌های جهان در غرب بوده است. مستندات موردنیاز در قالب پرونده در دسامبر سال ۲۰۱۶ تهیه و به سازمان جهانی یونسکو ارسال شد، کمیته‌های مختلف آن را بررسی کردند. در بخش فرهنگ، آموزش و علوم پس از مطالعه مستندات و جزئیات دقیق، در نوامبر سال ۲۰۱۷ و در آستانه ۱۷۵۰ سال تأسیس دانشگاه جندی‌شاپور، این دانشگاه در فهرست گرامیداشت‌ها و رویدادهای جهانی یونسکو از سوی ایران قرار گرفت. بدین ترتیب سنت دانشگاهی جهان دست‌کم به ۱۷۵۰ سال پیش در ایران و جندی‌شاپور باستان بازمی‌گردد.

تاریخچه تأسیس دانشگاه جندی‌شاپور

در شمال غربی خوزستان در دوره ساسانی، شهر بزرگ و آبادی با کشتزارهای زیبای نیشکر، جوی‌های روان و باغ‌های خرم قرار داشت که گذشته از زیبایی، یکی از بزرگ‌ترین مراکز علمی و فرهنگی زمان خود به شمار می‌رفت. نام این شهر جندی‌شاپور بود که به‌واسطه دانشکده پزشکی و بیمارستان معروفش، در جهان آن روز آوازه‌ای به سزا کسب کرده بود و از هر سو دانشمندان و دانش‌پژوهان را به‌سوی خود فرامی‌خواند.

بی‌شک بهترین دوره‌ای که جندی‌شاپور به خود دیده، عصر نهضت فرهنگی ایران، یعنی دوره انوشیروان است. آن‌گونه که برخی از مورخین نوشته‌اند، خسرو انوشیروان علاقه فراوانی به علم و دانش از خود نشان می‌داد و همین انگیزه اصلی وی در گردآوری دانشمندان و پزشکان شایسته آن زمان بوده است. کشور ایران هزار و ۷۵۰ سال قبل تمدنی داشت که در این تمدن دانشگاه وجود داشته و بر روی سردر دانشگاه جندی‌شاپور "علم و فضیلت برتر از بازو و شمشیر" نوشته شده بود که ارزش والایی برای جوانان این مرزوبوم دارد.

بنیاد ابن سینا دانشگاه اسلامی الیگراه هندوستان، دکتر برونو جینیو استاد باستان‌شناسی دانشگاه شرق‌شناسی ناپل ایتالیا، دکتر پائولو دل‌اینی پژوهشگر پسادکتری دانشگاه بولونیای ایتالیا، دکتر آموس برتولاچی استاد فلسفه اسلامی دانشگاه تحصیلات تکمیلی لوکا پیزا ایتالیا، پتر کاکس رئیس شورای بین‌المللی بناها و محوطه‌های تاریخی و اکوموس ایرلند، دکتر ماریکا اشنایدر استادیار دانشگاه ممفیس آمریکا و دکتر تورج دریایی استاد تاریخ دانشگاه کالیفرنیا ارواین آمریکا از جمله چهره‌هایی بودند که در دو روز این کنگره به‌صورت آنلاین سخنرانی کردند.

همچنین دکتر غفاری معاون فرهنگی وزارت علوم تحقیقات و فناوری، دکتر سید ضیا هاشمی رایزن فرهنگی ایران در اسکاندیناوی، دکتر طالبیان معاون میراث فرهنگی وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، دکتر غلامحسین رحیمی شعرباف معاون پژوهش و فناوری و دبیرکل شورای عالی علوم تحقیقات و فناوری، دکتر محمدتقی ایمان‌پور استاد دانشکده علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، دکتر فرح زاهدی استادیار پژوهشی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، دکتر شهرام جلیلیان استاد دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید چمران اهواز، دکتر فرشید نادری استادیار دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید چمران اهواز، دکتر نجم‌الدین گیلانی استادیار دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد و رؤسای دانشگاه‌های صنعتی شریف، صنعتی امیرکبیر، شیراز، اصفهان، فردوسی مشهد و تبریز از دیگر سخنرانان این کنگره بودند.

دانشگاه صنعتی جندی‌شاپور دزفول، سومین کنگره بین‌المللی جندی‌شاپور را با همکاری کمیسیون ملی یونسکو ایران، وزارت علوم تحقیقات و فناوری، مرکز پژوهشی جندی‌شاپور، شورای عالی انقلاب فرهنگی، کمیته فرهنگ و تمدن اسلام و ایران و وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، ۱۹ و ۲۰ اسفند ۱۳۹۹ به‌صورت آنلاین و برخط برگزار کرد. اصلی‌ترین هدف برگزاری کنگره بین‌المللی جندی‌شاپور شناسایی ارزش فرهنگی کشور و آگاهی هم‌وطنان و دنیا نسبت به این امر است. نقش دانشگاه باستانی جندی‌شاپور در ترویج و اشتراک‌گذاری علم، تأثیر الگوی شهر دانشگاهی جندی‌شاپور در بسترسازی توسعه پایدار فرهنگی - اجتماعی، تاریخ علم و ابعاد زبان‌شناختی و ترجمه از دیگر اهداف برگزاری این وینار بین‌المللی است.

با توجه به شیوع بیماری کرونا، برگزاری این کنگره بین‌المللی به‌صورت مجازی برگزار شد.

افزایش پرداخت وام‌های دانشجویی

/ افزایش سرانه فضاهای ورزشی دانشگاه‌ها

- افزایش سرانه فضاهای ورزشی از ۱/۹۶ مترمربع در سال ۱۳۹۲ به ۲/۱ مترمربع در سال ۱۳۹۹

- افزایش پرداخت وام‌های دانشجویی از مبلغ ۴،۱۷۶،۸۶۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال در سال ۱۳۹۶ به مبلغ ۵،۲۱۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال در سال ۱۳۹۹

- با توجه به افزایش کمی و کیفی دانش‌آموختگان دوره دکتری در دانشگاه داخل کشور، کاهش شدید و عدم اعزام دانشجوی بورسیه به خارج از کشور و بورس داخل کشور به طوری که از ۱۸۳ مورد در سال ۱۳۹۶ بورس داخل به ۹ مورد در سال ۱۳۹۹ و خارج از ۲۳ مورد به صفر رسیده است. در واقع تأمین اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها از دانش‌آموختگان دانشگاه‌های داخل و دانش‌آموختگان ایرانی در خارج از کشور صورت می‌پذیرد.

- افزایش فرصت‌های تحقیقاتی کوتاه‌مدت برای تقویت دانشجویان دوره دکتری داخل، از ۱۸۲۸ مورد در سال ۱۳۹۲ به ۱۸۱۱ در سال ۱۳۹۷، در سال‌های ۹۸ و ۹۹ به علت افزایش شدید قیمت ارز و کاهش اعتبارات ریالی این روند متأسفانه کاهش یافته است. پیش‌بینی برای سال ۱۳۹۹ بیش از ۲۰۰۰ نفر بوده است.

- افزایش کارگاه‌ها و برنامه‌های آموزشی تخصصی ویژه کارشناسان مراکز مشاوره دانشگاه‌ها بر اساس نفر ساعت از ۸۱۹۱۹ در سال ۱۳۹۶ به ۷۵۸۷۸ در سال ۱۳۹۹ (تا آبان‌ماه)

- افزایش دانشجویان غیرایرانی (خارجی) در دانشگاه‌های سراسر کشور از ۲۶۵۰۰ نفر در سال ۱۳۹۶ به ۵۷۶۷۵ نفر در سال ۱۳۹۹ (بیش از دوبرابر)، مطابق تکلیف قانون برنامه ششم توسعه کشور، این دانشجویان از ۱۳۳ کشور می‌باشند.

- افزایش اعتبارات عمومی و اختصاصی نسبت به سال ۱۳۹۶ با رشد ۲۰۰ درصد در سال ۱۳۹۹

- اعزام کاروان ورزشی دانشجویان به یونیورسیاد جهانی و کسب مقام نهم جهان. این مسابقات هر دو سال یکبار برگزار می‌شود.

سازمان امور دانشجویان در راستای تحقق دولت الکترونیک کلیه فرایندهای تعریف شده (حدود ۷۰ فرایند) را به صورت الکترونیک و برخط به عنوان سامانه جامع امور دانشجویی (سجاد) نهایی و عملیاتی کرده است. بخشی از مزایای این طرح شامل کاهش مراجعین حضوری در حوزه ستاد از ۷۸۴۲۹ نفر در سال ۱۳۹۶ به ۱۶۳۱۴ نفر تا پایان بهمن ماه ۱۳۹۹، استعلام مدرک تحصیلی به صورت کاملاً برخط در سراسر کشور از طریق کد صحت، انجام کلیه امور تسهیلاتی دانشجویان داخل و خارج از کشور به صورت غیرحضوری و برخط، کاهش تخلفات احتمالی از جمله جعل مدرک تحصیلی و غیره، ایجاد یک نظام یکپارچه با وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مرتبط از جمله وزارت امور خارجه، وزارت کشور، بانک مرکزی، بانک‌های عامل و کلیه دانشگاه‌های سراسر کشور می‌شود. دیگر فعالیت‌های انجام گرفته در سازمان امور دانشجویان در طول دولت دوازدهم عبارتند از:

- در راستای تحقق دولت الکترونیک کلیه فرایندهای تعریف شده (حدود ۷۰ فرایند) به صورت الکترونیک و برخط به عنوان سامانه جامع امور دانشجویی (سجاد) نهایی و عملیاتی شده است. بخشی از مزایای طرح: کاهش مراجعین حضوری در حوزه ستاد از ۷۸۴۲۹ نفر در سال ۱۳۹۶ به ۱۶۳۱۴ نفر تا پایان بهمن ماه ۱۳۹۹، استعلام مدرک تحصیلی به صورت کاملاً برخط در سراسر کشور از طریق کد صحت، انجام کلیه امور تسهیلاتی دانشجویان داخل و خارج از کشور به صورت غیرحضوری و برخط، کاهش شدید تخلفات احتمالی از جمله جعل مدرک تحصیلی و غیره، ایجاد یک نظام یکپارچه با وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مرتبط از جمله وزارت امور خارجه، وزارت کشور، بانک مرکزی، بانک‌های عامل و کلیه دانشگاه‌های سراسر کشور (دولتی و غیردولتی).

- ایجاد و راه‌اندازی وب‌سرویس خوابگاه و اتصال آن به سامانه‌های خوابگاهی دانشگاه‌های سراسر کشور.

یک سال آموزش دانشگاهی در مواجهه با کرونا

دانشگاهها»، «تسهیل تعاملات دانشگاهی و امکان مهمانی دانشجویان در دوره‌های آموزش الکترونیکی» و «تدوین ضوابط جدید برگزاری امتحانات و ارزشیابی» تهیه و به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ارسال شد.

ج) آموزش، ترویج و فرهنگ‌سازی: باتوجه به آشنا نبودن برخی از استادان دانشگاه‌ها با موضوع آموزش الکترونیکی و ابزارها و شیوه‌های آن و نیز، مقاومت‌هایی که در برخی مراکز دانشگاهی نسبت به این موضوع شکل می‌گرفت، اقدامات ترویجی متعددی از جمله «تهیه، تدوین و ارسال جزوه‌های آموزشی درباره یادگیری الکترونیکی»، «برپایی کارگاه‌های آموزشی»، «برگزاری وبینارها و همایش‌های متعدد درباره ابعاد مختلف آموزش الکترونیکی» و «راه‌اندازی وبگاه تخصصی آموزش الکترونیکی حاوی فیلم‌ها و مطالب آموزشی» شکل گرفت.

د) سنجش و ارزیابی: با توجه به نوپا بودن آموزش الکترونیکی در سطح دانشگاه‌ها، سنجش و ارزیابی با گزارش‌گیری مستمر از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در ۳ مرحله طی ۹ ماه گذشته انجام شده و بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، دستورالعمل‌هایی برای رفع مشکلات تهیه و به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ارسال شده است.

همچنین طرح جامع ارزشیابی و اعتبارسنجی آموزش الکترونیکی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور آماده شد و با هدف ارزیابی توان و سطح یادگیری الکترونیکی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و با کمک انجمن یادگیری الکترونیکی در آستانه اجرا قرار گرفت.

با شیوع بیماری کووید-۱۹ و تعطیلی اجباری آموزش حضوری در کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری راهبرد «تبدیل کردن تهدید کرونایی به فرصت روی‌آوری به روش‌های نوین آموزشی» را برای دستیابی به اهداف زیر برگزید:

- جلوگیری از وقفه تحصیلی برای جوانان کشور با به‌حداقل‌رساندن آسیب‌های ناشی از توقف آموزش حضوری و نیز کنترل شیوع ویروس کرونا در جامعه؛
- بهره‌مندی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی از مزایای شیوه‌های نوین آموزش الکترونیکی؛
- افزایش توان و آمادگی مراکز آموزش عالی در مواجهه با شرایط سخت و حوادثی که آثار مشابه اجتماعی می‌تواند داشته باشند.

در نتیجه، با اتخاذ این راهبرد، با تأکید بر حفظ و استمرار فعالیت‌های علمی و دانشگاهی و ممانعت از تعطیلی جریان آموزش و پژوهش در کشور، چند محور فعالیت در دستور کار قرار گرفت: الف) زمینه‌سازی اجرا و گسترش آموزش‌های الکترونیکی: در این محور به‌سرعت و با تلاش‌های شبانه‌روزی ستاد وزارت و همکاران دانشگاهی، اقداماتی همچون «تشکیل کارگروه تخصصی آموزش‌های الکترونیکی»، «تلاش برای تقویت زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی» و «اقدام برای بهره‌مندی دانشگاه‌ها از مبادلات رایگان اینترنتی» صورت گرفت.

ب) بازنگری در مقررات آموزشی و تفویض اختیار به دانشگاه‌ها: بخشنامه‌های تسهیلگر و منعطف برای توسعه و گسترش آموزش‌های الکترونیکی از جمله «افزایش سقف مجاز آموزش الکترونیکی در

نکات مهم و قابل توجه

با این حال، با تلاش‌های انجام‌شده، این کاستی‌ها و چالش‌ها به حداقل ممکن رسید.

با توجه به تداوم شیوع بیماری کووید-۱۹، اگر راهبرد استفاده از آموزش‌های الکترونیکی در دستور کار قرار نمی‌گرفت، با تعطیلی چند نیمسال تحصیلی مواجه می‌شدیم که پیامدهای منفی آن بر خانواده‌ها و همچنین، نظام آموزش عالی جبران‌ناپذیر بود. به هر روی، امید می‌رود در یک روند گام‌به‌گام و البته پرشتاب و همراه با تدبیر، از آسیب‌های احتمالی این شیوه از آموزش‌ها کاسته شود و با اینکه آموزش دانشگاهی در شکل کنونی قابل دفاع و پذیرفتنی است، بیش از گذشته قابل اتکا باشد.

تا پیش از شیوع بیماری کووید-۱۹ فقط تعداد انگشت‌شماری از دانشگاه‌های کشور و کمتر از نیم درصد از دانشجویان تحت پوشش آموزش‌های الکترونیکی بودند. با فراهم ساختن زیرساخت‌ها از ابتدای سال ۹۹ پوشش گسترده آموزش‌های الکترونیکی در کشور جاری شد. نتایج حاصل از ارزیابی‌ها نیز گواه توفیق در این زمینه است. فراگیری این آموزش‌ها با چالش‌ها و مشکلاتی مواجه بود که از آن جمله می‌توان به موارد آماده نبودن زیرساخت‌های ارتباطی (مشکلات اینترنت، کمبود و گرانی پهنای باند و...)، عدم دسترسی برخی از دانشجویان به اینترنت یا ابزار ارتباطی و نیز عدم آشنایی فنی برخی از استادان با فناوری‌های جدید و شیوه آموزش الکترونیکی اشاره کرد.

چکیده اقدامات معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در رویارویی با همه‌گیری ویروس کرونا (اسفند ۹۸ تا اسفند ۹۹)

گام‌های اجرایی

تحقیقات و فناوری به اجرا درآمده است:

آنچه در پی می‌آید چکیده‌ای گذرا از اقداماتی است که از سوی معاونت آموزشی وزارت علوم،

دانشگاه‌ها برای آموزش‌های الکترونیکی.

۱۹ اسفند ۹۸ گزارش‌گیری از دانشگاه‌ها

ارسال نامه به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی (۱۹ اسفند ۹۸) و درخواست ارسال گزارش در دو محور: اقدامات انجام شده (در قالب جدول درخواستی)، موانع احتمالی پیش رو.

۲۰ اسفند ۹۸ مشارکت در نشست وزرای علوم کشورهای درگیر کرونا

با هماهنگی انجام شده از سوی یونسکو، معاون آموزشی وزیر علوم به همراه قائم‌مقام وزیر در امور بین‌الملل در نشست مشترک وزرای علوم کشورهای درگیر با بیماری کووید-۱۹ به صورت ویدئوکنفرانسی شرکت کرده و گزارشی از اقدامات انجام شده از سوی ایران ارائه کردند.

۲۱ اسفند ۹۸ مکاتبه با دانشگاه آزاد اسلامی

با توجه به شمار فراوان دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی در نامه‌ای به رئیس دانشگاه آزاد اسلامی خواسته شد تا ضمن ارائه مشخصات فنی سرورهای آموزش الکترونیکی آن دانشگاه برای بهره‌مندی از ترافیک رایگان اینترنتی، گزارشی از اقدامات انجام شده و موانع احتمالی پیش رو در فرایند آموزش الکترونیکی ارائه دهند.

۲۴ اسفند ۹۸ صدور بخشنامه برای افزایش سقف مجاز آموزش الکترونیکی در

دانشگاه‌ها

با توجه به آنکه بر پایه مقررات موجود دانشگاه‌ها صرفاً می‌توانند تا حداکثر ۱۰ درصد برخی دروس خود را به صورت الکترونیکی ارائه دهند، و با عنایت به اینکه ممکن است در ادامه نیمسال تحصیلی نیز امکان برگزاری کلاس‌های حضوری میسر نباشد، با صدور نامه‌ای به معاونان آموزشی دانشگاه‌ها به آنان مجوز داده شد با توجه به شرایط پیش آمده نسبت متناسبی از کلاس‌های خود را در همه دروس و مقاطع تحصیلی به صورت الکترونیکی برگزار کنند.

۲۷ اسفند ۹۸ ارسال نمونه‌ای از تجارب موفق دانشگاهی برای دیگر دانشگاه‌ها

توجه به این نکته مهم است که تجربیات و دانش فنی آموزش‌های الکترونیکی در دانشگاه‌های کشور بسیار متفاوت است. برخی دانشگاه‌های بزرگ و قدیمی‌تر تجربه‌ای افزون بر دو دهه در این حوزه داشتند و بسیاری از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی تجربه آموزش الکترونیکی نداشته یا تجربه کمی در این حوزه داشتند. از سوی دیگر، حتی دانشگاه‌های دارای مراکز آموزش الکترونیکی، از این ظرفیت تنها برای آموزش دانشجویانی که در دوره‌های خاص الکترونیکی پذیرفته می‌شدند، بهره می‌بردند. تقریباً در هیچ دانشگاهی از آموزش الکترونیکی در کنار آموزش حضوری استفاده نمی‌شد. این دو شیوه آموزشی هیچگاه به صورت ترکیبی مورد استفاده قرار نگرفته بودند. از این رو با توجه به محدودیت شدید زمانی، تبادل اطلاعات و ارائه خدمات مشاوره‌ای در اجرای موفق این راهبرد کلیدی بود. به منظور معرفی و انتقال تجربه مؤثر یک دانشگاه به سایر دانشگاه‌های

۴ اسفند ۹۸ صدور بخشنامه به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی

تأکید بر پیروی از سیاست‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان متولی قرارگاه کرونا و ویروس؛ هر استان با اخذ نظر تخصصی مسئولان دانشگاه‌های علوم پزشکی و بهداشت و درمان استان (یا در صورت لزوم اخذ تأیید شورای تأمین استان) نسبت به تعطیلی یا تداوم فعالیت مراکز آموزشی اقدام کند؛ دانشگاه‌هایی که فعالیت آموزشی در آنها به تبعیت از دانشگاه‌های علوم پزشکی تعطیل می‌شود، ضمن تعیین تکلیف دانشجویانی که در حال انجام آزمایش‌ها و پژوهش‌های مربوط به پایان‌نامه و رساله خود هستند، با تخلیه خوابگاه‌ها، غذاخوری‌ها و دیگر فضاهای عمومی و مشترک نسبت به انجام اقدامات بهداشتی و ضدعفونی این فضاها اقدام کنند.

۷ اسفند ۹۸ نشست تصمیم‌گیری درباره فعالیت آموزشی دانشگاه‌ها با حضور

معاونان آموزشی دانشگاه‌های مستقر در تهران

ارائه گزارش از وضعیت آموزشی دانشگاه‌های تهران؛ اخذ دیدگاه‌ها و پیشنهادها درباره چگونگی تداوم فعالیت‌های آموزشی با قابلیت تعمیم به مجموعه دانشگاه‌های کشور.

۱۰ اسفند ۹۸ صدور بخشنامه به دانشگاه‌ها برای توجه به آموزش‌های غیرحضوری

درخواست از دانشگاه‌ها برای توجه به آموزش‌های برخط و بیرون خط، ایجاد و تقویت زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای آشنایی اعضای هیئت‌علمی با شیوه‌ها و ابزار آموزش غیرحضوری، ارتباط‌گیری با «کارگروه تخصصی آموزش‌های الکترونیکی»، هم‌رسانی توانمندی‌ها و امکانات بین دانشگاه‌ها، تدبیر برای جبران کاستی‌ها در ادامه نیمسال تحصیلی.

۱۱ اسفند ۹۸ تشکیل «کارگروه تخصصی آموزش‌های الکترونیکی»

صدور احکام اعضا، تشکیل نشست به صورت ویدئوکنفرانس با حضور اعضا (۱۱ اسفند ۹۸) و ایجاد هماهنگی، انتخاب مسئول پیگیری و هماهنگی کارگروه، تشکیل دومین نشست کارگروه به صورت ویدئوکنفرانس (۱۷ اسفند ۹۸) و ایجاد هماهنگی، صدور توصیه‌نامه کارگروه خطاب به دانشگاه‌ها (۱۹ اسفند ۹۸)، معرفی به دانشگاه‌ها، اخذ گزارش مستمر از دانشگاه‌ها (توانمندی‌ها، نیازها، اقدامات).

۱۴ اسفند ۹۸ اقدام برای بهره‌مندی دانشگاه‌ها از ترافیک رایگان

تهیه و به‌روزرسانی فهرست وبگاه‌های مورد تأیید وزارت عتف و دانشگاه‌ها، اعلام فهرست مورد تأیید به سازمان فناوری اطلاعات (در دو مرحله ۱۴ و ۱۷ اسفند ۹۸)، دستور سازمان فناوری اطلاعات ایران به سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی برای اقدام در این زمینه

۱۷ اسفند ۹۸ پیگیری برای تقویت زیرساخت‌ها در دانشگاه‌ها

درخواست از معاونت پژوهشی برای پشتیبانی از تأمین زیرساخت‌های

کشور، «تجربه دانشگاه علم و صنعت ایران در استمرار آموزش با بهره‌گیری از شیوه آموزش الکترونیکی» برای معاونان آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور ارسال شد.

۲۸ اسفند ۹۸ ارائه نظرات پیشنهادی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به ستاد ملی مبارزه با کرونا

در تعامل و هماهنگی با معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نظرات مشترک و پیشنهادی دو وزارت درباره چگونگی تداوم فعالیت‌های آموزشی دانشگاه‌ها در نامه‌ای به امضای وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری برای طرح در ستاد ملی مبارزه با کرونا ارسال شد. محورهای این پیشنهاد جبران کلاس‌های معوق اسفندماه در ادامه نیمسال تحصیلی، تعویق تقویم آموزشی متناسب با تأخیر آغاز فعالیت‌ها طبق نظر وزارت بهداشت پس از تعطیلات نوروزی، و انتقال امتحانات دکترا به بعد از ماه رمضان بود.

۲۹ اسفند ۹۸ ارسال توصیه‌های کارگروه آموزش‌های الکترونیکی به دانشگاه‌های کشور

در آخرین روز سال ۹۸ در نامه‌ای به رؤسای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی توصیه‌های کارگروه آموزش‌های الکترونیکی با محوریت «تسهیل تعاملات دانشگاهی و امکان مهمانی دانشجویان در دوره‌های آموزش الکترونیکی» ارسال شد.

جلسات مستمر و پیاپی کارگروه آموزش‌های الکترونیکی

این کارگروه با مشارکت اعضای خود که از جمله متخصصان و مجربان در این حوزه هستند و به‌صورت ویدئوکنفرانسی جلسات متعددی را در ایام تعطیلات برگزار کرد. همچنین در برخی جلسات کارگروه از حضور اعضای هیئت‌مدیره انجمن یادگیری الکترونیکی کشور، کرسی یادگیری الکترونیکی یونسکو و اعضای قبلی کارگروه یادگیری الکترونیکی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری هم برای همفکری و کمک به پیشبرد امور استفاده شد. این کارگروه مسئولیت دریافت گزارش از تمام مراکز آموزش عالی کشور و دسته‌بندی گزارش‌ها را نیز برعهده دارد.

۱۲ فروردین ۹۹ شرکت در جلسات کمیته‌های ستاد ملی مبارزه با کرونا در وزارت بهداشت و وزارت کشور

در این ایام معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ضمن تعامل پیاپی و مستمر با دانشگاه‌ها و نهادهای مرتبط با موضوع آموزش‌های الکترونیکی در جلسات کمیته‌های ستاد ملی مبارزه با کرونا در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت کشور نیز حضور یافت. صدور دستورالعمل آموزشی با محوریت آموزش‌های الکترونیکی (ویژه نیمسال دوم ۹۸-۹۹). در دهه سوم اسفند ۱۳۹۸ و به دنبال پیش‌بینی‌های مبتنی بر ادامه بحران ناشی از بیماری کووید - ۱۹ و لزوم احتمالی ادامه توقف آموزش حضوری در دانشگاه‌های کشور به مدت نامعین در آغاز سال ۱۳۹۹، گروهی متشکل از متخصصان ذی‌ربط در حوزه معاونت آموزشی، در کنار کارگروه آموزش الکترونیکی، تشکیل شد. دستور کاری این گروه، بررسی قوانین جاری آموزشی و لزوم تطبیق آن‌ها با شرایط بحرانی کنونی بود. با توجه به تنوع دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در پهنه کشور، سند اولیه‌ای تهیه شد که پس از مشاوره با برخی معاونان آموزشی دانشگاه‌ها و صاحب‌نظران حوزه آموزش عالی با عنوان «موارد مستلزم تصمیم‌گیری و اقدام در حوزه آموزش دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در نیمسال دوم ۹۸-۹۹» تهیه و به‌عنوان راهنمای عمل در ۱۱ فروردین‌ماه ۱۳۹۹ در اختیار دانشگاه‌ها قرار گرفت. لازم به تذکر است که هرکدام از توصیه‌های ۲۰گانه این سند، می‌توانند با بررسی‌های انجام شده و تحت نظارت معاونین آموزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی عملیاتی گردند. ابلاغ نکردن این سند به‌عنوان بخشنامه لازم‌الاجرا، به دلیل متنوع بودن امکانات، زیرساخت‌ها و متفاوت بودن مشکلات و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور بود؛ لذا آزادی عمل و قدرت مانور کافی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در جهت طراحی بومی راه‌حل‌ها برای برون‌رفت از بحران در نیمسال جاری و در چارچوب مقررات آموزشی با حفظ حداکثری کیفیت، داده شد.

۱۷ فروردین ۹۹ صدور بخشنامه چگونگی برگزاری آموزش‌های حضوری ویژه دانشجویان دکتری

با توجه به تصمیمات اتخاذ شده در جلسه ۱۷ فروردین ستاد ملی مبارزه با کرونا، به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی اجازه داده شد با رعایت ضوابط و شرایطی، امکان استفاده حضوری دانشجویان دوره دکتری از محیط دانشگاه (به‌ویژه کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها) را از آغاز اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۹ فراهم آورند.

۱۷ فروردین ۹۹ پیگیری کاهش هزینه‌های اینترنت برای آموزش‌های الکترونیکی

در نامه‌ای به امضای وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، از وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات خواسته شد تا عملیاتی شدن دستورها و هماهنگی‌های پیشین پیگیری شود و تعرفه‌های بهره‌گیری از اینترنت برای دانشجویان و مراکز دانشگاهی کاهش یابد. همچنین پیگیری مستمری در این زمینه از سوی کارگروه آموزش‌های الکترونیکی صورت پذیرفت.

۲۰ فروردین ۹۹ اطلاع‌رسانی درباره چگونگی تعمیم سند ۲۰ بندی

با توجه به برخی پرسش‌های مطروحه درباره سند ارسالی یازدهم فروردین با موضوع چگونگی تداوم و اتمام نیمسال تحصیلی جاری، در بخشنامه‌ای به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی اعلام شد که مفاد سند یادشده ویژه دانشجویان آن دسته از دانشگاه‌ها و دوره‌های تحصیلی بوده است که امکان آموزش حضوری ندارند و این ضوابط به دانشجویانی که اساس پذیرش آنها بر پایه آموزش الکترونیکی بوده است تعمیم نمی‌یابد.

۲۴ فروردین ۹۹ درخواست همراهی با غیردولتی دانشگاه‌ها و مؤسسات

دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی و غیرانتفاعی در بحران شیوع ویروس کرونا در معرض آسیب‌های جدی قرار گرفتند که می‌تواند عواقب جبران‌ناپذیری برای جامعه و آموزش عالی داشته باشد. ازاین‌رو در نامه‌ای به وزیر علوم، تحقیقات و فناوری با ارائه گزینه‌های پیشنهادی درخواست شد تا توجه ویژه‌ای به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی و غیرانتفاعی و نیز مراکز آموزش عالی آزاد که متکی به شهریه‌های دریافتی از دانشجویان هستند صورت پذیرد.

۲۴ فروردین ۹۹ تسهیل در مجوز پذیرش دانشجوی دانشگاه‌ها و مؤسسات غیردولتی

در نامه‌ای به وزیر علوم، تحقیقات و فناوری خواسته شد تا با توجه به میسر نبودن بازدید از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی - غیرانتفاعی که صدور مجوز پذیرش دانشجوی آنها منوط به انجام بازدید حضوری شده است، همراهی لازم صورت پذیرد که با دستور مساعد وزیر محترم مواجه شد.

۲۶ فروردین ۹۹ حضور در نشست کارگروه ویژه آموزش یونسکو

در نشست کارگروه ویژه آموزش کشورهای عضو یونسکو که به‌صورت ویدئوکنفرانسی با محوریت برگزاری امتحانات در شرایط تعطیلی آموزش حضوری برگزار شد، گزارش اقدامات کشورمان در این زمینه ارائه شد.

۲۷ فروردین ۹۹ تداوم فعالیت‌ها و پیگیری‌های کارگروه آموزش‌های الکترونیکی

ششمین جلسه اعضای کارگروه تخصصی آموزش‌های الکترونیکی به‌صورت ویدئوکنفرانسی برگزار شد (۱۹ فروردین ۹۹/ پیوست ۷) که طی آن مقرر شد درباره نحوه ارزشیابی دانشجویان در پایان نیمسال تحصیلی پیشنهاداتی به وزارت علوم ارائه شود و در نتیجه آن، کارگروه یادشده توصیه‌هایی پیشنهادی درباره چگونگی برگزاری امتحانات پایان نیمسال تحصیلی را تدوین و ارائه کرد.

۲۲ فروردین ۹۹ برگزاری وبینار آموزشی با حضور همزمان بیش از ۸ هزار نفر

با هماهنگی کارگروه آموزش‌های الکترونیکی، اطلاع‌رسانی و هماهنگی بین

دانشگاه‌های مختلف تداوم یافت و برای نمونه در اقدامی قابل توجه، وینار «کلاس مجازی و گفت‌وگوی آنلاین با زیرساخت یکپارچه ابری» به همت دانشگاه فنی و حرفه‌ای و با حضور هم‌زمان حدود ۸ هزار نفر برگزار شد.

۲۶ فروردین ۹۹ ارسال توصیه‌های آموزشی و روان‌شناختی برای حفظ کیفیت آموزشی به دانشگاه‌ها

برخی نکات تربیتی و روان‌شناختی مهم در بهره‌گیری از آموزش‌های غیرحضور و ویژه اعضای هیئت‌علمی و مدیران گروه‌های آموزشی در قالب مجموعه‌ای گردآوری و برای معاونان آموزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ارسال شد.

۲۷ فروردین ۹۹ ارسال پروتکل‌های بهداشتی حوزه آموزش عالی به دانشگاه‌ها

به‌منظور داشتن آمادگی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به هنگام ازسرگیری فعالیت‌های حضوری، از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواسته شد تا پروتکل‌های بهداشتی مرتبط با کلاس‌ها، کارگاه‌ها، آزمایشگاه‌ها، خوابگاه‌ها و موارد مشابه را اعلام کنند (۱۸ فروردین ۹۹) که پس از دریافت پروتکل‌های یادشده، برای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ارسال شد.

۲۸ فروردین ۹۹ راه‌اندازی پایگاه تخصصی آموزش‌های الکترونیکی

با توجه به ضرورت تجمیع اطلاعات مرتبط با آموزش‌های الکترونیکی به‌عنوان راهنمای عمل همه فعالان دانشگاهی و در قالب بانک جامع دستورالعمل‌ها، مقررات، توصیه‌ها و آموزش‌های مرتبط، وبگاه تخصصی آموزش‌های الکترونیکی ایجاد و آغاز به کار کرد. بانک‌های اطلاعاتی متعددی از جمله «معرفی کارگروه تخصصی آموزش‌های الکترونیکی»، «توصیه‌های مهم در حوزه آموزش‌های الکترونیکی»، «قوانین و مقررات در آموزش‌های الکترونیکی»، «اخبار و رویدادها»، «کارگاه‌های آموزشی»، «دستورالعمل‌های ابلاغی»، «پرسش و پاسخ‌های متداول» در این وبگاه با نشانی elearning.msrt.ir در دسترس مخاطبان قرار دارد.

۳۱ فروردین ۹۹ برنامه‌ریزی برای چگونگی نیمسال تحصیلی برگزاری امتحانات پایان

با توجه به تداوم توقف فعالیت‌های آموزشی به شیوه حضوری و لزوم برنامه‌ریزی برای برگزاری امتحانات و ارزشیابی پایانی نیمسال تحصیلی، دستورالعمل چگونگی برگزاری این آزمون‌ها از سوی معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تدوین و در اختیار دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی قرار گرفت.

۴ اردیبهشت ۹۹ برگزاری وینار «کرونا و تحولات فناوریانه در آموزش عالی ایران»

به‌منظور ترویج آموزش‌های الکترونیکی و رفع ابهامات در این حوزه، نشست تخصصی «کرونا و تحولات فناوریانه در آموزش عالی ایران در پرتو توانمندی‌های یادگیری و یاددهی الکترونیکی: از دیدگاه سه‌گانه مسئله، تصمیم و عملیات» به همت انجمن یادگیری الکترونیکی ایران و با همکاری کارگروه آموزش الکترونیکی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در روز پنج‌شنبه ۴ اردیبهشت‌ماه ۹۹ به‌صورت ویدئوکنفرانسی، رایگان و تعاملی با مشارکت علاقه‌مندان برگزار شد.

۹ اردیبهشت ۹۹ برگزاری نشست مجازی با معاونان آموزشی دانشگاه‌ها

هم‌زمان با دهه سرآمدی آموزش، وینار معاونان آموزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور با حضور وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و بیش از ۲۰۰ نفر از معاونان آموزشی برگزار شد و طی آن ضمن ارائه گزارش دبیران مناطق ۱۰گانه آموزشی، چالش‌ها و رویکردهای پیش رو با محوریت آموزش‌های الکترونیکی به بحث و گفت‌وگو گذارده شد. در این نشست افزون بر گزارش اقدامات و سیاست‌های وزارت علوم از سوی معاون آموزشی این وزارت و اعلام پیش‌بینی‌های انجام شده برای برگزاری آزمون‌ها توسط رئیس سازمان سنجش آموزش کشور، دبیران ۱۰ منطقه آموزشی هر یک به بیان دیدگاه‌ها و گزارش اقدامات دانشگاه‌های

مستقر در منطقه خود پرداختند و برخی دیگر از معاونان آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی نیز در بحث مشارکت جستند. همچنین مسئول کارگروه آموزش‌های الکترونیکی نیز ضمن تشریح اقدامات انجام شده به معرفی وبگاه تخصصی آموزش‌های الکترونیکی پرداخت.

۴ اردیبهشت ۹۹ برگزاری وینار «کرونا و تحولات فناوریانه در آموزش عالی ایران»

نشست «کرونا و تحولات فناوریانه در آموزش عالی ایران در پرتو توانمندی‌های یادگیری و یاددهی الکترونیکی: از دیدگاه سه‌گانه مسئله، تصمیم و عملیات» به همت انجمن یادگیری الکترونیکی ایران و با همکاری معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و کارگروه آموزش عالی الکترونیکی و با سخنرانی برخی از صاحب‌نظران این حوزه به‌صورت مجازی برگزار شد.

۸ اردیبهشت ۹۹ پیگیری اخذ تسهیلات برای مؤسسات آموزش عالی آسیب‌دیده از کرونا

پیرو مکاتبات پیشین معاونت آموزشی درباره مشکلات دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی - غیرانتفاعی و مؤسسات آموزش عالی آزاد پس از شیوع بیماری کووید-۱۹، در نامه‌ای به امضای وزیر علوم، تحقیقات و فناوری خطاب به رئیس‌کل بانک مرکزی خواسته شد تا تسهیلات بانکی پیش‌بینی شده از سوی ستاد ملی مبارزه با کرونا برای پرداخت به مؤسسات آموزش عالی آسیب‌دیده از کرونا در اختیار بانک‌های عامل قرار گیرد.

۹ اردیبهشت ۹۹ برگزاری «اجلاس فوق‌العاده سراسری معاونان آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی»

به‌منظور هم‌اندیشی درباره چگونگی پیشبرد آموزش عالی کشور در دوران همه‌گیری بیماری کووید-۱۹، اجلاس فوق‌العاده سراسری معاونان آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی کشور به‌صورت ویدئوکنفرانسی برگزار شد. در این اجلاس، دبیران مناطق ده‌گانه آموزش عالی کشور به ارائه گزارش عملکرد دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی منطقه خود پرداختند و محورهای تمرکز در برنامه‌ریزی برای سال تحصیلی بعدی بر پایه سیاست‌های رویارویی با کرونا به بحث‌وبررسی گذارده شد.

۱۵ اردیبهشت ۹۹ برگزاری وینار «آموزش تجارب و چشم‌اندازها»

هم‌زمان با هفته سرآمدی آموزش و به همت دانشگاه شیراز، این همایش به‌صورت مجازی و با سخنرانی معاون آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (با موضوع: سیاست‌های وزارت عطف در ارتباط با آینده آموزش‌های الکترونیکی) و رئیس پژوهشگاه صنعت نفت (با موضوع: روند کیفیت در آموزش عالی ایران) برگزار شد.

۲۳ اردیبهشت ۹۹ تشکیل «کارگروه مطالعات کرونا و پساکرونا»

با هدف بررسی و مطالعه روی تجارب مشابه دیگر کشورها در مواجهه با بحران و دستیابی به بهترین راهکارها در حوزه آموزش عالی، و همچنین بررسی دقیق و علمی چالش‌های آموزش عالی در مواجهه با بیماری کووید ۱۹ و بهره‌گیری از تجربیات به‌دست آمده برای دوران پساکرونا، «کارگروه مطالعات آموزش عالی در دوران کرونا و پساکرونا» با حضور اعضای کمیته هدایت و نظارت پروژه ارتقای ۵ دانشگاه و ۵ پژوهشگاه برتر به تراز بین‌المللی و برخی دیگر از صاحب‌نظران تشکیل شد. این کارگروه ۱۷ محور موضوعی را برای بررسی در دستور کار خود قرارداد و با تقسیم وظیفه بین اعضا، مطالعه بر هر یک از محورها برعهده یکی از شخصیت‌های علمی نهاد شد تا طبق چارچوب و شیوه‌نامه مشخص و در زمان‌بندی تعیین شده واکاوی و سپس ارائه شود. این کارگروه به‌صورت مستمر گزارش‌ها و نتایج مطالعات خود را منتشر می‌کند که تا این تاریخ ۷ گزارش منتشر شده است.

۲۴ اردیبهشت ۹۹ نشست با مؤسسات آموزش عالی الکترونیکی

غیردولتی کشور

برای بهره‌گیری بیشتر از تجارب مؤسساتی که پیش‌ازین به آموزش الکترونیکی در سطح کشور می‌پرداخته‌اند و بررسی مشکلات آنها و راه‌حل‌های برون‌رفت از مشکلات، نشستی با حضور اعضای کنسرسیوم دانشگاه‌ها و مؤسسات غیرانتفاعی الکترونیکی ایران (مؤسسات آموزش عالی الکترونیکی) به‌صورت ویدئوکنفرانس تشکیل شد.

۳۰ اردیبهشت ۹۹ صدور بخشنامه چگونگی برگزاری آموزش‌های

حضور ویژه دانشجویان

با توجه به تصمیمات اتخاذ شده در جلسه ۲۷ اردیبهشت ستاد ملی مبارزه با کرونا، به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی اجازه داده شد با رعایت ضوابط و شرایطی، امکان استفاده حضوری دانشجویان (با اولویت دوره‌های کارشناسی ارشد) را از ۱۷ خردادماه ۱۳۹۹ فراهم آورند. (پیوست ۷)

۳۰ اردیبهشت ۹۹ برگزاری وینار «بررسی نظام‌نامه آموزش الکترونیکی وزارت عتف»

نشست «بررسی نظام‌نامه پیشنهادی یادگیری الکترونیکی وزارت علوم و سیاست‌های کلان آموزش و یادگیری» به همت انجمن یادگیری الکترونیکی ایران و با همکاری معاونت آموزشی وزارت علوم و کارگروه آموزش عالی الکترونیکی به‌صورت مجازی برگزار شد.

۳۰ اردیبهشت ۹۹ اعلام محورهای تمرکز راهبری آموزش - یادگیری در دانشگاه

با توجه به شرایط خاص پدیدآمده در دانشگاه‌ها در پی شیوه ویروس کرونا و لزوم تقویت زیرساخت‌ها در برابر بحران‌های مشابه، محورهای تمرکز راهبری آموزش - یادگیری در دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی تدوین و در ۴ شاخه «برنامه درسی و یادگیری»، «راهبری آموزش عالی و مدیریت دانشگاهی»، «توسعه آموزش و بهبود کیفیت» و «اقتصاد آموزش عالی» بر روی پایگاه اختصاصی آموزش‌های الکترونیکی و در اختیار جامعه دانشگاهی قرار گرفت.

۳۱ اردیبهشت ۹۹ برگزاری «هم‌اندیشی چالش‌های دانشگاه‌های غیردولتی» وینار درباره

به‌منظور توجه ویژه به آموزش الکترونیکی در دانشگاه‌ها و مؤسسات غیردولتی، وینار «هم‌اندیشی درباره چالش‌های دانشگاه‌های غیردولتی به همراه تبادل تجربیات در زمینه آموزش مجازی» با مشارکت رؤسای این دانشگاه‌ها و مؤسسات و با سخنرانی معاون آموزشی وزارت عتف، مدیرکل دفتر آموزش عالی غیردولتی، دبیرکل اتحادیه دانشگاه‌های غیردولتی و دبیر کارگروه آموزش‌های الکترونیکی برگزار شد.

۳۱ اردیبهشت ۹۹ معرفی دو پروژه «منظومه علمی ایران» و «شبکه نانو ماهواره‌ها»

با توجه به اینکه فراهم آوردن امکانات و زیرساخت‌های ارتباط اینترنتی، یکی از الزامات اصلی توسعه آموزش‌های الکترونیکی است، در گزارشی به وزیر علوم، تحقیقات و فناوری دو پروژه «استفاده از منظومه نانو ماهواره‌ها با مأموریت آموزش‌های از راه دور» و «شبکه علمی ایران (شعا)» معرفی شدند تا به‌عنوان راهکاری برای فراگیری خدمات اینترنتی کم‌هزینه، باکیفیت و مطمئن برای همه کاربران دانشگاهی مورد بررسی و پیگیری قرار گیرند.

۳۱ اردیبهشت ۹۹ گزارش نرم‌افزارهای مورد استفاده در آموزش الکترونیکی

برای دریافت تصویری کلی و مطلوب از مجموعه نرم‌افزارهای استفاده شده در آموزش‌های الکترونیکی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، گزارشی توسط کارگروه آموزش‌های الکترونیکی تهیه و در اختیار وزیر علوم، تحقیقات و فناوری قرار گرفت.

۸ خرداد ۹۹ تسهیل در فعالیت مؤسسات آموزش عالی غیردولتی و غیرانتفاعی

در نامه‌ای به وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، خواسته شد تا به‌منظور کاستن از مشکلات مؤسسات آموزش عالی غیردولتی - غیرانتفاعی صرفاً برای یکبار پذیرش رشته‌ها در سال جاری، اعضای هیئت‌علمی که به تأیید ریاست مؤسسه رسیده و به کارگروه جذب استانی ارسال شده باشد مورد پذیرش و ملاک عمل قرار گیرند که این درخواست با موافقت وزیر علوم، تحقیقات و فناوری اجرایی شد.

۸ خرداد ۹۹ اعلام محورهای تمرکز دانشگاه‌ها برای به‌حداقل‌رساندن آسیب‌های احتمالی

با توجه به متأثر شدن نظام آموزش عالی از همه‌گیری ویروس کرونا که در پی آن تغییرات اساسی در شیوه آموزش و یادگیری دانشجویان رخ داد، آسیب‌دیدن کیفیت آموزش محتمل می‌نمود. ازاین‌رو محورهایی که باید موردتوجه دانشگاه‌ها قرار بگیرد تا از این طریق میزان و شدت این کاستی‌ها و آسیب‌ها به حداقل کاهش یابد، (با تأکید بر دوره کارشناسی) احصا و به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی اعلام شد.

۸ خرداد ۹۹ اعلام ضوابط برگزاری امتحانات ارزشیابی پایانی نیمسال تحصیلی با تأکید بر پروتکل‌های بهداشتی و فاصله‌گذاری اجتماعی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی اعلام شد. در این نامه افزون بر فهرست شدن ضوابط بهداشتی، بر هماهنگی بین دانشگاه‌ها برای برگزاری آزمون‌ها در شهر محل اقامت دانشجویان نیز تأکید شد. (شایان‌ذکر است دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه پیام‌نور برای در اختیار قراردادن همه واحدهای تابعه خود در شهرهای مختلف برای میزبانی امتحانات دیگر دانشگاه‌ها اعلام آمادگی کردند و همکاری خوبی در این زمینه شکل گرفت)

۱۰ خرداد ۹۹ بررسی ایده «سامانه یکپارچه آموزش الکترونیکی»

در گام نخست از کارگروه آموزش‌های الکترونیکی خواسته شد تا با ذکر چگونگی تحقق احتمالی این ایده، شرایط و الزامات آن، علل تأیید یا رد این ایده و نیز پیشنهادهای جایگزین، نظر تخصصی خود را ارائه کند. در ادامه با جمع‌بندی نظرات دریافتی، نظر نهایی به وزیر علوم، تحقیقات و فناوری اعلام شد.

۱۵ خرداد ۹۹ بررسی چگونگی حضور دانشجویان نو ورود در نیمسال تحصیلی جدید

پس از بررسی‌های کارشناسی، دلایل توجیهی ارائه آموزش حضوری برای دانشجویان نو ورود دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی از سوی دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی احصا و تدوین شد تا در صورت الزام به آموزش‌های حضوری، این گروه از دانشجویان برای آشنا شدن با محیط دانشگاه و تعامل برقرار کردن با استادان، در اولویت قرار بگیرند.

۱۸ خرداد ۹۹ معرفی روش‌های برگزاری آزمون‌های غیرحضوری

در نامه‌ای به معاونان آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ضمن تأکید بر نکاتی همچون «کمترین جابه‌جایی دانشجویان در مسیرهای شهری و بین‌شهری برای شرکت در آزمون‌ها»، «توجه به ارزیابی‌های مستمر در طول نیمسال تحصیلی»، «تنظیم سطح دشواری سؤالات با محدودیت‌های احتمالی در یادگیری دانشجویان» و «رعایت همه ضوابط بهداشتی در صورت برگزاری حضوری آزمون‌ها» فایلی با عنوان «روش‌های آزمون غیرحضوری در دانشگاه‌ها» ارسال شد و روی وبگاه تخصصی آموزش‌های الکترونیکی هم قرار گرفت. در این فایل ضمن ارجاع‌دهی به وینارهای مرتبط، چندین فیلم آموزشی نیز در همین زمینه در اختیار دانشگاه‌ها قرار گرفت.

۲ تیر ۹۹ رایزنی برای افزایش سرعت اینترنت در ایام برگزاری امتحانات

باتوجه‌به اینکه پایین بودن سرعت اینترنت بر پیچیدگی ارزشیابی و برگزاری امتحان برخط، می‌افزاید و بالا بودن سرعت اینترنت از سویی رضایت دانشگاه‌ها و اعضای هیئت‌علمی را افزایش می‌دهد و از سوی دیگر احتمال بروز رفتار ناهنجار از سوی برخی ارزشیابی‌شوندگان را کاهش خواهد

داد، این درخواست مطرح شد و پیامد آن در نامه‌ای به امضای وزیر علوم، تحقیقات و فناوری از وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات خواسته شد تا به‌منظور پیشگیری از هرگونه وقفه و اختلال در فرایند برگزاری امتحانات پایان سال تحصیلی، سرعت اینترنت دانشگاه‌ها در این ایام افزایش یابد.

۱۴ تیر ۹۹ پیشنهاد راهکارهای اجرای دروس عملی و کارگاهی

با تدبیر دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی و نیز کارگروه تخصصی آموزش عالی الکترونیکی، راهکارهای اجرای دروس عملی و کارگاهی در شرایط همه‌گیری بیماری کووید-۱۹ و وقفه در آموزش‌های حضوری دانشگاه‌ها، در دو نسخه متنوع تدوین و با بارگذاری روی وبگاه اختصاصی آموزش‌های الکترونیکی در اختیار دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی قرار گرفت. در این توصیه‌نامه‌ها، ضمن معرفی آزمایشگاه‌های مجازی، از راه دور یا مبتنی بر وب، و ابزارهای متعددی که با همین موضوع در سطح دانشگاه‌های کشور برگزار شده بودند معرفی شدند و چندین فیلم آموزشی نیز برای بهره‌برداری مخاطبان ارائه شد.

۱۶ تیر ۹۹ پیش‌بینی رتبه‌بندی مراکز آموزش عالی مبتنی بر سطح یادگیری الکترونیکی

با توجه به اهمیت موضوع یادگیری الکترونیکی در نظام آموزش عالی و ورود مؤثر و فزاینده دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به این حوزه، از انجمن یادگیری الکترونیکی ایران خواسته شد تا پیشنهادهای خود را در زمینه احصای شاخص‌های رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و مؤسسات ارائه دهند تا عملکرد این مراکز آموزشی بر مبنای کمیّت و کیفیت یادگیری الکترونیکی مورد سنجش و رتبه‌بندی قرار گیرد.

۲۱ تیر ۹۹ درخواست همکاری دانشگاه‌های معین با دیگر دانشگاه‌ها

در راستای مشارکت جمعی، انجام وظایف همگانی و عمل به مسئولیت اجتماعی و نیز ایجاد هم‌فرازی، در نامه‌هایی به دبیران مناطق ده‌گانه آموزشی، از دانشگاه‌های معین و مراکز استان‌ها خواسته شد تا نسبت به ارائه هر نوع کمک ممکن برای توانمندسازی دیگر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی (دولتی و غیردولتی) منطقه که از توان و امکانات کمتری در مواجهه با چالش‌های کنونی برخوردارند، برنامه‌ریزی کرده و به ایفای نقش منطقه‌ای و ملی بپردازند. در این زمینه محورهایی همچون ارائه مشاوره‌های تخصصی و تبادل تجربیات در آموزش‌های الکترونیکی، به اشتراک‌گذاری زیرساخت‌های سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و فضاهای کارگاهی و آزمایشگاهی، در اختیار قراردادن محتوای درسی مناسب‌سازی شده با آموزش الکترونیکی، برگزاری آزمون‌ها و جلسات دفاع از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، تسهیل در تعامل و تبادل اعضای هیئت‌علمی و نیز تسهیل امکان مهمانی و انتقال دانشجویان متقاضی در دانشگاه نزدیک به محل سکونت آنها مدنظر بوده است.

۲۲ تیر ۹۹ ابلاغ برنامه تابستان و سال تحصیلی آینده به دانشگاه‌ها

برنامه آموزشی تابستان ۱۳۹۹ و نیمسال اول تحصیلی ۱۴۰۰ - ۱۳۹۹ از سوی معاونت آموزشی وزارت عتف تدوین شد و در گام نخست در وینار رؤسای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی (۲۱ تیر) مورد بحث و بررسی قرار گرفت و سپس برنامه نهایی برای اجرا به همه مراکز آموزش عالی ابلاغ شد.

۲۵ تیر ۹۹ گزارش‌گیری از چگونگی اجرای سند ۲۰ بندی

با توجه به ابلاغ سندی ۲۰ بندی با عنوان «موارد مستلزم تصمیم‌گیری و اقدام در حوزه آموزش دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در نیمسال دوم تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸»، در نامه مجددی ضمن تأکید بر لزوم انعطاف‌پذیری در اجرای مقررات آموزشی در شرایط بحرانی و نیز لزوم مشارکت و همراهی همه مدیریت‌های زیرمجموعه دانشگاه‌ها، خواسته شد تا در قالب جدول مشخصی، گزارشی از چگونگی اجرای سند یادشده ارائه شود. بر پایه گزارش‌های دریافتی، همراهی مطلوبی از سوی مراکز آموزش عالی در اجرای این سند و تسهیل شرایط دانشجویان صورت پذیرفت؛ آن‌چنان‌که درخواست‌های حذف درس، به‌طور تقریبی نزدیک به ۹۰ درصد مورد موافقت قرار گرفتند و درخواست‌های حذف نیمسال تحصیلی به‌طور تقریبی حدود ۲۵ درصد با احتساب سنوات و حدود ۶۰ درصد بدون احتساب

سنوات مورد موافقت قرار گرفتند (با ۱۵ درصد از درخواست‌ها موافقت نشده است). همچنین حدود ۷۵ درصد از درخواست‌های مهمانی مورد پذیرش واقع شد و ۴۵ درصد از درخواست‌های انتقال دائم نیز پذیرفته شد.

۲۸ تیر ۹۹ گزارش‌گیری از چگونگی برگزاری امتحانات

با توجه به پایان یافتن سال تحصیلی با محوریت آموزش الکترونیکی، از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی خواسته شد تا در قالب جدول مشخصی، گزارشی از چگونگی برگزاری امتحانات و ارزیابی‌های تحصیلی را ارائه کنند. بر پایه گزارش‌های رسیده از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی روشن شد که آزمون‌های پایان نیمسال تحصیلی با وجود چالش‌های متعدد با موفقیت به سرانجام رسیده است. موانع و چالش‌هایی از جمله «ناآشنایی یا آشنایی اندک استادان و دانشجویان با نحوه برگزاری آزمون‌های مجازی»، «نبود یا کمبود زیرساخت‌های کافی (نرم‌افزاری یا سخت‌افزاری)»، «مشکلات قطع یا کاستی در خدمات و پوشش اینترنتی» و «کاهش امکان نظارت‌های حین امتحان» در مسیر برگزاری این آزمون‌ها قابل احصا بوده‌اند. تدابیر متنوع و گسترده‌ای نیز از سوی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی برای رفع کاستی‌ها و افزایش ضریب اعتماد به امتحانات مجازی به کار گرفته شدند که برخی از آنها به شرح زیرند: تقویت تجهیزات و زیرساخت‌های الکترونیکی، تدوین و انتشار راهنماهای برگزاری آزمون‌های مجازی، ایجاد تنوع در سؤالات و انتخاب تصادفی برای دانشجویان (درهم‌ریزی پرسش‌ها)، انجام مصاحبه‌های مجازی و کنترل‌های تصویری، استفاده از تکالیف مفهومی، استفاده از سامانه‌های تخصصی آزمون‌های الکترونیکی، تأکید بر ارزیابی‌های طول نیمسال تحصیلی.

۳۰ تیر ۹۹ برگزاری همایش «چالش‌های یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی»

همایش «چالش‌های یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی» با هماهنگی معاونت آموزشی و به میزبانی دانشگاه بوعلی سینا برگزار شد. در این همایش، ۳۰ مقاله از مجموع ۸۰ مقاله دریافت شده از استادان صاحب‌نظر و نام‌آشنا در رشته‌های مختلف و به‌ویژه استادان رشته‌های مرتبط با آموزش و آموزش عالی به‌صورت برخط ارائه شد. مجموعه مقالات پذیرفته شده همایش به تعداد ۵۳ مقاله (شامل پذیرفته شده به‌صورت برخط و برون‌خط) از سوی دبیرخانه همایش برای اطلاع‌رسانی و ارسال به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور آماده خواهد شد.

۱۱ مرداد ۹۹ درخواست پشتیبانی معاونت اقتصادی ریاست جمهوری در توسعه آموزش‌های الکترونیکی

با توجه به تداوم شیوع بیماری کووید-۱۹ و توقف آموزش‌های حضوری در دانشگاه‌ها و به‌منظور گسترش کمی و کیفی آموزش‌های الکترونیکی، در نامه‌ای از سوی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری از معاون اقتصادی رئیس‌جمهور خواسته شد تا در دو محور مساعدت و حمایت لازم صورت پذیرد: ۱. کمک به تأمین و تجهیز زیرساخت‌های آموزش الکترونیکی مراکز آموزشی ۲. کمک به دانشجویان در بهره‌مندی از ابزار آموزش‌های الکترونیکی

۲۱ تا ۲۳ مرداد ۹۹ برگزاری «همایش ملی تبادل تجربیات دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی در اجرای آموزش الکترونیکی در بحران ناشی از شیوع کووید ۱۹»

در این همایش که از ۲۱ تا ۲۳ مردادماه به میزبانی دانشگاه صنعتی خواجه‌نصیرالدین طوسی و با همکاری انجمن یادگیری الکترونیکی ایران و کارگروه آموزش عالی الکترونیکی وزارت علوم به‌صورت مجازی و با حضور صدها تن از استادان، دانشجویان، متخصصان و مدیران مرتبط برگزار شد، افزون بر سخنرانی‌های مرتبط با موضوع، سه میزگرد تخصصی نیز در حوزه‌های مرتبط با برنامه‌ریزی و اجرای آموزش‌های الکترونیکی مراکز علمی برگزار شد.

۲ شهریور ۹۹ تدوین شیوه‌نامه اجرای مرحله دوم آزمون دکتری تخصصی ۹۹

با هدف تسهیل در برگزاری مصاحبه دکتری به روش غیرحضوری، شیوه‌نامه‌ای بر اساس سیاست وزارت علوم تدوین و به دانشگاه‌ها ارسال شد تا بر مبنای آن مرحله دوم آزمون شامل ثبت‌نام داوطلبان، بارگذاری

اطلاعات داوطلبی، مصاحبه و سنجش سوابق آموزشی و پژوهشی داوطلبان، اعلام نتایج اولیه به سازمان سنجش آموزش کشور، رسیدگی به شکایات داوطلبان و ثبت نام پذیرفته شدگان نهایی به صورت الکترونیکی و از طریق سامانه رسمی هر دانشگاه انجام شود.

۲۳ شهریور ۹۹ تسهیل در تحصیل پذیرفته شدگان دکتری ۹۹ که با تأخیر در دانش آموختگی مواجه اند

با توجه به احتمال تأخیر در دانش آموختگی برخی از دانشجویان دوره کارشناسی ارشد به علت همه گیری بیماری کووید ۱۹ و وقفه در به انجام رساندن پایان نامه ها، موافقت شد تا این گروه از دانشجویان در صورت پذیرفته شدن در آزمون ورودی دکتری و در صورت تأیید دانشگاه محل تحصیل بتوانند منوط به اتمام دوره کارشناسی ارشد، دوره دکتری را از نیمسال دوم تحصیلی آغاز کنند.

۳۰ شهریور ۹۹ برنامه ریزی برای رتبه بندی سطح یادگیری الکترونیکی

پس از رایزنی های متعدد با «انجمن یادگیری الکترونیکی» ضمن تأیید فرایند پیشنهاد شده، ضوابط و شرایط انجام این ارزیابی به انجمن یاد شده اعلام شد تا مراحل اجرای فرایند آغاز شود.

۳۰ شهریور ۹۹ نشست مشترک وزرای علوم و ارتباطات برای تسهیل خدمات اینترنتی سامانه های دانشگاهی

به منظور هماهنگی هرچه بیشتر بین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، نشست مشترک دو وزیر و معاونان مرتبط به میزبانی وزارت عتف برگزار شد. در این نشست بر تداوم ارائه اینترنت رایگان به سامانه های آموزش مجازی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی تأکید شد و همچنین اهدای بسته ۱۲۰ گیگابایتی اینترنت به مجموعه استادان و مدرّسان دانشگاهی و چگونگی اجرای آن مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

۲ مهر ۹۹ رایزنی برای تداوم بهره مندی سامانه های آموزش الکترونیکی از اینترنت رایگان

به منظور تکمیل و تداوم بهره مندی سامانه های آموزش الکترونیکی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی از اینترنت رایگان، مجموعه سامانه های یاد شده از سوی وزیر علوم به وزیر ارتباطات ارائه شد.

۸ مهر ۹۹ تدبیر برای گسترش شمول بسته اینترنتی اهدایی به مدرّسان دانشگاهی

با توجه به اینکه بسته اهدایی ۱۲۰ گیگابایتی اینترنت رایگان ویژه استادان دانشگاه ها صرفاً اعضای هیئت علمی را شامل می شد، رایزنی و هماهنگی برای گسترش شمول به دیگر مدرّسان از جمله مدرّسان حق التدریس صورت پذیرفت.

۲۰ و ۲۱ مهر ۹۹ برگزاری کنفرانس ملی یادگیری الکترونیکی در ایران

اولین کنفرانس ملی آسیب شناسی آموزش و یادگیری الکترونیکی در ایران به میزبانی دانشگاه شهید باهنر کرمان و با مشارکت انجمن علمی آموزش و توسعه منابع انسانی و مؤسسه یادگیری Edu Tech Network کشور سوئد به صورت الکترونیکی برگزار شد. در این همایش افزون بر وزیر علوم و معاون آموزشی وزیر، جمعی از صاحب نظران دانشگاهی به بیان دیدگاه ها و نظرات خود پرداختند.

۲۴ آبان ۹۹ گزارش گیری از آخرین وضعیت آموزش های الکترونیکی

برای دستیابی به اطلاعات جامع از آخرین وضعیت آموزش های الکترونیکی در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، تدبیری اتخاذ شد تا مجموعه مراکز آموزش عالی کشور به صورت به خط و با تکمیل کار برگ های طراحی شده، آمار و اطلاعات مرتبط را در پایگاه تخصصی آموزش های الکترونیکی بارگذاری کنند. گزارش های دریافتی در ادامه مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت که بر مبنای آن مشخص شد بیش از ۹۸ درصد از کلاس های تئوری

و بیش از ۷۷ درصد از کلاس های عملی در دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی به شیوه الکترونیکی ارائه شدند. در مجموع بیش از ۹۷ درصد از دانشجویان در مراکز آموزشی ارائه دهنده گزارش توانسته اند از آموزش های الکترونیکی بهره مند شوند و در این مدت به طور متوسط برای هر یک از گروه های استادان، دانشجویان و کارشناسان در مراکز آموزش عالی بیش از ۴ دوره آموزشی برای راهبری آموزش های الکترونیکی برگزار شده است.

۱۷ آذر ۹۹ تدبیر برای برگزاری آزمون های زبان دوره دکتری

با توجه به کاهش برگزاری آزمون های زبان در پی همه گیری کووید ۱۹ و تعویق شرکت دانشجویان در امتحان جامع، در نامه ای به دانشگاه ها مجوزی برای انعطاف و تسهیل شرایط داده شد. در این نامه مقرر شد از یک سو برنامه زمانی امتحان جامع حداکثر برای یک نیمسال تحصیلی به تعویق افتد و از سوی دیگر نتایج آزمون های اینترنتی برگزار شده توسط برخی از دانشگاه ها علاوه بر افزودن بر دفعات برگزاری، مورد پذیرش قرار گیرند.

۱۰ دی ۹۹ هم اندیشی برای تعیین سیاست کلان آموزش عالی در توسعه آموزش های الکترونیکی

با فرض تأیید، ضرورت و پذیرش توسعه آموزش های الکترونیکی، برای دستیابی به مسیر چگونگی اجرا و شمول این شیوه از آموزش در زیر نظام های آموزشی و مقاطع تحصیلی، نشست هم اندیشی با حضور جمعی از صاحب نظران تشکیل شد. در این نشست محورهای متعددی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و ماحصل آن در قالب نظام نامه آموزش های الکترونیکی برای بررسی و تصویب نهائی به شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی ارائه شد.

۵ بهمن ۹۹ تدوین و تصویب نظام نامه آموزش الکترونیکی

با توجه به تداوم همه گیری بیماری کووید ۱۹ و تجارب انباشته در فراگیری آموزش های الکترونیکی به علت توقف آموزش های حضوری، در مسیر تسهیل و بازنگری در مقررات آموزشی برای توسعه آموزش های الکترونیکی، نظام نامه این آموزش ها برای دوره زمانی ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ تدوین و در جلسه ۹۳۷ شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی به تصویب رسید. این نظام نامه در تاریخ ۲۵ اسفندماه ۱۳۹۹ از سوی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری به همه دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی ابلاغ شد.

۱۸ بهمن ۹۹ دریافت مجوز برای برگزاری و آزمایشگاهی حضوری کلاس های عملی، کارگاهی

با توجه به تداوم شیوع بیماری کووید ۱۹ و تأثیر تعویق بیش از حد برگزاری کلاس های عملی بر کیفیت آموزش و نیز با توجه به تجربه موفق برگزاری کلاس های عملی در تابستان ۹۹ به صورت محدود، پیشنهاد برگزاری دوره های کارگاهی و آزمایشگاهی ویژه دانشجویان بومی و با رعایت ضوابط بهداشتی از سوی معاونت آموزشی وزارت عتف مطرح شد. در ادامه، این پیشنهاد به همراه طرح توجیهی از سوی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری به ستاد ملی مدیریت کرونا ارائه شد و در نهایت در پنجاه و ششمین جلسه ستاد یاد شده به تصویب رسید و برای اجرا به دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ شد.

بهره‌برداری از ۳۷۸ پروژه عمرانی دانشگاهی به مساحت ۱/۴۲۴/۷۰۸ متر مربع در دولت دوازدهم

وضعیت اعتبارات مصوب هزینه‌ای دانشگاه‌ها، موسسات پژوهشی و فناوری در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹

سال	دانشگاه‌ها	موسسات پژوهشی	پارک‌های علم و فناوری	جمع اعتبارات هزینه‌ای دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی و فناوری	بودجه هزینه‌ای عمومی دولت	تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰	نسبت جمع اعتبارات هزینه‌ای دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی و فناوری به بودجه هزینه‌ای عمومی دولت	سهم اعتبارات هزینه‌ای دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی و فناوری از تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت سال ۹۰
۱۳۹۶	۷۱۸۹۸۰۰۶	۴۵۷۳۸۱۲	۱۰۲۹۶۹۲	۷۷۵۰۱۵۱۰	۳۴۶۷۵۲۱۰۰	۶۹۴۰۸۳۴۰۰۰	۰,۰۲۲۴	۰,۰۱۱۲
۱۳۹۷	۸۸۶۰۳۳۹۱	۵۹۰۲۵۴۴	۱۵۳۳۴۱۸	۹۶۰۳۹۳۵۳	۲۹۳۹۹۷۴۳۸	۶۵۶۴۷۰۹۰۰۰	۰,۰۳۲۷	۰,۰۱۴۶
۱۳۹۸	۱۰۲۶۸۷۲۲۲	۷۲۸۶۸۶۴	۲۷۶۰۲۴۵	۱۱۲۷۳۴۳۳۱	۳۵۲۳۷۵۹۱۰۳	۶۱۳۷۳۳۶۰۰۰	۰,۰۳۲	۰,۰۱۸۴
۱۳۹۹	۱۱۶۰۴۶۷۹۶	۷۹۲۲۳۹۴	۳۲۶۶۸۳۰	۱۲۷۲۴۶۰۲۰	۴۳۶۰۳۱۵۵۶۷		۰,۰۲۹۲	

مأخذ: دفتر برنامه‌بودجه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

در نمودار سهم اعتبارات مصوب برای دانشگاه‌ها، موسسات پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری نشان داده شده است، آنچه در نظر اول چشمگیر است سهم

کم آموزش عالی از بودجه دولت است و در نگاه دیگر افزایش بسیار کم آن در طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ است

اقدامات در حوزه پروژه‌های عمرانی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی

پروژه‌های بهره‌برداری شده در دولت دوازدهم

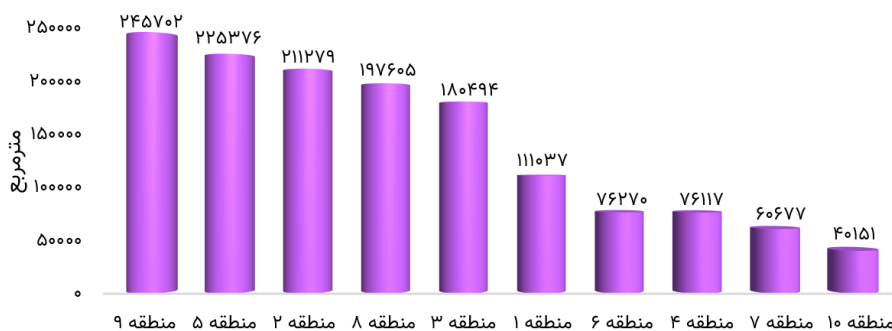
در سال‌های ۱۳۹۶ تا نیمه اول سال ۱۳۹۹، در مجموع ۳۷۸ پروژه با حجم عملیات ۱،۴۲۴،۷۰۸ مترمربع در مراکز آموزش عالی ده منطقه آمایشی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، با کاربری آموزشی، پژوهشی، خوابگاهی، کمک‌آموزشی، ورزشی سرپوشیده، ورزشی روباز، اداری، رفاهی، فرهنگی، مقاوم‌سازی خدماتی، یادمان شهدا، محوطه‌سازی و مدیریت سبز به بهره‌برداری رسیده است.

بیشترین تعداد پروژه انجام شده در منطقه ۹ آمایشی

که شامل استان‌های خراسان رضوی، خراسان جنوبی، خراسان شمالی و سمنان می‌باشد با ۸۱ پروژه و کمترین در منطقه ۷ آمایشی که شامل استان‌های فارس، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد با ۲۷ پروژه می‌باشد.

تعداد پروژه‌های بهره‌برداری شده در مناطق آمایش آموزش عالی در دولت دوازدهم

در مجموع ۳۷۸ بیشترین حجم عملیات انجام شده در منطقه ۹ با ۱۷ درصد (۲۴۵۷۰۲ مترمربع) و کمترین حجم عملیات به بهره‌برداری رسیده مربوط به منطقه ۱۰ با ۳ درصد (۴۰۱۵۱ مترمربع) است.

حجم عملیات بهره‌برداری شده در مناطق آمایش آموزش عالی در دولت دوازدهم

از مجموع پروژه‌های بهره‌برداری شده، پروژه‌های محوطه‌سازی بیشترین حجم عملیات را با ۲۸/۵ درصد و بعد از آن پروژه‌های آموزشی با سهم ۲۷/۱ درصد قرار دارد. کمترین درصد حجم عملیات مربوط به یادمان شهدا با سهم ۰/۱ درصد و خدماتی با ۰/۱۷ درصد است. لازم به توضیح است که بیشترین حجم عملیات آموزشی در منطقه ۳ آمایشی و کمترین در منطقه ۱۰ آمایشی بوده است.

- فضاهای کالبدی

تلاش مجدانه و تأمین اعتبارات برای احداث فضاهای آموزشی در دولت‌های یازدهم و دوازدهم سبب شده است تا مجموع فضاهای آموزشی در این مدت ۱/۴ برابر شود و از ۴۴۱۱۱۷۴ مترمربع در سال ۱۳۹۲ به ۵۹۷۴۴۱۸ مترمربع افزایش یابد، به عبارتی دیگر به طور میانگین در مدت ۶ سال هرساله ۲۶۰۵۴۱ مترمربع

به فضاهای آموزشی افزوده شده است (جدول ۷-۷). با وجود این به‌استثنای گروه فنی و مهندسی در دیگر گروه‌ها شاهد کاهش سرانه آموزشی هستیم. علت این موضوع را با نگاهی دقیق به اطلاعات می‌توان دریافت. در سال ۱۳۹۲ سهم فضاهای گروه فنی و مهندسی از مجموع فضاهای آموزشی موجود ۳۲ درصد است که این رقم در سال ۱۳۹۸ به ۴۱/۲ درصد افزایش یافته است که این موضوع نشان‌دهنده توجه به افزایش فضاهای آموزشی در این گروه تحصیلی نسبت به دیگر گروه‌ها است به‌طوری‌که از مجموع فضای آموزشی اضافه شده در این مدت (۱۵۶۳۲۴۴ مترمربع) سهم گروه فنی و مهندسی ۶۵/۶ درصد (۱۰۲۵۸۴۰ مترمربع) است (نمودار ۷-۱۲). به عبارتی ساده‌تر بیشتر فضاهای آموزشی اضافه شده در گروه فنی و مهندسی بوده که سبب بهبود سرانه فضای آموزشی در این گروه تحصیلی از ۹/۷ مترمربع به ۱۱/۲ مترمربع شده است.

فضاهای کالبدی آموزشی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی وابسته به وزارت علوم به تفکیک گروه‌های تحصیلی در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

سال تحصیلی	گروه تحصیلی	فضای موجود	فضای در دست احداث	مجموع فضای موجود و در دست احداث	سرانه موجود	سرانه موجود و در دست احداث	سرانه قابل قبول	سهم از فضای موجود
۱۳۹۲-۹۳	علوم پایه	۸۷۳۰۱۴	۳۰۳۳۳۱	۱۱۷۶۳۴۵	۹.۷	۱۳.۱	۱۲	۱۹.۸
	علوم انسانی و هنر	۱۲۴۱۳۶۶	۳۷۰۸۶۹	۱۶۱۲۲۳۵	۷.۴	۹.۶	۱۰	۲۸.۱
	فنی و مهندسی	۱۴۳۳۸۴۱	۵۸۷۰۵۳	۲۰۲۰۸۹۴	۹.۷	۱۳.۷	۱۴	۳۲.۵
	کشاورزی و دامپزشکی	۸۶۲۹۵۴	۲۶۷۹۰۷	۱۱۳۰۸۶۱	۱۲.۵	۱۶.۳	۱۷	۱۹.۶
	جمع	۴۴۱۱۱۷۴	۱۵۲۹۱۶۰	۵۹۴۰۳۳۴				۱۰۰
۱۳۹۸-۹۹	علوم پایه	۹۵۶۸۶۱	۲۲۳۹۱۳	۱۱۸۰۷۷۴	۷.۸	۹.۶	۱۲	۱۶
	علوم انسانی و هنر	۱۵۷۶۵۱۵	۳۵۵۵۵۵	۱۹۳۲۰۷۰	۶.۳	۷.۸	۱۰	۲۶.۴
	فنی و مهندسی	۲۴۵۹۶۸۱	۶۵۵۴۴۴	۳۱۱۵۱۲۵	۱۱.۲	۱۴.۲	۱۴	۴۱.۲
	کشاورزی و دامپزشکی	۹۸۱۳۶۱	۱۷۴۳۶۵	۱۱۵۵۷۲۶	۸.۶	۱۰.۲	۱۷	۱۶.۴
	جمع	۵۹۷۴۴۱۸	۱۴,۹۲۷۷	۷۳۸۳۶۹۵				۱۰۰

(تا ۴۰۰۰ مترمربع) که حداقل ۵۰ درصد اعتبار آنها از محل سایر منابع تأمین شده باشد.

- کمک به تکمیل فضاهای پژوهشی (تا ۲۰۰۰ مترمربع) که حداقل ۵۰ درصد اعتبار آنها از سایر منابع یا خیرین تأمین شده باشد.

- کمک به ساخت و تکمیل مساجد و مرمت بناهای تاریخی دانشگاهها

- کمک به احداث ۲۵ استخر و سالن (تا ۱۸۰۰ مترمربع) و ۳۰ زمین ورزشی روباز

در نمودار زیر روند کمک اعتبارات هزینه شده توسط وزارت علوم در دانشگاه‌های وابسته نشان داده شده است، بیشترین رشد اعتبارات در زمینه احداث استخر، سالن و زمین‌های ورزشی روبازی است که میزان اعتبار ابلاغ شده در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۶ بیش از سه برابر رشد داشته است.

اعتبارات پرداختی از محل ردیف‌های متمرکز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای تکمیل پروژه‌های عمرانی

اعتبارات تخصیصی برای تکمیل پروژه‌های عمرانی در دانشگاهها، مراکز آموزشی، پژوهشی و فناوری در ۷ طرح متمرکز قابل بررسی است:

- کمک به تکمیل پروژه های مدیریت سبز در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی که دارای حداقل ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی باشد

- مطالعه و اجرای مقاوم‌سازی ساختمان‌های مراکز آموزش عالی

- کمک به تکمیل فضاهای آموزشی و کمک آموزشی نیمه‌تمام (تا ۸۰۰۰ مترمربع) در دانشگاهها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی که ۵۰ درصد اعتبار آن توسط خیرین تأمین شده باشد.

- کمک به تکمیل فضاهای آموزشی و کمک آموزشی

مبلغ کمک اعتبارات توزیع شده برای تکمیل پروژه‌های مدیریت سبز در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در دولت دوازدهم

سال	انرژی‌های تجدیدپذیر، ممیزی، پایش هوشمند و کنترل مصرف انرژی	ارتقای کیفی موتورخانه و بهینه‌سازی سامانه‌های تأسیساتی	مدیریت پسماند و حمل‌ونقل	جمع‌آوری آبهای سطحی و مدیریت آب و پساب	جمع
۱۳۹۶	تعداد پروژه	۱۱	۱۰	۱	۳۹
	اعتبار	۳۶۴۴۸	۵۸۴۰۲	۲۵۵۰	۳۰۰۲۳۸
۱۳۹۷	تعداد پروژه	۵	۶	۱	۱۲
	اعتبار	۱۲۹۰۰	۴۶۷۰۰	۱۰۰۰	۱۸۶۹۳۲
۱۳۹۸	تعداد پروژه	۵	۱۰	۰	۱۵
	اعتبار	۱۹۵۰۰	۴۹۴۰۰	۰	۲۵۶۸۲۶
۱۳۹۹	تعداد پروژه	۵	۱۸	۰	۲۳
	اعتبار	۲۵۵۰۰	۸۰۰۵۴	۰	۱۹۹۰۰۰

مأخذ: اداره کل نظارت بر طرح‌های عمرانی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مبلغ کمک اعتبارات توزیع شده از محل طرح کمک به احداث استخر و سالن و زمین ورزشی روباز در دولت دوازدهم

نوع پروژه	۱۳۹۶		۱۳۹۷		۱۳۹۸		۱۳۹۹	
	تعداد	اعتبارات	تعداد	اعتبارات	تعداد	اعتبارات	تعداد	اعتبارات
زمین روباز ورزشی	۰	۰	۶	۸,۶۰۰	۱۳	۲۸,۷۸۰	۱۹	۴۶,۵۰۰
سالن ورزشی	۵	۳۷,۵۰۰	۶	۱۹,۳۰۰	۱۲	۶۵,۳۷۹	۱۸	۱۲۲,۶۴۴
استخر سرپوشیده	۳	۲۳,۸۲۸	۸	۵۲,۱۰۰	۵	۳۸,۰۰۰	۳	۳۴,۲۴۵
جمع	۸	۶۱,۳۲۸	۲۰	۸۰,۰۰۰	۳۰	۱۳۲,۱۵۹	۴۰	۲۰۳,۳۸۹

در حوزه احداث استخرها ۳۰ درصد و برای احداث زمین‌های ورزشی روباز ۲۰ درصد از اعتبارات صرف شده است (نمودار تجمعی ۷-۱۵)

از کمک اعتبارات تخصیص یافته در حوزه ورزش، مجموع اعتبارات برای احداث سالن‌های ورزشی با ۲۰۷۳۲۳ میلیون ریال در مدت زمانی ۴ سال بیش از سایر حوزه بوده است. در این حوزه ۵۰ درصد از اعتبارات،

اهم فعالیت‌های اداره کل فناوری اطلاعات

- ۱- راه‌اندازی و ایجاد زیرساخت مرکز تبادل اطلاعات تخصصی خوشه آموزش و پژوهش (خوشه ۱۴) در راستای تکالیف مصوب دستگاه‌ها در نقشه راه دولت الکترونیک
  - ۲- تدوین و شناسایی خدمات وزارت عتف به تعداد ۱۷۱ خدمت و دریافت کد شناسه خدمت از سازمان امور اداری و استخدامی کشور
  - ۳- تهیه شناسنامه خدمت ۵۰ درصد از خدمات شناسایی شده و انتشار شناسنامه این خدمات در پرتال وزارت
- عطف
- ۴- تشکیل جلسات کارگروه خوشه آموزش و پژوهش (خوشه ۱۴) و ارائه صورت‌جلسات در سایت اداره کل فناوری اطلاعات
  - ۵- ایجاد و پیاده‌سازی سامانه اعتبارسنجی مدارک آموزش رسمی کشور و ارائه سرویس در سایت estelam.msrt.ir
  - ۶- ارائه ۱۰ سرویس تبادل شده از درگاه دولت GSB به درگاه تبادل وزارت علوم

- ۱- پیگیری، دریافت و تخصیص ردیف استخدام برای اعضای هیئت‌علمی به شرح مجوزهای صادر شده از سازمان اداری و استخدامی
- ۲- پیگیری، دریافت و تخصیص تعداد ۱۰۰ سهمیه استخدام ویژه اعضای هیئت‌علمی نخبگان مقیم کشور طی مجوز شماره ۵۳۲۲۹۶ تاریخ ۰۱/۱۰/۱۳۹۷ با هماهنگی بنیاد ملی نخبگان.

اهم فعالیت‌های ادارات منابع انسانی و پشتیبانی

- ۱- اصلاح ساختار سازمان حوزه ستاد وزارت: تشکیلات تفصیلی حوزه ستاد مورد بازنگری قرار گرفت و تشکیلات تفصیلی اصلاحی حوزه ستادی بر اساس ۷۰۰ پست سازمانی در سامانه ملی مدیریت ساختار ثبت و تأییدیه آن از سازمان اداری و استخدامی کشور اخذ شد.
- ۲- پس از بررسی و طبقه‌بندی فرم‌های شغل واصله از دانشگاه‌ها و مؤسسات وابسته در این خصوص جلسات

- ۱- اصلاح ساختار سازمان حوزه ستاد وزارت: تشکیلات تفصیلی حوزه ستاد مورد بازنگری قرار گرفت و تشکیلات تفصیلی اصلاحی حوزه ستادی بر اساس ۷۰۰ پست سازمانی در سامانه ملی مدیریت ساختار ثبت و تأییدیه آن از سازمان اداری و استخدامی کشور اخذ شد.
- ۲- پس از بررسی و طبقه‌بندی فرم‌های شغل واصله از دانشگاه‌ها و مؤسسات وابسته در این خصوص جلسات

متعدد با سازمان اداری و استخدامی کشور برگزار که منجر به اخذ ۱۹۸۵ مجوز استخدام پیمانی شده است که اکنون پیگیری‌های لازم برای تأییدیه تأمین اعتبار در سازمان برنامه و بودجه کشور از سازمان برنامه و بودجه به عمل می‌آید.

- رعایت شایسته‌سالاری در انتصاب مدیران و بهره‌گیری از توانمندی‌های زنان و جوانان.

- ارتقای رتبه اعضای قراردادی پس از اصلاح آیین‌نامه استخدامی اعضای غیرهیئت‌علمی در سال ۱۳۹۷.

- تنظیم سند جامع برنامه نیروی انسانی آموزش عالی: اطلاعات آماری نیروی انسانی هیئت‌علمی و غیرهیئت‌علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی جمع‌آوری و جهت تأیید به سازمان اداری و استخدامی کشور ارسال شده است.

- انعقاد تفاهم‌نامه با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در خصوص مسکن کارکنان در منطقه گرم‌دره یک‌صد واحد - تفاهم‌نامه با بانک ملی شعبه مسجد جامع و بانک ملت شعبه مهستان ۵۵۰ نفر بانک ملی و ۴۰۰ نفر بانک ملت دریافت نموده‌اند معرفی همکاران به بانک سامان شعبه ایران زمین ۱۵۰ نفر.

- تفاهم‌نامه با گروه خودروسازی کرمان جهت استفاده از محصولات تولیدی آن شرکت شامل جیلی و کوپا و غیره با شرایط و نقدی و تحویل ۲۵ نفر خودرو جیلی اکسلنت با شرایط قسطی به همکاران حوزه ستادی و دانشگاه‌ها در اسفندماه ۱۳۹۸ مابقی اقدامات در سال جدید.

- افتتاح فروشگاه رفاه و مهدکودک از طریق مناقصه. - استفاده از سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برای

خریدها و برگزاری مناقصات در بستر سامانه مذکور. - ساماندهی و تجمیع قراردادهای حوزه ستادی متناسب به قوانین و مقررات مربوط به معاملات دولتی از قبیل: قراردادهای مناقصه‌ای / مشاوره‌ای / وکلا / پژوهشی / پشتیبانی / فناوری اطلاعات / آموزشی / جذب اعضای هیئت‌علمی و ...

- تعریف ۱۰ مأموریت کلان ملی متناسب با نیاز آموزش عالی کشور در حوزه منابع انسانی و پشتیبانی در دبیرخانه‌های مناطق ۱۰ گانه

- تهیه دستورالعمل ارزیابی عملکرد (منطقه ۱) / تهیه دستورالعمل ارتقای رتبه اعضای غیرهیئت‌علمی (منطقه ۲) / تعیین مشاغل اصلی و غیر اصلی (منطقه ۳) / تهیه دستورالعمل احتساب مدرک تحصیلی (منطقه ۴) / تهیه دستورالعمل نحوه انتصاب اعضا در پست‌های سازمانی مدیریتی سطوح میانی و پایه و عزل آنان (منطقه ۵) / تهیه دستورالعمل پرداخت کمک‌های رفاهی (منطقه ۶) / تهیه دستورالعمل فوق‌العاده بهره‌وری (منطقه ۷) / تهیه شاخص جهت ضریب پست‌های مدیریتی (منطقه ۸) / تهیه کتاب طرح طبقه‌بندی مشاغل (منطقه ۹) / تهیه دستورالعمل فوق‌العاده سختی کار (منطقه ۱۰).

- اجرای پروژه آزمایشی هوشمندسازی مصرف انرژی در کل ساختمان حوزه ستادی از طریق طراحی و ساخت سامانه هوشمند کنترل روشنایی‌ها و سیستم‌های تهویه و نصب پرزهای هوشمند جهت مصارف عمومی ساختمان با امکان کنترل از راه دور با هدف بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف انرژی.

اداره آموزش کارکنان

جدول تعداد و ساعت دوره‌های آموزشی برگزار شده توسط اداره آموزش کارکنان در دولت دوازدهم

سال	تعداد دوره‌های آموزشی برگزار شده	تعداد پرسنل آموزش دیده	مدت دوره‌های آموزشی برگزار شده (ساعت)	نفرساعت آموزشی
۱۳۹۶	۳۳	۲۵۹۹	۲۴۶	۱۰۰۰۶
۱۳۹۷	۴۲	۴۸۱۱	۴۶۴	۳۰۹۲۷
۱۳۹۸	۲۳	۳۵۶۷	۱۵۰	۱۹۱۱۴
نیمسال اول ۱۳۹۹	۱۱	۱۶۱۱	۱۰۸	۱۶۰۵۴
جمع	۱۰۹	۱۲۵۸۸	۹۶۸	۷۶۱۰۷

ستاد رفاهی اعضای هیئت‌علمی

هتل پردیسان
- راه‌اندازی دبیرخانه شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری دانشگاه‌ها و مؤسسات تابعه وزارت عتف
- تدوین طرح جامع رفاهی اعضای هیئت‌علمی و ارائه به مرجع قانونی جهت تصویب

- افزایش وام اعضای هیئت‌علمی از ۲۵۰۰ میلیون ریال به ۵۰۰۰ میلیون ریال و همچنین برای نخستین بار پرداخت تسهیلات ودیعه مسکن به میزان ۲۰۰۰ میلیون ریال
- تدوین طرح اجرایی راه‌اندازی مرکز مدیریت اوقات فراغت هیئت‌علمی
- بازسازی و ارتقای کیفیت خدمات اقامتی و پذیرایی

قائم مقام وزیر علوم، تحقیقات و فناوری:

توجه ویژه دانشگاهیان به امر هم‌اندیشی

دریافت بیش از ۵۷۰۰ مورد؛ نظرات و دیدگاه‌های دانشگاهیان کشور

دکتر عبدالرضا باقری، قائم مقام وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و رئیس مرکز هیئت‌های امناء و هیئت‌های ممیزه مرکزی، از توجه ویژه دانشگاهیان به امر هم‌اندیشی خبر داد.

دکتر باقری در این خصوص اظهار داشت: به منظور ارتباط بیشتر و استفاده از نقطه نظرات دانشگاهیان از آذرماه سال ۱۳۹۶ اقدام به بارگذاری عنوان "دریافت نظرات توسط قائم مقام وزیر" در صفحه نخست وبسایت وزارت نموده‌ام که خوشبختانه مورد استقبال فراوان دانشگاهیان قرار گرفت و تاکنون بیش از ۵۷۶۵ مورد ایمیل دریافت و به کلیه آنها پاسخ لازم داده شده است.

وی با اشاره به توجه ویژه دانشگاهیان به امر هم‌اندیشی تصریح کرد: از بین ایمیل‌های دریافتی ۳۲۷ مورد آن پیشنهاد و ارسال نقطه نظرات درخصوص سیاست‌ها و برنامه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در حوزه‌های مختلف بوده است که به معاونت‌های ذیربط برای بهره‌برداری ارجاع شده است.

قائم مقام وزیر علوم بیان کرد: این تعداد ایمیل‌های دریافتی شامل مکاتبات و درخواست‌هایی که ماهیت اداری داشته‌اند (۲۷۱۹ مورد)، مکاتبات و درخواست رسیدگی به شکایات (۱۲۵۳ مورد)، مکاتبات و درخواست‌های شخصی برای رفع مشکل مطرح شده (۱۳۷۷ مورد)، تشکر و قدردانی از ایجاد فضای تعامل توسط قائم مقام وزیر (۶۱ مورد) و سایر نقطه نظرات (۲۸ مورد) می‌باشند.

وی خاطر نشان کرد: همکاری و مساعدت حوزه‌های مختلف ستاد وزارت و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی در پاسخ‌گویی به این درخواست‌ها بسیار مناسب و نتیجه‌بخش بوده است.

برنامه راهبردی ستاد خیرین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مقدمه: به منظور پیشرفت و تعالی نظام آموزش عالی و کمک به گسترش زیرساخت‌های علم و فناوری کشور با بهره‌مندی از ظرفیت نیکوکاران، خیرین و دوستداران دانش و کاستن وابستگی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور و پژوهشی به بودجه عمومی، بهره‌مندی از ظرفیت نیکوکاران، خیرین و دوستداران دانش و حامیان مردمی آموزش عالی از اولویت‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. بدین منظور ستاد خیرین وزارت علوم جهت هماهنگی و هم‌افزایی بخش‌های وزارت برای بهره‌مندی هدفمند از ظرفیت افراد خیر، سازمان‌های مردم‌نهاد و بنیادهای خیریه شکل گرفته است. هدف: هدف از تشکیل ستاد خیرین وزارت علوم ایجاد هماهنگی بین بخش‌های ستادی وزارتخانه، سیاست‌گذاری در امور مربوط به خیرین و واقفان در وزارت علوم، برنامه‌ریزی و بسترسازی برای رفع موانع و مشکلات حامیان آموزش عالی، ایجاد حلقه ارتباطی با بنیاد خیرین آموزش عالی و بنیادهای خیرین دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری برای بهره‌گیری از توانمندی‌های مادی و معنوی آنان و تشویق و ترغیب نیکوکاران و نیکاندیشان به تقویت و گسترش زیرساخت‌های آموزش عالی کشور است.

وظایف: سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای اشاعه و گسترش فرهنگ اسلامی وقف و امور خیریه در نظام آموزش عالی کشور، با هدف رشد کمی و کیفی آموزش عالی مشاوره و بسترسازی برای تسهیل در امر سرمایه‌گذاری بهینه خیرین آموزش عالی شناسایی، معرفی، حمایت همه‌جانبه و قدردانی از خیرین و واقفان آموزش عالی کشور

نظارت بر حسن اجرای تعهدات دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در قبال خیرین به منظور تحقق دیدگاه‌ها و اهداف خیرین و واقفان آموزش عالی برنامه‌ریزی برای ایجاد زمینه‌های مناسب قانونی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی به منظور تقویت حمایت‌های خیرین و واقفان از آموزش عالی و استمرار بخشیدن به آن.

برنامه‌ریزی برای ترغیب و تشویق خیرین و سازمان‌دهی آنان به منظور ایجاد بنیادهای خیرین در دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری برنامه‌ریزی برای جلب توجه بیش‌ازپیش دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی به برنامه‌ریزی با هدف

بهره‌مندی بیشتر از ظرفیت‌های خیرین در گسترش زیرساخت‌ها ایجاد هماهنگی بین حوزه‌های ستاد وزارت از یک طرف و سازمان‌های مردم‌نهاد و بنیادهای دانشگاهی در ارتباط با امور خیرین و حامیان آموزش عالی از طرف دیگر. راهبردها:

راهبرد اول: کمک به ایجاد بنیادهای نیکوکاری جدید و گسترش بنیادهای موجود در دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری

۱-۱- شناسایی فعالیت‌های مختلف در بنیادها و اطلاع‌رسانی آنها به سایر بنیادها برای تنوع‌بخشی به فعالیت‌های آنها
۱-۲- تهیه دستورالعمل نحوه راه‌اندازی بنیادهای خیرین و قراردادان دستورالعمل مربوطه در وب‌سایت

۱-۳- تهیه اساسنامه تیپ با بهره‌گیری از تجارب بنیادهای موجود برای استفاده مراکز آموزش عالی فاقد بنیاد

۱-۴- شناسایی دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری که هنوز بنیاد تأسیس نکرده‌اند ولی شرایط و امکان تأسیس بنیادها را دارند.

۱-۵- پایش مستمر فعالیت‌های بنیادهای نیکوکاری موجود در دانشگاه‌ها و به‌روز نگه‌داشتن بانک اطلاعاتی مربوط به آنها
۱-۶- حضور فعال در نشست‌های بنیادهای موجود

۱-۷- بررسی امکان تأسیس بنیادهای نیکوکاری و فناوری منطقه‌ای یا استانی

۱-۸- فعال کردن شورای خیرین مناطق
۱-۹- شرکت فعال دبیر و اعضای ستاد خیرین وزارت در شورای خیرین مناطق

راهبرد دوم: رفع مشکلات و موانع قانونی نظیر معافیت‌های مالیاتی، پیگیری برای افزایش تسهیلات و اعتبارات پنجاه درصدی برای جذب حمایت‌های خیرین

۲-۱- بررسی و شناسایی قوانین مرتبط به ارائه تسهیلات و اعتبارات مرتبط با حمایت از جذب حمایت‌های خیرین شامل برنامه ششم توسعه، قوانین دائمی و سالانه

۲-۲- تهیه پیشنهاد موارد جدید برای اصلاح و یا تکمیل قوانین و مقررات موجود در برنامه‌های ششم توسعه، قوانین دائمی و سالانه برای ارجاع به مراجع قانونی با هماهنگی معاونت حقوقی و پارلمانی وزارت علوم و سایر مراجع نظیر کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی، کمیسیون‌های دولت و ...

۲-۳- بررسی تجارب جهانی نظیر معافیت‌های مالیاتی ممکن

یا سایر موارد برای خیرین و بنیادهای خیرین و نیکوکاری
 ۲-۴ - بررسی و مطالعه مواردی که در خصوص معافیت مالیاتی تابه حال وجود دارد و پیگیری برای پیشنهادهای جدید
 ۲-۵ - ارائه پیشنهادهای جدید در خصوص معافیت های ممکن و مؤثر به مراجع ذیصلاح قانونی
 راهبرد سوم: ارتباط با بنیادها و نهادهای بین المللی جهت تسهیل کمک ها/تماس با تشکل های ایرانیان مقیم خارج
 ۳-۱ - استفاده از ظرفیت های موجود در آموزش عالی نظیر پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی برای بررسی بنیادهای خیریه در سطح جهان و نحوه عملکرد آن
 ۳-۲ - بررسی نحوه عضویت بنیادهای دانشگاه ها، پژوهشگاه ها و پارک های علم و فناوری با بنیادهای خیرین در سطح بین المللی برای فراهم کردن شرایط بهره مندی از کمک های ایرانیان نیکوکار مقیم خارج
 ۳-۳ - بررسی نحوه بهره مندی بنیادهای نیکوکاری دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی از ظرفیت های مؤسسات نیکوکاری موجود در سطح بین المللی
 ۳-۴ - بررسی امکان اتصال بنیادها و برقراری ارتباط با تشکل های ایرانیان مقیم خارج
 راهبرد چهارم: کمک به ایجاد ارتباط تنگاتنگ بین جامعه فارغ التحصیلان دانشگاه ها با بنیادهای خیرین دانشگاه ها و مراکز پژوهشی و پارک های علم و فناوری
 ۴-۱ - شناسایی تشکل های ایرانیان مقیم خارج از کشور با هدف شناسایی افراد نیکوکار علاقه مند به توسعه علم و فناوری در کشور
 ۴-۲ - شناسایی جوامع فارغ التحصیلان دانشگاه های کشور در آسیا، اروپا و آمریکا
 ۴-۳ - ارتباط مستمر با نمایندگان علمی وزارت علوم و ریزن های فرهنگ سفارتخانه های جمهوری اسلامی ایران در خارج کشور جهت شناسایی افراد مؤثر ایرانی خارج از کشور
 راهبرد پنجم: گسترش فعالیت های بنیادها علاوه بر ساخت و ساز به سایر فعالیت ها نظیر بورس تحصیلی به دانشجویان بی بضاعت، کارآفرینی، تجهیز آزمایشگاه ها، کمک به ایجاد شرکت های دانش بنیان و نگهداری اماکن آموزشی، پژوهشی و خوابگاه ها، حمایت از پایان نامه های دانشجویی و موارد مشابه
 ۵-۱ - بررسی نحوه فعالیت های بنیادهای نیکوکاری دانشگاهی جهان علاوه بر ساخت و سازها به سایر فعالیت های

نظیر بورس تحصیلی، کارآفرینی، آزمایشگاه ها، ایجاد شرکت های دانش بنیان و نگهداری اماکن آموزشی، پژوهشی و خوابگاه ها و حمایت از پایان نامه های دانشجویی
 ۵-۲ - بررسی بنیادهای علم و فناوری در ایران که مأموریت آنها مواردی علاوه بر ساخت و ساز می باشد و ارزیابی اثربخشی آنان
 ۵-۳ - کمک به تنوع بخشی فعالیت های بنیادهای علم و فناوری علاوه بر مأموریت های ساخت و ساز و مشارکت آنها در پروژه های عمرانی
 ۵-۴ - بررسی بنیادهای موجود نیکوکاری مرتبط با دانشگاه ها و یافتن نقاط اشتراک و تفاوت های آنها
 راهبرد ششم: ایجاد بستر و محیطی امن و مطمئن جهت سرمایه گذاران در پروژه های مشارکتی از طریق پیشنهاد و قوانین و مقررات پویا و هماهنگی با معاونت امور حقوقی و مجلس جهت طی روند قانونی
 ۷-۱ - بررسی قوانین و مقررات مربوط به سرمایه گذاری مرتبط با دانشگاه ها، پژوهشگاه ها و پارک های علم و فناوری
 ۷-۲ - برنامه ریزی و ارائه پیشنهاد برای تکمیل مقررات موجود و یا تهیه پیشنهاد جدید به سازمان برنامه و بودجه و مجلس جهت پیش بینی مشوق هایی برای سرمایه گذاری خیرین در فعالیت های سودده مرتبط با امور دانشگاهی
 ۷-۳ - بررسی ایجاد فعالیت های سرمایه گذاری در امور فناوری و کارآفرینی به گونه ای که خیرین و بنیادهای نیکوکاری هم منتفع شوند.
 در پایان برخی اقدامات پشتیبانی برای ستاد خیرین عبارت اند از:

الف - ایجاد کمیته های تخصصی از جمله کمیته جوانان حامیان فناوری در ستاد خیرین با هدف توسعه فعالیت های مختلف
 تهیه دستورالعمل نحوه ایجاد کمیته های تخصصی
 ب - فعال سازی وبسایت پویا و به روز ستاد خیرین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
 ایجاد وبسایت منعطف خیرین آموزش عالی با استفاده از صاحب نظران و بنیادهای موجود خیرین
 تهیه مطالب لازم برای وبسایت شامل دستورالعمل های ایجاد بنیادهای دانشگاهی، چگونگی اتصال با جوامع فارغ التحصیلان داخل و خارج و همچنین بانک های اطلاعاتی بنیادهای موجود.

احداث ۹۵۰ هزار مترمربع پروژه‌های دانشگاهی با کمک و حمایت خیرین

خ) کمک به ایجاد ارتباط تنگاتنگ بین جامعه فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های داخل و خارج با بنیادهای خیریه دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری.

د) برگزاری سمینار یا وبینار بنیادهای خیرین و شرکت مسئولین بنیادها و تبادل و انتقال تجارب. ۲- رفع مشکلات و موانع قانونی نظیر معافیت‌های مالیاتی، پیگیری برای افزایش تسهیلات (راهبردی دوم) الف) تسهیلات مالیاتی برای خیرین: در این راستا، تاکنون با تعاملی که با ادارات دارائی شهرهای مختلف صورت گرفته ضمن معرفی خیرین به دارایی و ارسال مدارکی مبنی بر میزان کمک خیرین به ادارات دارایی توسط ریاست دانشگاه، خیرین محترم از مزایای ماده ۱۷۲ قانون مالیات‌های مستقیم استفاده می‌کنند. در آینده نیز این روش ادامه خواهد داشت.

ب) به منظور اطمینان و تحکیم استفاده از این ماده قانونی مالیاتی، به صورت مشخص متن صورت جلسه‌ای برای استفاده بنیادهای حامیان علم و فناوری از معافیت‌های مالیاتی توسط وزارت علوم تهیه شد که طبق قانون باید به امضاء وزرای علوم، بهداشت، آموزش و پرورش و اقتصاد و دارایی برسد. این صورت جلسه به امضاء و توشیح سه نفر از وزیر محترم رسیده و مراحل توشیح وزیر اقتصاد و دارایی نیز در حال انجام است.

پ) در برخی ردیف‌های بودجه متمرکز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مبلغی برای حمایت از پروژه‌های عمرانی خیرساز تحت عنوان ردیف‌های ۵۰ درصد خیرین در نظر گرفته شده است. در قانون بودجه پیش‌بینی شده است که اگر خیرین ۵۰ درصد هزینه‌های یک پروژه عمرانی در امر ساخت و ساز دانشگاه‌ها را تأمین کنند وزارت علوم نیز از محل این ردیف‌ها ۵۰ درصد باقیمانده را تأمین خواهد کرد. البته با توجه به استقبال خیرین از این بند قانون بودجه در سال‌های گذشته انتظار تأمین کامل پنجاه درصد سهم حمایت دولت بوده که متأسفانه بعلت تنگناهای مالی دولت تحقق نیافته است. با توجه به اینکه این بند

مقدمه: به منظور اجرائی کردن برنامه راهبردی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب شورای خیرین وزارت که به توشیح مقام عالی وزارت رسیده است، اقدام‌های زیر در دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی و فناوری و بنیادهای حامی علم و فن آوری تحت نظارت ستاد خیرین صورت پذیرفته است.

۱- کمک به ایجاد بنیادهای حامی علم و فناوری جدید و گسترش بنیادهای موجود و شبکه‌سازی بنیادها و نظارت بر آنها (راهبرد اول)

الف) در این راستا بیش از هفتاد بنیاد حامی علم و فناوری در مراکز علمی، دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های زیرمجموعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تأسیس شده و اکنون به فعالیت مشغول هستند.

ب) شناسایی و کمک به تأسیس بنیاد حامیان علم و فناوری آن دسته از دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری که هنوز بنیاد تأسیس نکرده ولی شرایط و امکان تأسیس بنیادها را دارند.

پ) پایش مستمر فعالیت‌های بنیادهای نیکوکاری موجود در دانشگاه‌ها و به روز نگه‌داشتن بانک اطلاعاتی مربوط به آنها.

ت) بررسی ۴۵ بنیاد نیکوکاری موجود مرتبط با دانشگاه‌ها و یافتن نقاط مشترک در روش‌ها و تفاوت‌های آنها.

ث) شرکت فعال دبیر و اعضای ستاد خیرین وزارت در شوراهای محلی و منطقه‌ای بنیادها (بیش از ۹۰ مورد).

ج) اقدام به طراحی و تأسیس مجمع بنیادهای حامیان علم و فناوری با همکاری صندوق رفاه دانشجویان.

چ) به منظور و به جهت شفاف‌سازی و رصد محل هزینه کرد حمایت‌های خیرین سامانه‌ای نیز توسط صندوق رفاه دانشجویان راه‌اندازی شده که در نشست اول تیرماه مشترک ستاد و صندوق رفاه با حضور وزیر علوم، تحقیقات و فناوری معرفی و رونمایی شد.

ح) بررسی امکان همکاری مشترک بنیادهای نیکوکاری و فناوری دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها در هر منطقه یا استان (برای ۳۵ بنیاد).

قانونی از ظرفیت بیشتری برخوردار است، وزارت علوم طی نامه‌های مختلف درخواست تأمین کامل سهم ۵۰ درصد و افزایش مبلغ اعتبار این بند قانون بودجه را اعلام نموده‌اند که اکنون در دست پیگیری است.

۳- ارتباط با نهادهای بین‌المللی و شکل‌ها و افراد ایرانی خارج از کشور (راهبردهای سوم و چهارم) الف) در این راستا ارتباط گسترده بنیادهای خیرین در دانشگاه‌ها با شکل‌ها و فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها در خارج کشور برقرار شده است. به‌عنوان نمونه مناسب است به ارتباط دانشگاه‌های تهران، شریف و امیرکبیر به فارغ‌التحصیلان این دانشگاه در خارج کشور اشاره کرد.

ب) ستاد خیرین وزارت علوم کمیته‌های تخصصی را تشکیل داده است که یکی از آنها، کمیته بین‌الملل ستاد خیرین است. برای این کمیته مسئولی تعیین شده و کمیته توانسته است تعدادی از هم‌وطنان خارج از کشور را ترغیب و تشویق نماید که در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در جهت ساخت اماکن آموزشی و پژوهشی و سایر فعالیت‌های علم و فناوری فعالیت نمایند. در این راستا می‌توان به ساخت یا هدای مجموعه‌های آموزشی و پژوهشی و خوابگاهی در دانشگاه‌های اصفهان و بیرجند توسط خیرین ساکن خارج از کشور اشاره کرد.

پ) ستاد خیرین وزارت علوم، با چندین تن از رایزنان علمی و فناوری در خارج از کشور ارتباط برقرار کرده و در این راستا بستر لازم برای جلب مشارکت خیرین فراهم شده است. لطفاً به ردیف (۲) جدول پیوست (۱) مراجعه فرمایید.

ت) بررسی نحوه بهره‌مندی بنیادهای نیکوکاری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی از ظرفیت‌های مؤسسات نیکوکاری موجود در سطح بین‌الملل در دست اجرا است.

۴- گسترش فعالیت‌های و اقدامات بنیادها علاوه بر ساخت‌وساز به سایر فعالیت‌ها (راهبردهای پنجم و ششم)

الف) خوشبختانه در طول برنامه ششم ساخت‌وساز اماکن آموزشی، ارتقاء خوابگاه‌ها، کمک‌هزینه تحصیلی به دانشجویان آسیب‌پذیر و یا مستعد تجهیز آزمایشگاه‌ها و اماکن آموزشی، پژوهشی و دانشجویی که به نرخ امروز حدود چهارهزار میلیارد تومان برآورد می‌شود.

ب) در سال جاری با کمک صندوق رفاه دانشجویان طرح ۳۰-۴۰-۳۰ (۳۰ درصد سهم دانشگاه، ۴۰ درصد سهم صندوق رفاه دانشجویان و ۳۰ درصد سهم خیرین) برای تأمین هزینه‌های تعمیر و تجهیز خوابگاه‌های دانشجویی به اجرا در آمد که در عمل هزینه تعمیر و تجهیز تعداد ۹۵ خوابگاه در ۳۰ دانشگاه مجموعاً ۱۰۰۰ میلیارد ریال تأمین هزینه شد و اجرای آن با موفقیت به اتمام رسید.

پ) در ۹۰ دانشگاه و هر دانشگاه به طور متوسط برای ۴۰۰ دانشجوی مستعد و آسیب‌پذیر و برای هر دانشجو به طور متوسط ماهانه ۲۰۰ هزار تومان مورد حمایت قرار گرفته‌اند.

ت) در ۱۲۰ دانشگاه و برای هر دانشگاه به طور متوسط سه میلیارد تومان هزینه تجهیز آزمایشگاه‌ها تأمین شد.

ث) حدود ۹۵۰ هزار مترمربع ساخت‌وساز اماکن آموزشی، پژوهشی، دانشجویی با کمک خیرین و بنیادهای حامیان انجام شد.

ج) پیگیری افزایش سالانه سهم وزارت علوم و دولت در پروژه‌های عمرانی خیرساز تحت عنوان ردیف‌های پنجاه درصدی خیرین در این راستا همه‌ساله سهم دولت در ردیف‌های بودجه متناسب با افزایش بودجه سالانه افزایش یافته است. ولی از آنجائی که خیرین پروژه‌های متعدد و متنوعی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی با انجام رسانیده‌اند و در چند سال اخیر افزایش چشمگیری داشته است، متأسفانه بعلت تنگنای مالی سهم دولت در پروژه‌ها کمتر از پنجاه درصد بوده است.

چ) همان‌طور که در بخش ۲ هم اشاره شد وزارت علوم روش‌های مختلفی برای تنوع به فعالیت‌های خیرین در دانشگاه‌ها جهت ترغیب و تشویق خیرین برای پرداختن به فعالیت‌های دیگر غیر از ساخت‌وساز اماکن آموزشی را در برنامه خود قرار داده است از جمله می‌توان به طرح مشترک با صندوق رفاه موضوع طرح مشترک با صندوق رفاه دانشجویان و خیرین برای ارتقاء کیفیت خوابگاه‌ها، تشویق به سرمایه‌گذاری در مراکز فناوری و کارآفرینی، بورس تحصیلی و... اشاره کرد. به طور خلاصه جدول زیر بیانگر آمار فعالیت‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در برنامه ششم توسعه در این زمینه است.

۵- افزایش انگیزه خیرین در مشارکت در امور خیر و ارتقای فرهنگ عمومی

الف) تقدیر و تجلیل از خیرین: تجلیل از خیرین به مناسبت‌های مختلف جلساتی در ستاد خیرین، در سالن شهدای جهاد علمی وزارت و یا در شهرستان‌ها در جلسات افتتاح پروژه‌های ساخته شده برقرار شده است در آن جلسات لوح‌هایی به امضاء وزیر محترم به حامیان و خیرین اهداء شده است. اخبار آنها در شبکه تلویزیون‌های محلی و تلویزیون ملی پخش شده است. همچنین در هنگام برگزاری جلسات هیئت امنا از خیرین محترم با ارائه لوح‌های تقدیر توسط وزیر محترم علوم و قدردانی شده است. لیست برخی اقدامات صورت‌گرفته به شرح زیر است:

- برگزاری مراسم تقدیر از خیرین به مناسبت‌های مختلف در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی

- برگزاری مراسم تقدیر از خیرین به نام در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با حضور وزیر

- بیش از ۱۰۰ مورد حضور و دیدار با خیرین آموزش عالی در منزل یا در محل کار آنها
 ب) استفاده از رسانه‌ها برای ترویج امور خیر:
 - بازتاب اخبار فعالیت‌های خیرین در سایت ستاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
 - بازتاب خدمات خیرین در نشریات، صداوسیما، روزنامه‌ها و ...
 - برگزاری نشست‌های خبری در مورد تلاش‌های خیرین
 پ) ارتقاء فرهنگ و امور خیریه میان دانش‌آموزان و دانشجویان
 - تشویق خیرین و حامیان علم و فناوری جهت ایجاد و تقویت جشنواره‌ها و حمایت از ایده‌های برتر توسط خیرین و مشارکت ارگان‌های دیگر نظیر معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری برای جوانان و دانشجویان که در این راستا می‌توان به برگزاری جشنواره‌های سالانه اندیشمندان جوان در زمینه علوم پایه در دانشگاه تهران اشاره کرد.

- برای ارتقای فرهنگ عمومی و مخصوصاً جوانان و دانشجویان، کمیته خیرین جوان در ستاد خیرین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایجاد شده است.
 - برگزاری سمینارها و وبینارها متعدد با حضور جوانان و مسئولان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری توسط کمیته جوانان استفاده و از نظرات ارزشمند جوانان، دانشجویان و دانش‌آموختگان.
 - ارتقاء فرهنگ وقف و امور خیریه میان دانش‌آموزان، طلاب توسط ستاد خیرین
 - چاپ کتاب معرفی بنیادهای حامیان علم و فناوری توسط ستاد خیرین
 - چاپ کتاب معرفی خیرین آموزش عالی جلد ۱ و ۲ توسط ستاد خیرین وزارت و پژوهشگاه مطالعات اجتماعی
 - انجام پژوهش و چاپ کتاب حامیان علم و فناوری در ایران و جهان
 - در ادامه خلاصه اقدامات به عمل آمده همراه با اعداد و ارقام آمده است.

فعالیت بنیادهای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در برنامه ششم

علاقه‌بند، محمد علاقه‌بند، علی محمد ملک ثابت، حاجب مرتاض، صادق حمامی، جعفر شکیب، علی محمد رسولیان، مرحوم ولی رشتی .
 ۷. بنیاد خیرین دانشگاه گیلان: اهداء، احداث، تجهیز بورسیه به مبلغ ۷۰۳۵۰۵ میلیون ریال توسط مرحوم میر جعفر ابریشمچیان، رضا پوربهادر، دکتر اسماعیل انصاری، غلامحسین قطب‌زاده، کیهان هاشم نیا، مهدی کیانی فرد، اکبر صیقلانی، کریم نوید.
 ۸. مجمع خیرین دانشگاه ساز تفرش: اهداء، احداث، تجهیز به مبلغ ۵۸۵۷۰۰ میلیون ریال توسط طاهر سادات عصایی، ابراهیم نصیر، حسین یعقوبی نسب، هاشم سلیمی آشتیانی، محمدرضا کارگری.
 ۹. بنیاد مردمی دانشگاه شیراز: اهداء، احداث، تجهیز به مبلغ ۴۲۹۸۸۰ میلیون ریال توسط نادر عطایی، مرحوم احمد نادر کاظمی، سیمین قانع شیرازی .
 ۱۰. بنیاد خیرین حامی دانشگاه دامغان: اهداء، احداث، تجهیز به مبلغ ۳۹۶۳۶۰ میلیون ریال توسط علی حیدری، عنایت بستانی، مرحوم حسین بستانی، علی اصغر عالمی .
 ۱۱. مجمع خیرین دانشگاه اصفهان: اهداء، احداث، تجهیز به مبلغ ۲۶۲۰۰۰ میلیون ریال توسط علی اکبر معتمدی، مرحوم صدیقه آریا چیا، علی یار دهقانی، احد قیصری، مهرانگیز صدوقی، عباس صنعت، محمد سیرفیان.
 ۱۲. جامعه حامیان دانشگاه صنعتی امیرکبیر: اهداء، احداث، تجهیز به مبلغ ۲۵۱۰۰۰ میلیون ریال توسط رضا حمیدی ازغدی، مهندس رفتاری، محمد صمدی .

۱. بنیاد حامیان دانشگاه فنی حرفه‌ای: اهداء، احداث، تجهیز، بورسیه به مبلغ ۱۷۲۳۰۲۷ میلیون ریال توسط دکتر محمدرضا اسپروورین، سید مهدی طباطبایی، علی وکیلی، حسین عباسلو، حسین افشار، جلال احمد زاده، خانم مهرانگیز قندهاری .
 ۲. بنیاد عام المنفعه حامیان دانشگاه تهران: اهداء، احداث، تجهیز، بورسیه به مبلغ ۱۱۵۷۲۲۷ میلیون ریال توسط عباس رهپیمان، عباس مصلی‌نژاد، ابراهیم جمیلی، کاظم قلم‌چی .
 ۳. بنیاد عام المنفعه حامیان دانشگاه صنعتی شریف: اهداء، احداث، تجهیز، بورسیه به مبلغ ۱۱۱۶۰۰ میلیون ریال توسط مرحوم محمدصادق میثمی، مرحوم جواد موفقیان، عباس مصلی‌نژاد، ابراهیم جمیلی، کاظم قلم‌چی، غلامرضا بهاری، جمشید بردبار، حمیدرضا کشاورز.
 ۴. بنیاد دانشگاهی فردوسی: اهداء، احداث، تجهیز به مبلغ ۹۳۸۲۷۲ میلیون ریال توسط محمد فقیه‌زاده، فرامرز یغمایی، حمید مستشاری، اصغر ناظران، عباس یوسفی، مرحوم سید جواد شهرستانی، مرحوم علی باقرزاده، مرحوم عباس حکیمیان، حسین مشارزاده .
 ۵. بنیاد حامیان دانشگاه کاشان: اهداء، احداث، تجهیز به مبلغ ۹۰۶۵۰۰ میلیون ریال توسط علی سعیدی، حسین لاجوردی، علیرضا عصار، پرویز منوچهری، علی ساتر، زهرا کتابچی، خانواده هاشمیان، فریبا یاراحمدی، حسین مبینی .
 ۶. بنیاد حامیان دانشگاه یزد: اهداء، احداث، تجهیز به مبلغ ۸۶۹۰۰۰ میلیون ریال توسط محمدرضا عطایی، جلال

۱۳. بنیاد حامیان دانشگاه بجنورد: اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۲۱۳۸۱۳ ميليون ريال توسط عباس مصلی نژاد، مجيد اميدوار، بنياد پانزده خرداد.
۱۴. بنياد خيرين حامی دانشگاه تربيت حيدرريه: اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۱۴۰۸۲۳ ميليون ريال توسط عباس کریمی منفرد، سيد محسن مقدس زاده، مروجی، اسماعيل افرازی، محمدرضا انصاری، هرمز انصاری.
۱۵. بنياد خيرين حامی دانشگاه مراغه: اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۱۳۵۲۱۰ ميليون ريال توسط مرحوم فرخ تیموری، نعمت الله عبادی، امير آذری، بهمن محمودی، کاظم قلمچی، آيت الله شيخ حسن صانعی (بنیاد پانزده خرداد).
۱۶. بنياد حامیان دانشگاه بوعلی سینا: اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۱۳۳۶۰۰ ميليون ريال توسط مرحوم اکبر يعقوبی روشن، سيد محمد ذوالفقاری، محمد شيخلر، مرحوم بحری اصفهانی.
۱۷. بنياد عام المنفعه حامیان دانشکده فنی دانشگاه تهران: اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۱۲۸۱۱۳ ميليون ريال توسط دکتر عباس مصلی نژاد، دکتر عباس موسوی رهپما.
۱۸. مجمع خيرين دانشگاه نيشابور: اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۱۲۴۵۸۱ ميليون ريال توسط محمود بهرودی، محمد زينل آبادی، محمد رفيقيان، شرکت ملی نفت، محمدحسين روشنک، امير اماميان، حسين محمديان، مصيب لطفی، مجتمع فولاد نيشابور.
۱۹. مؤسسه غير تجاری خيرين حامی دانشگاه اردکان: اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۱۲۴۴۰۰ ميليون ريال توسط محمد فاطمی اردکانی، سيد ولی فاطمی، جلال تقوی زاده، حسين عبادی، جلال تقوی زاده اردکانی.
۲۰. بنياد حامیان دانشگاه شهرکرد: اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۱۲۲۰۰۰ ميليون ريال توسط خانواده مرحوم سهيل روحی، الياس رئيسی، قربان رئيسی، بنياد پانزده خرداد.
۲۱. بنياد حامیان دانشکده رياضی دانشگاه خوانسار: اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۱۰۸۵۸۰ توسط فضل الله جواهری.
۲۲. مؤسسه مشارکت مردمی دانشگاه صنعتی نوشيروانی: اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۱۰۷۸۸۷ ميليون ريال توسط علی اکبر شهيري، رجبعلی خانلرزاده، فهيمه رضايپور، حسين زاده.

۲۳. بنيادهای بيرجند، ايلام، سمنان، سيستان، ملاير، محقق اردبیلی، نوين آمل، قوچان (هريک از ۹ ميليارد تومان تا دو ميليارد تومان): اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۳۴۵۰۷۱ ميليون ريال.
  ۲۴. بنيادهای علم و صنعت، صنعتی اراک، خواجه نصير، علامه، صنعتی قوچان، ساری، شهر رضا، شاهرود، اهواز، زنجان، پيام نور، بزرگمهر قائنات، اراک (هر کدام از دو ميليارد تومان به پايين): اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۱۱۳۰۲۷ ميليون ريال.
  ۲۵. دانشگاههای مانند الزهراء، اسفراين بنياد خيرين دانشگاه باهنر کرمان، بنياد خيرين حامی دانشگاه بوئين زهرا، بنياد حامیان دانشگاه شهيد بهشتی، بنياد حامیان پارک علم و فناوری همدان، بنياد خيرين پارک علم و فناوری مازندران، بنياد حامیان دانشگاه تبريز، بنياد حامیان دانشگاه تربيت مدرس، بنياد دانشگاه جندي شاپور، بنياد دانشگاه جيرفت، بنياد خيرين دانشگاه حضرت معصومه قم.
  ۲۶. بنياد دانشگاه خلیج فارس.
  ۲۷. بنياد خيرين حامی دانشگاه خوارزمی، بنياد دانشگاه رازی کرمانشاه، بنياد حامیان دانشگاه زابل، بنياد حامیان دانشگاه صنعتی سهند، بنياد حامیان دانشگاه علم و صنعت ايران.
  ۲۸. بنياد حامیان دانشگاه قم.
  ۲۹. بنياد حامیان دانشگاه فسا.
  ۳۰. بنياد خيرين دانشگاه کردستان.
  ۳۱. بنياد مرکز آموزش عالی کاشمر، بنياد حامیان دانشکده فنی و مهندسی گلپایگان، بنياد خيرين حامی دانشگاه لرستان، بنياد مجتمع آموزش عالی لار، بنياد حامیان دانشگاه مازندران، بنياد دانشگاه ميبد يزد، بنياد حامیان مجتمع آموزش عالی پسرانه محلات، بنياد خيرين توسعه آموزش عالی هرمرگان، بنياد دانشگاه هنر، بنياد حامیان دانشگاه يزد و بنياد خيرين حامی دانشگاه ياسوج بنياد ندارند ولی فعاليت هايی داشته اند: اهداء، احداث، تجهيز به مبلغ ۶۰۰۰۰۰ ميليون ريال.
- جمع کل مبلغ برابر با ۱۱۰۷۶۲۴۷ ميليون ريال. اعداد داده شده به نرخ زمان فعاليت می باشد و به نرخ روز حدوداً چهار هزار ميليارد تومان می توان برآورد کرد.

برگزاری منظم جشنواره‌های دانشجویی در دوران کرونا

برنامه‌ریزی و راهبری؛ مهم‌ترین وظیفه معاونت‌های فرهنگی و اجتماعی دانشگاه‌ها

پویایی، حیات و سرزندگی محیط‌های دانشگاهی در گرو توسعه فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی است. در بستر این فعالیت‌هاست که پیوند دانشگاه به‌عنوان کانون عقلانیت و خردورزی با جامعه برقرار می‌شود. دانشجویان به‌عنوان بازیگران اصلی صحنه دانشگاه می‌توانند با پذیرش نقش‌های اجتماعی، مہیای پذیرش نقش بزرگ‌تر در میدان اجتماع شوند. گستره فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور عرصه وسیع، متنوع و در عین حال پیچیده‌ای است. عرصه‌ای که از رشد و تقویت بنیان‌های اعتقادی دانشجویان از طریق فعالیت‌های دینی و معنوی گرفته تا بلوغ عقلانی، گفت‌وگو محوری و تفکر انتقادی که در چارچوب کنش‌های سیاسی و مدنی دنبال می‌شود. اجتماع‌پذیری و توسعه کنش اجتماعی دانشجویان نیز در چارچوب فعالیت در مجموعه‌های دانشجویی همچون کانون‌های فرهنگی، انجمن‌های علمی و نشریات دانشجویی عینیت می‌یابند. اما آنچه به‌عنوان هدف کلی و غایت فعالیت‌های فرهنگی مدنظر است، «توانمندسازی» دانشجویان و توسعه قابلیت‌های آنان در زمینه‌های گوناگون است. امری که به‌عنوان کارکرد نهاد دانشگاه، افزون بر کارکردهای آموزشی و پژوهشی آن به‌شمار می‌رود. این هدف کلی در بستر توسعه «مشارکت» امکان تحقق پیدا می‌کند. راهبرد مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی می‌تواند زمینه توانمندسازی دانشجویان را فراهم نموده و آنان را بدین سو رهنمون سازد. امید آفرینی، انگیزه‌بخشی و نشاط‌افزایی از جمله مؤلفه‌هایی است که موجب افزایش مشارکت می‌شود. حوزه معاونت

فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در طی سال‌های اخیر سعی نموده تا در دو ساحت برنامه‌ریزی و راهبری، امر فرهنگی را در دانشگاه‌ها پیگیری نماید. در ساحت سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی با تعیین راهبرد «دانشگاه اجتماعی» به دنبال ایجاد زمینه بروز نقش و مسئولیت اجتماعی دانشگاه در زمینه‌های گوناگون بوده است. امری که می‌تواند به‌عنوان راهکاری جدی در حل بسیاری از موضوعات تلقی شود. در عرصه راهبری فرهنگی تلاش شد تا ضمن پویایی و نشاط جامعه دانشجویی، زمینه‌های رشد و اعتلای اخلاقی آنان نیز فراهم گردد. رشد قابل‌اعتنای برنامه‌های مذهبی دانشگاه‌ها گواه این موضوع است. همچنین، انسجام‌بخشی و پویایی مجموعه‌های دانشجویی نیز از دیگر برنامه‌های محوری معاونت فرهنگی و اجتماعی به‌شمار می‌رود که این پویایی از طریق برگزاری جشنواره‌های متعدد و رویدادهای گوناگون دنبال گردید.

با شیوع پاندمی کرونا و عدم حضور فیزیکی دانشجویان فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی دانشگاه‌ها نه‌تنها تعطیل نشد، بلکه با تغییر مکانیزم به سمت فضای مجازی و با بهره‌گیری از ظرفیت غنی شده با فناوری به انجام رسید و توانست با اقبال مضاعف مخاطبان قرار گیرد. آنچه در این گزارش به آن پرداخته می‌شود، بیان اجمالی وضعیت فرهنگی و اجتماعی بر اساس شاخص‌های کمی موجود در سال‌های اخیر است. امید که در آینده و با بهره‌گیری از ظرفیت و فضای ایجاد شاهد بسط و توسعه فعالیت‌های فرهنگی بر مبنای مشارکت دانشجویان باشیم.

الف - تشکل‌های دانشجویی کنشگران اصلی فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی در دانشگاه‌ها.

تعداد	۱۳۹۲	۱۳۹۹-۱۳۹۸	درصد رشد
انجمن‌های علمی دانشجویی	۶۱۲۲	۹۷۱۰	۲۹,۲
اتحادیه انجمن‌های علمی دانشجویی	۴	۴۰	۹۰۰
کانون‌های فرهنگی	۲۱۱۰	۶۷۷۵	۲۲۱,۰۹
تشکل‌های اسلامی	۲۱۸	۳۳۰	۵۱,۴

شاخص	۱۳۹۲	۱۳۹۹	درصد رشد
آثار رسیده	۹۰۶	۱۵۴۸	۷۰,۹
دانشگاه‌ها و مراکز شرکت‌کننده	۶۷	۱۲۰	۷۹,۱

ب - برگزاری منظم جشنواره حرکت مختص انجمن‌های علمی دانشجویی که در دو سال اخیر به‌صورت بین‌المللی و با مشارکت دانشجویان خارجی برگزار شده است.

ج - جشنواره ملی رویش مختص دانشجویان کانونی به صورت منظم و سالیانه.

شاخص	۱۳۹۴	۱۳۹۸	درصد رشد
فعالیت‌ها و آثار ثبت شده	۴۰۰۴	۱۷۴۰۹	۳۳۴,۷۹
تعداد کانون‌های شرکت‌کننده	۱۱۲۵	۵۳۸۰	۳۷۸,۲۲

سال	تعداد نشریات ثبت شده	درصد رشد
۱۳۹۲	۳۱۸۱	۵۰,۹
۱۳۹۹	۴۸۰۰	

د - شمار نشریات دانشجویی

سال	تعداد آثار رسیده به جشنواره	درصد رشد
۱۳۹۴	۱۴۶۰۳	۹۳,۴
۱۳۹۸	۲۸۲۴۹	

ه - برگزاری جشنواره‌های سراسری نشریات دانشجویی

سال	تعداد شرکت‌کننده	درصد رشد
۱۳۹۲	۳۰۰۰۰۰	۱۷
۱۳۹۷	۳۵۰۰۰۰	

و - برگزاری جشنواره‌های قران و عترت در سطوح دانشگاه، سراسری و ملی.

سال	تعداد شرکت‌کننده	درصد رشد
۱۳۹۳	۶۵۰۰	۴۶,۱۵
۱۳۹۸	۹۵۰۰	

ز - برگزاری اردوی فرهنگی زیارتی به منظور ارتقای روحیه عشق به وطن و آشنایی با مظاهر گردشگری، طبیعی و مفاخر ایرانی ...

دوره	سال	تعداد شرکت‌کننده	درصد رشد	محل برگزاری
اول	۱۳۹۶	۲۱۶	=	کتابخانه ملی
دوم	۱۳۹۸	۴۱۶	۹۲,۶	دانشگاه تهران
سوم	۱۳۹۹	۶۱۹	۴۸,۸۰	دانشگاه شهید بهشتی

ح - برگزاری سه دوره جشنواره ملی زن و علم (جایزه مریم میرزاخانی).

ط - جشنواره ملی فیلم کوتاه و عکس دانشجویان (امید)

دوره	۱۳۹۷	۱۳۹۹	درصد رشد
تعداد آثار فیلم کوتاه	۱۵۰	۲۹۲	۹۴,۶۷
تعداد آثار فیلمنامه	۵۰	۷۲	۴۴
تعداد آثار عکس	۹۰۰	۱۱۲۷	۲۶,۳۳
محل برگزاری	دانشگاه سیستان و بلوچستان	دانشگاه خلیج فارس	-

دوره	سال	تعداد گروه‌های نمایشی شرکت‌کننده	درصد رشد
شانزدهم	۱۳۹۲	۹۸	-۴۵,۹۲
بیست و دوم	۱۳۹۸	۵۳	

ی - جشنواره بین‌المللی تئاتر دانشگاهی ایران

لازم به توضیح است که کاهش تعداد مشارکت گروه‌های نمایشی در جشنواره بین‌المللی ناشی از شرایط تحریمی است.

ک - فعالیت‌های جدید مربوط به سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹

۱. استارت‌آپ‌های دانشجویی، گردهمایی‌های فرهنگی، هنری، علمی، ادبی
۲. رویداد استارت‌آپی کارآفرینی اجتماعی (طرح دانش کار)
۳. رویداد کار، مهارت و نوآوری دانشجویان دختر، کمند (توان‌افزایی مهارتی دختران دانشجو)

۴. جشنواره ملی هنرهای دیجیتال
۵. نمایشگاه توانمندی‌های دانشجویان دختر در زمینه مد، لباس و صنایع دستی
۶. پویش دانشجویی، «سیل مهربانی»، «زندگی، دست یاریگر توست»، «همکاشت»
۷. تولید مجموعه پویانمایی (حکایت‌های کشیدنی ۱، ۲)
۸. تولید بازی‌های رایانه‌ای
۹. همایش ملی پیشگیری از مواد مخدر صنعتی

فعالیت‌ها و دستاوردهای معاونت گسترش زبان و ادبیات فارسی و ایران شناسی

تحصیل خود را در دانشگاه‌ها آغاز نمایند.
۱. مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه اصفهان:

در سه سطح مقدماتی، میانی و پیشرفته تعداد ۵۰۰ زبان‌آموز خارجی در دوره‌های مجازی آموزش زبان فارسی این دانشگاه شرکت نموده‌اند.
۲. مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه کردستان:

از اواخر سال ۱۳۹۸ با شیوع بیماری کووید - ۱۹، به‌صورت مجازی تاکنون به فعالیت خود ادامه داد. دوره‌های آموزش زبان فارسی جمعاً در ۴ دوره در ۳۹ کلاس و تعداد ۴۳۷ زبان‌آموز از کشورهای عراق، مصر و هندوستان برگزار گردید. از ابتدای تابستان تاکنون ۲۱ عرب‌زبان و ۶۱ کردزبان از کشور عراق از سوی این مرکز گواهی پایان دوره دریافت کرده‌اند.

این مرکز با سامانه‌های مدیریت یادگیری مودل فارسی (Moodel) و ویدئوکنفرانس «بیگ بلو باتن» (Big Blue Button) جایگزین ادوبی کانکت،

الف: آموزش نظام‌مند زبان فارسی به دانشجویان بین‌الملل شاغل به تحصیل در ایران

در حال حاضر ۵۸۲۰۰ دانشجوی خارجی در جمهوری اسلامی ایران در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت درمان، آموزش پزشکی - دانشگاه آزاد اسلامی و جامعه المصطفی تحصیل می‌کنند.

تمامی این افراد به زبان فارسی در ایران تحصیل می‌کنند. در وزارت عتف قبل از آغاز تحصیل در ۱۵ مرکز دانشگاهی، زبان فارسی را فرامی‌گیرند.

ب: آموزش زبان و ادبیات فارسی به داوطلبان خارجی در مراکز آموزش زبان فارسی داخل کشور

در سال ۱۳۹۹ با حفظ و رعایت پروتکل‌های بهداشتی تعداد ۲۳۰۰ زبان‌آموز در مراکز آموزش زبان فارسی در دانشگاه‌های کشور مشغول فراگیری می‌باشند تا در صورت گذراندن موفق امتحان سامفا،

پوشش آموزش مجازی زبان ادبیات فارسی هستند.

ج: زبان‌آموزی به داوطلبان خارجی در دانشگاه‌های دیگر کشورها

در سال ۱۳۹۹-۲۳ استاد اعزامی از جمهوری اسلامی ایران ۳۱ کرسی در دانشگاه‌های معتبر دنیا زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی تدریس می‌کنند. دانشگاه‌های کشورهای ترکیه، ازبکستان، چین، عراق، سوریه، بنگلادش، گرجستان، لبنان، چک، لهستان، اکراین، اسلواکی، ارمنستان، بوسنی و هرزه‌گوین، مالزی پذیرای اساتید اعزامی کشورمان می‌باشند

بر اساس آمارهای گردآوری شده با همکاری وزارت امور خارجه و نامه رسمی این وزارت، در سال ۱۳۹۹ حدود ۹۰۰۰ دانشجوی خارجی در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری به تحصیل در دانشگاه‌های خارج از کشور کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی یا ایران‌شناسی اشتغال دارند چین، ترکیه، ازبکستان، پاکستان، عراق، لبنان، بنگلادش و روسیه در رأس کشورهای با بیشترین دانشجوی داوطلب قرار دارند. (شایان‌ذکر است این آمار همچنان در حال جمع‌آوری است.)

یکی از سیاست‌های اتخاذ شده در سال ۱۳۹۹، آموزش مجازی به داوطلبان خارجی فراگیری زبان و ادبیات فارسی است. در این جهت مأموریت‌هایی به مراکز دانشگاهی داخل کشور به شرح زیر محول شده است. آموزش‌های مجازی می‌تواند تحولی کمی و کیفی در روند توسعه زبان و ادبیات فارسی در دنیا ایجاد کند.

د: تدوین آیین‌نامه جدید و آموزش مجازی

تدوین آیین‌نامه کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی در خارج از کشور
در سال ۱۳۹۹ با توجه به شرایط جدید، بعد از مطالعات گسترده، آیین‌نامه جدید کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی در خارج از کشور مورد بازنگری و

دوره‌های خود را برگزار نمود که از سطح رضایتمندی بالایی در میان زبان‌آموزان برخوردار شد.

دوره اسفند: که تا فروردین ۱۳۹۹ به طول انجامید، در دو سطح مقدماتی و میانی با ۳ کلاس و تعداد ۳۸ شرکت‌کننده.

دوره بهار: در سه سطح مقدماتی، میانی و پیشرفته با ۵ کلاس و تعداد ۶۱ شرکت‌کننده.

دوره تابستان: در چهار سطح نوآموز، مقدماتی، میانی و پیشرفته با ۱۳ کلاس و تعداد ۱۶۵ شرکت‌کننده.

دوره پاییز: در چهار سطح نوآموز، مقدماتی، میانی و پیشرفته در ۱۸ کلاس با ۱۷۳ شرکت‌کننده که در حال برگزاری است.

۳. مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه بوعلی سینا:

در قالب چهار مهارت عمومی و برگزاری چندین کلاس زبان فارسی تخصصی آکادمیک برای هر دوره، با قابلیت تشکیل ۲۸ کلاس هم‌زمان با حضور ۴۲۵ نفر زبان‌آموز در دوره‌های مجازی و آنلاین از ابتدای سال ۱۳۹۹ برگزار شده است.

۴. مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه فردوسی مشهد:

در سه سطح مقدماتی، میانی و پیشرفته از تاریخ ۱۳۹۹/۲/۱ با تعداد ۳۵۰ نفر شروع به برگزاری دوره‌های مجازی آموزش زبان فارسی نمود از این تعداد، ۱۰۰ نفر از ثبت‌نام‌شدگان که از قبل بوده‌اند گواهی آزمون بسندگی دریافت کردند و در حال حاضر ۲۵۰ نفر در سه سطح یاد شده در حال آموزش هستند.

۵. مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه شهید چمران اهواز:

در سه سطح مقدماتی، میانی و پیشرفته جمعاً در ۲۳ کلاس و حضور ۲۸۲ نفر زبان‌آموز برگزار شده است.

۶. مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه تربیت‌مدرس:

تعداد ۱۲۰ زبان‌آموز عمدتاً از کشور عراق در دوره‌های مجازی آموزش زبان فارسی این دانشگاه شرکت نموده‌اند.

۷. مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه پیام‌نور:

در سه سطح مقدماتی، میانی و پیشرفته طی ۹ دوره تعداد ۶۰ زبان‌آموز در دوره‌های مجازی آموزش زبان فارسی این دانشگاه شرکت نموده‌اند.

۸. مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه الزهرا (س):

این مرکز در سطوح مقدماتی ۱ و ۲، میانی ۱ و ۲ و پیشرفته ۱ و ۲ با ۱۶ زبان‌آموز از کشورهای همچون پاکستان، عراق، آذربایجان، ترکیه، ژاپن، روسیه، بنگلادش، لبنان و ماداگاسکار شرکت کرده‌اند.

در مجموع، در حال حاضر، حدود ۲۳۰۰ زبان‌آموز خارجی در مراکز آموزش زبان فارسی کشور، تحت

تدوین قرار گرفت. مهمترین تفاوت‌های ایجاد شده به شرح زیر است.

۱- راه اندازی و توسعه تدریس بصورت مجازی در کرسی‌های دانشگاهی خارج از کشور
 ۲- بهره‌گیری از فارغ‌التحصیلان خارجی رشته‌های زبان و ادبیات فارسی برای مدیریت کرسی‌ها در کشور خود.

۳- اعزام اساتید صاحب‌نظر زبان و ادبیات فارسی دانشگاه‌های داخل به کشورهای حوزه تمدنی ایران که از پشتوانه قوی علمی و ادبی برخوردارند.

۴- اعزام دانشگاهی با بهره‌گیری از ظرفیت‌ها افراد توانمند- دانشجویان دکتری و غیرعضو هیات علمی در کنار اعضای هیات علمی

آموزش زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی از طریق فضای مجازی، اهمیت انکارناپذیری دارد. به‌ویژه گسترش کرونا این ضرورت را بیش‌ازپیش آشکار کرده است. معاونت گسترش زبان فارسی، با

تشکیل کارگروه تخصصی برای این موضوع، دو برنامه کوتاه‌مدت و بلندمدت دارد. در برنامه کوتاه‌مدت، به شکل آزمایشی، مسئولیت کرسی‌های چند کشور، به برخی از دانشگاه‌ها سپرده می‌شود و در صورت توفیق‌آمیز بودن این تجربه، در ترم‌های آینده، به دیگر دانشگاه‌های واجد شرایط نیز بسط داده خواهد شد.

شاخص انتخاب این دانشگاه‌ها، سابقه آن‌ها در اعزام استادان، امکانات آموزش مجازی مناسب و رابطه مداومی است که با کشورهای موردنظر دارند. شیوه‌نامه آن نیز تدوین شده و به‌زودی به دانشگاه‌های مجری ارسال خواهد شد. در برنامه بلندمدت نیز برآنیم تا یک پلتفرم یا بستر مجازی واحدی طراحی کنیم تا دانشگاه‌ها و استادان داخلی بتوانند کلاس‌های مختلف مجازی اعم از درس‌های رشته‌های زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی و همچنین آموزش عمومی زبان را در آن ارائه کنند.

کشورهای متقاضی برگزاری دوره‌های مجازی آموزش زبان فارسی و دانشگاه‌های داخلی مسئول برگزاری

ردیف	کشور	دانشگاه مسئول آموزش مجازی	ملاحظات
۱	ونزوئلا، اروگوئه، برزیل، فنلاند تمامی کشورهای امریکای لاتین	خوارزمی	
۲	نیجر، نیجریه و کشورهای عربی زبان	فردوسی مشهد	
۳	پاکستان	تربیت‌مدرس	
۴	(ترکیه) ارزروم	تبریز	
۵	بلغارستان، قزاقستان	علامه طباطبایی	
۶	(لهستان) ورشو	دانشگاه خوارزمی	دکتر عسگر عسگری
۷	(اسلونی) لوبلیانا	-	استاد اعزامی به کراکوف
۸	(هندوستان) دهلی‌نو	دانشگاه تهران	

فهرست دانشگاه‌هایی که تاکنون، آموزش مجازی زبان فارسی در برخی از کرسی‌ها را بر عهده گرفته‌اند

ردیف	دانشگاه مجری	کشور انتخابی
۱	علامه طباطبایی	بلغارستان و قزاقستان
۲	کردستان	(اقلیم کردستان) عراق
۳	تربیت‌مدرس	پاکستان
۴	خوارزمی	آمریکای لاتین و مالزی
۵	شیراز	فرانسه و آلمان
۶	اصفهان	چک، مجارستان، ژاپن
۷	گیلان	روسیه
۸	فردوسی مشهد	عراق، سوریه، لبنان، مصر، موریتانی
۹	بوعلی سینا	بلژیک و دانمارک
۱۰	یزد	بنگلادش
۱۱	تبریز	ترکیه

ه: آزمون سنجش استاندارد مهارت‌های زبان فارسی (سامفا)

آزمون سنجش استاندارد مهارت‌های زبان فارسی (سامفا)، توسط مرکز همکاری‌های علمی بین‌المللی وزارت عتف با همکاری سازمان سنجش آموزش کشور، برای سنجش مهارت زبان‌آموزی دانشجویان خارجی متقاضی تحصیل در دانشگاه‌های داخل ایران طراحی و اجرا شده و شامل بخش‌های شنیداری، خوانداری، نوشتاری و گفتاری است که پیش از شروع نیم‌سال‌های تحصیلی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش زبان

فارسی، به‌وسیله آن، مهارت داوطلبان سنجیده می‌شود. این آزمون سه بار در سال، معمولاً در ماه‌های خرداد، شهریور و دی برگزار می‌شود. شیوه برگزاری آزمون بدین‌گونه است که در دو روز برگزار می‌شود. در روز اول آزمون عمومی و در روز دوم در بخش آکادمیک، داوطلبان مورد سنجش قرار می‌گیرند. از سال ۱۳۹۶ تاکنون شش دوره از این آزمون برگزار شده است. متأسفانه در سال جاری، به دلیل شیوع ویروس کرونا و محدودیت‌های ناشی از آن، این آزمون با کمی تأخیر در اسفند برگزار شد.

نوبت برگزاری	تاریخ برگزاری	دانشگاه‌های داخلی مجری آزمون	مجری برگزاری خارجی
اولین دوره	۵ و ۶ بهمن ۱۳۹۶	تهران (مؤسسه دهخدا)، فردوسی مشهد، اصفهان، بین‌المللی امام خمینی (ره) و بوعلی سینا	—
دومین دوره	۳۱ خردادماه و ۱ تیرماه ۱۳۹۷	تهران (مؤسسه دهخدا)، فردوسی مشهد، بین‌المللی امام خمینی (ره)، شیراز، بوعلی سینا، کردستان و مازندران	—
سومین دوره	۱۵ و ۱۶ شهریور ۱۳۹۷	تهران (مؤسسه دهخدا)، بین‌المللی امام خمینی (ره)، کردستان و مشهد	—
چهارمین دوره	۲۷ و ۲۸ دی‌ماه ۱۳۹۷	تهران (کالج بین‌المللی زبان دانشگاه علوم پزشکی و مؤسسه دهخدا)، فردوسی مشهد، بین‌المللی امام خمینی (ره)، شیراز، بوعلی سینا، کردستان و مازندران	بنگلادش، ترکیه، گرجستان، لبنان و اربیل عراق
پنجمین دوره	۱۵ و ۱۶ شهریور ۱۳۹۸	تهران (مؤسسه دهخدا)، فردوسی مشهد، اصفهان، بین‌المللی امام خمینی (ره)، شیراز، بوعلی سینا و کردستان	عراق (اربیل، نجف)، لبنان (بیروت)، (ترکیه (آنکارا) و سوریه (دمشق)
ششمین دوره	بهمن ۱۳۹۹	تهران (مؤسسه دهخدا)، فردوسی مشهد، بین‌المللی امام خمینی (ره)، اصفهان، کردستان، بوعلی سینا	بیروت، بغداد و سلیمانیه
هفتمین دوره	اسفند ۱۳۹۹	بوعلی سینا همدان، کردستان، تهران (مؤسسه دهخدا)، (فردوسی مشهد، بین‌المللی امام خمینی (ره)	عراق (سلیمانیه) و گرجستان

برگزاری هفتمین دوره آزمون سامفا در سلیمانیه عراق - ۱۳۹۹

برگزاری هفتمین دوره آزمون سامفا در مؤسسه دهخدا - ۱۳۹۹

برگزاری هفتمین دوره آزمون سامفا در دانشگاه فردوسی - ۱۳۹۹

خود را طی می‌کند و به‌زودی، سرفصل‌های یاد شده، به کرسی‌های سراسر جهان ارائه خواهد شد.

ز) بانک اطلاعاتی زبان و ادبیات فارسی در جهان

به‌منظور آگاهی از آخرین تحولات کرسی‌های خارج از کشور و منابع آموزشی موجود و برای برنامه‌ریزی دقیق‌تر و روزآمد، معاونت گسترش زبان فارسی، در حال تهیه و تدوین بانک اطلاعاتی زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی در جهان است که به‌زودی نسخه نخست آن در سامانه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بارگذاری خواهد شد.

و) بازنگری و بازنگاری سرفصل‌های درسی

سرفصل‌های درسی زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی در کرسی‌های خارج از کشور، عمدتاً قدیمی و فاقد هماهنگی و تناسب با اوضاع تاریخی و فرهنگی جدید ایران‌اند؛ بنابراین، از حدود سه سال پیش، چند کارگروه تخصصی در معاونت گسترش زبان فارسی تشکیل شده است تا سرفصل‌های درسی زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی کرسی‌های خارجی را بازنگری و بازنگاری کنند و سپس منابع درسی مناسب و روزآمد در قالب کتاب و منابع دیجیتال برای آنان تألیف کنند. خوشبختانه این کار مهم، مراحل پایانی

برگزاری جلسات با استادان زبان فارسی در معاونت گسترش فارسی و ایران‌شناسی مرکز همکاری‌های علمی بین‌المللی وزارت علوم - ۱۳۹۹

ا) کتاب «مجموعه آموزشی زبان فارسی پر فا (ا)» سطح پایه: دکتر میردهقان

یک مجموعه ۶ جلدی است که با هدف آموزش اصولی و کاربردی زبان فارسی نوشته شده است. این مجموعه، روزآمدترین و سریع‌ترین روش آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان و فراگیران زبان فارسی در نسل دوم و سوم ایرانیان خارج از کشور است. این مجموعه آموزشی در سه سطح: پایه، میانی و پیشرفته همراه با کتاب الفبا تدوین شده است. در هر سطح دو کتاب شامل کتاب درس و کتاب کار به زبان‌آموز ارائه می‌شود. تهیه هر دو ضروری است زیرا کتاب کار، شامل تمرین‌هایی است که زبان‌آموز پس از فراگیری درس‌ها باید انجام دهد. مجموعه آموزشی پر فا زیر نظر دکتر مهین‌ناز میردهقان فراشاه، استاد زبان‌شناسی در دانشگاه شهید بهشتی و به همت مؤسسه فرهنگی نگارستان اندیشه مینو منتشر شده است. این مجموعه آموزشی در حال حاضر جدیدترین روش آموزش زبان فارسی است که در شش ماه زبان‌آموز را با زبان فارسی آشنا می‌کند. مجموعه آموزشی پر فا یک مجموعه چهار مهارتی است که خواندن، نوشتن، درک

کتاب‌های منتشر شده مرکز همکاری‌های علمی بین‌المللی

۲) کتاب «آزمون سازی برای مدرسان زبان»

کتاب «آزمون سازی برای مدرسان زبان»، بهترین راهنما برای مدرسانی است که می خواهند درک بهتری از نقش آزمون سازی در بازدهی و یادگیری زبان داشته باشند. با این کتاب می توان:

- یک آزمون خوب را تحلیل کرد؛
- اهداف گوناگون آزمون سازی را بررسی کرد؛
- روش های آزمون های راجح را توضیح داد و در مورد اجرای آنها سخن گفت؛
- نشان داد که آزمون سازی چگونه می تواند یاددهی و یادگیری زبان را بهبود بخشد.

تاکنون هیچ کتابی نتوانسته مباحث پیچیده آزمون سازی زبان را کامل تر و آسان تر از کتاب حاضر ارائه کند.

۳) کتاب «۲۰۰۰ موضوع برای گفتگو در کلاس زبان»

این کتاب به ارائه موضوعات بی شماری می پردازد که زبان آموزان با قرار گرفتن در موقعیت های گوناگون می توانند به گفتگو و بحث پردازند. هدف اصلی این کتاب آموزش مهارت گفتاری نیست، بلکه تمرین این مهارت در میان زبان آموزان، به کاهش اضطراب، دلهره، مکث، بریده بریده صحبت کردن، تردید، تکرار و ... کمک خواهد کرد. علاوه بر آن برای تحلیل مهارت نوشتاری نیز می تواند به کار گرفته شود. برای نمونه پس از "نقش بازی کردن" شما می توانید از زبان آموز بخواهید، گفت و گویی بنویسد یا موضوع مورد بحث را به صورت انشاء به نگارش درآورد. روی هم رفته بیش از ۲۰۰۰ موضوع به پنج گونه فعالیت مکالمه دسته بندی و به مدرسان زبان نیز راهکارهایی برای انجام هر یک از فعالیت ها پیشنهاد شده است.

۴) کتاب «فارسی نامه»

این مجموعه، راهی نوین و کارآمد برای علاقه مندان به یادگیری زبان فارسی ارائه می کند. مجموعه کتاب های فارسی نامه، از سطح پایه تا پیشرفته در ۱۰ جلد بر اساس جدیدترین روش های تدوین و آموزش زبان خارجی در جهان، شرایط یادگیری زبان فارسی را فراهم نموده است. با مجموعه کتاب های متفاوت و جذاب فارسی نامه، یادگیرندگان تجربه جدیدی در یادگیری زبان فارسی خواهند داشت. ساختار ارتباطی کتاب، فراگیران را درگیر یادگیری و شرکت در فعالیت های کتاب می کند و یادگیری به شیوه اکتشافی را انگیزه بخش می سازد. فارسی نامه پنج سطح عمومی (پایه، فرای پایه، فرومیان، میان، فرامیان) و یک سطح پیشرفته (فارسی دانشگاهی برای علوم پزشکی، علوم اجتماعی، علوم انسانی، علوم مهندسی) دارد. سطح بندی کتاب ها و چیدمان محتوای آن ها، پاسخگوی همه نیازهای عمومی و دانشگاهی فارسی آموزان است. در این کتاب ها، از روش های گوناگون دانش آموزش کاوی زبان استفاده شده تا فارسی آموزان از هر کشوری و با هر سطح زبانی به هدف هایشان در پایان دوره آموزشی برسند. در سطح عمومی، هر کتاب ۱۰ واحد و هر واحد ۳ درس دارد که به همه مهارت ها (شنیداری، گفتاری، خوانداری، نوشتاری، فرهنگی و اجتماعی) و زیرمهارت های زبانی (دستور، واژه و تلفظ) هم زمان می پردازد. در سطح عمومی، بر مهارت شنیداری و مهارت گفتاری بیشتر تأکید شده است تا امکان ارتباط کارآمدتر را با فارسی زبانان و در موقعیت ها و زندگی واقعی فراهم آورد. آزمونک و جمله های «من می توانم ...»، بخش های خودسنجی کتاب هستند که زبان آموزان دریابند تا چه میزان به هدف های زبانی و ارتباطی در این واحد دست یافته اند. کتاب کار و تمرین های ساختاری آن، هم درستی و هم روانی زبان فارسی را در هر یک از مهارت ها گسترش می دهد.

ح) دوره‌های دانش‌افزایی

(با همکاری دانشگاه علامه طباطبایی و معاونت گسترش زبان فارسی و ایران‌شناسی) نخستین دوره «دانش‌افزایی ادب فارسی» در سال ۱۳۹۹- صدها دوره دانش‌افزایی ادب فارسی مابین اساتید و محققان ایرانی و خارجی و مابین دانشگاه‌های داخل و خارج از کشور برگزار شده است. به بعضی از موارد اشاره می‌شود.

این دوره در شبه‌قاره از تاریخ ۱۷ تیر ۱۳۹۹ آغاز شد و تا تاریخ ۱۱ شهریور ۱۳۹۹ ادامه یافت. در این دوره ۱۷ سخنرانی صورت گرفت که سخنرانان از کشورهای ایران، افغانستان، هند، بنگلادش، تاجیکستان و پاکستان بودند. ۸ سخنران داخلی و ۹ سخنران خارجی در این دوره سخنرانی کردند. در جدول زیر، اسامی سخنرانان به همراه موضوع سخنرانی‌شان ذکر شده است:

ردیف	عنوان	مدرس	زمان
۱	تطور نثر فارسی از دیروز تا امروز	دکتر زهره اله‌دادی (استاد دانشگاه علامه طباطبائی)	سه‌شنبه ۱۷ تیر ۹۹ جولای ۲۰۲۰
۲	ادبیات معاصر داستانی افغانستان	دکتر محمدناصر رهیاب (استاد دانشگاه غالب هرات)	شنبه ۲۱ تیر ۹۹ جولای ۲۰۲۰
۳	مهارت خوانش حافظ	دکتر محمدحسن حسن‌زاده نیری ((استاد دانشگاه علامه طباطبائی	سه‌شنبه ۲۴ تیر ۹۹ جولای ۲۰۲۰
۴	دهلی ز من به گنجه و شروان برابر است	دکتر سید اختر حسین (استاد دانشگاه (جوهر لعل نهری	شنبه ۲۸ تیر ۹۹ جولای ۲۰۲۰
۵	خوانش آثار ادب فارسی با یاری نظریه‌های نقد ادبی	دکتر بهادر باقری (استاد دانشگاه (خوارزمی	سه‌شنبه ۳۱ تیر ۹۹ جولای ۲۰۲۰
۶	نثر فارسی و اندیشه علامه اقبال	دکتر سلیم مظهر (استاد دانشگاه (پنجاب لاهور	شنبه ۴ مرداد ۹۹ جولای ۲۰۲۰
۷	جریان‌شناسی معاصر فارسی	دکتر محمدرضا حاج بابایی (استاد دانشگاه علامه طباطبائی	سه‌شنبه ۷ مرداد ۹۹ جولای ۲۰۲۰
۸	جایگاه ادبیات فارسی در جهان امروز	دکتر سیف‌الاسلام خان (استاد دانشگاه (داکا	شنبه ۱۱ مرداد ۹۹ آگوست ۲۰۲۰
۹	نثر داستانی	دکتر محمود بشیری (استاد علامه طباطبائی	سه‌شنبه ۱۴ مرداد ۹۹ آگوست ۲۰۲۰
۱۰	ترجمه ادبی فارسی به اردو	دکتر معین نظامی (استاد پنجاب (لاهور	شنبه ۱۸ مرداد ۹۹ آگوست ۲۰۲۰
۱۱	رابطه بلاغت و انواع ادبی	دکتر بتول واعظ (استاد دانشگاه علامه طباطبائی	سه‌شنبه ۲۱ مرداد ۹۹ آگوست ۲۰۲۰
۱۲	ادب فارسی و تاریخ ادبیات نگاری در شبه‌قاره	دکتر اشتیاق احمد (استاد دانشگاه (جوهر لعل نهری	شنبه ۲۵ مرداد ۹۹ آگوست ۲۰۲۰
۱۳	شعر معاصر افغانستان	(دکتر احمد ضیا رفعت (استاد کابل	سه‌شنبه ۲۸ مرداد ۹۹ آگوست ۲۰۲۰
۱۴	مهم‌ترین آثار ترجمه شده به زبان بنگالی	دکتر ابوالکلام سرکار (استاد دانشگاه (داکا	شنبه ۱ شهریور ۹۹ آگوست ۲۰۲۰
۱۵	بلاغت خاقانی	دکتر غلامرضا مستعلی (استاد دانشگاه علامه طباطبائی	سه‌شنبه ۴ شهریور ۹۹ آگوست ۲۰۲۰
۱۶	تأثیر اعجاز خسروی امیر خسرو دهلوی در شبه‌قاره هند	دکتر مصباح‌الدین نذریقول (استاد دانشگاه ملی تاجیکستان	شنبه ۸ شهریور ۹۹ آگوست ۲۰۲۰
۱۷	مهارت خوانش غزل سعدی	دکتر نعمت‌الله ایران‌زاده (استاد دانشگاه علامه طباطبائی	سه‌شنبه ۱۱ شهریور ۹۹ سپتامبر ۲۰۲۰

لهستان، استرالیا، ازبکستان، مجارستان، بلغارستان، افغانستان، هند و پاکستان هستند. ۱۷ سخنران داخلی و ۲۵ سخنران خارجی در این دوره شرکت خواهند داشت. در جدول زیر، اسامی سخنرانان به همراه موضوع سخنرانی‌شان ذکر شده است.

دومین دوره «دانش‌افزایی ادب فارسی» در منطقهٔ بالکان و اروپای مرکزی، از تاریخ ۱۸ شهریور ۱۳۹۹ آغاز شد و تا تاریخ ۱۴ بهمن ۱۳۹۹ ادامه خواهد داشت. این دوره شامل ۴۲ سخنرانی خواهد بود که سخنرانان از کشورهای ایران، چین، روسیه، ترکیه،

ردیف	عنوان	مدرس	زمان
۱	نظیره‌سرایی در غزل مکتب ادبی هرات	(دکتر صلاح‌الدین جامی (استاد دانشگاه هرات	سه‌شنبه ۱۸ شهریور ۸ سپتامبر ۲۰۲۰
۲	ساختار معنوی حکایات مثنوی	دکتر داود اسپرهم (استاد دانشگاه علامه طباطبایی)	شنبه ۲۲ شهریور ۱۲ سپتامبر ۲۰۲۰
۳	ادبیات فارسی در جهان	دکتر احمد تمیم‌داری (استاد دانشگاه علامه طباطبایی)	سه‌شنبه ۲۵ شهریور ۱۵ سپتامبر ۲۰۲۰
۴	کاربرد نظریه نسبیت در فهم و پویایی مفاهیم بلاغت	دکتر یحیی طالبیان (استاد دانشگاه علامه طباطبایی)	شنبه ۲۹ شهریور ۱۹ سپتامبر ۲۰۲۰
۵	مطالعات ایران‌شناسی و گنجینه نسخ خطی در مجارستان	دکتر میکوش شارکوزی (استاد دانشگاه کارولی (گاسپار بوداپست	سه‌شنبه ۱ مهر ۲۲ سپتامبر ۲۰۲۰
۶	نقد وحدت وجود	دکتر اسماعیل تاج‌بخش (استاد دانشگاه علامه طباطبایی)	شنبه ۵ مهر ۲۶ سپتامبر ۲۰۲۰
۷	شرح‌ها و ترجمه‌های فارسی در ترکیه	(دکتر گوزل یوز (استاد دانشگاه استانبول	سه‌شنبه ۸ مهر ۲۹ سپتامبر ۲۰۲۰
۸	کلیشه‌های زبانی و نقش آنها در آموزش زبان فارسی	دکتر حسن ذوالفقاری (استاد اعزامی به دانشگاه (شانگهای	شنبه ۱۲ مهر ۳ اکتبر ۲۰۲۰
۹	حماسه‌سرایی فارسی در شبه‌قاره پاکستان و هند	دکتر سیده فلیحه زهرا کاظمی (استاد دانشگاه ال (سی بانوان لاهور پاکستان	سه‌شنبه ۱۵ مهر ۶ اکتبر ۲۰۲۰
۱۰	تأملی در زبان حافظ	دکتر عباسعلی وفاپی (استاد دانشگاه علامه طباطبایی)	شنبه ۱۹ مهر ۱۰ اکتبر ۲۰۲۰
۱۱	مواد و مضامین آموزش زبان فارسی به‌عنوان زبان خارجی	دکتر الکساندر پولیشوک (استاد دانشگاه زبان- (شناسی مسکو	سه‌شنبه ۲۲ مهر ۱۳ اکتبر ۲۰۲۰
۱۲	شرح‌های ترکی دیوان حافظ	(دکتر حاجبی کرلانچیچ (استاد دانشگاه آنکارا	سه‌شنبه ۲۹ مهر ۲۰ اکتبر ۲۰۲۰
۱۳	کارکرد مکان در رمان فارسی	دکتر کارولینا راکوویتسکا عسگری (دانشیار (ایران‌شناسی دانشگاه یاگلونی کراکف	شنبه ۳ آبان ۲۴ اکتبر ۲۰۲۰
۱۴	ملاحظات زیست‌محیطی در شعر معاصر فارسی	دکتر زهرا پارساپور (دانشیار پژوهشگاه (علوم‌انسانی و مطالعات فرهنگی	سه‌شنبه ۶ آبان ۲۷ اکتبر ۲۰۲۰
۱۵	ادبیات معاصر ایران در بنگلادش	دکتر محمد عبدالصبور (استاد زبان و ادبیات (فارسی دانشگاه داکا	شنبه ۱۰ آبان ۳۱ اکتبر ۲۰۲۰
۱۶	حافظ و قرآن	دکتر مهدی دشتی (دانشیار دانشگاه علامه طباطبایی)	سه‌شنبه ۱۳ آبان ۳ نوامبر ۲۰۲۰
۱۷	جهان داستانی سیمین دانشور	دکتر عسگر عسگری حسنکلو (استاد اعزامی به (لهستان	شنبه ۱۷ آبان ۷ نوامبر ۲۰۲۰
۱۸	شعر و تصنیف: تفاوت‌ها و شباهت‌ها	(دکتر عبدالجبار کاکایی (شاعر و پژوهشگر	سه‌شنبه ۲۰ آبان ۱۰ نوامبر ۲۰۲۰
۱۹	روابط ادبی و فرهنگی هند و ایران: واژه‌های بی‌نام‌ونشان	دکتر سید عین‌الحسن عابدی (استاد دانشگاه (جواهر لعل نهرو	شنبه ۲۴ آبان ۱۴ نوامبر ۲۰۲۰
۲۰	سیری در افسانه‌های پهلوانی ایران	(دکتر بهادر باقری (دانشیار دانشگاه خوارزمی	سه‌شنبه ۲۷ آبان ۱۷ نوامبر ۲۰۲۰
۲۱	بازخوانی آثار نیما	دکتر محمود بشیری (دانشیار دانشگاه علامه طباطبایی)	شنبه ۱ آذر ۲۱ نوامبر ۲۰۲۰

ردیف	عنوان	مدرس	زمان
۲۲	نماد صوفی در غزلیات حافظ	دکتر احمد قورانبیک اف (استاد دانشگاه خاورشناسی دولتی تاشکند ازبکستان)	سه‌شنبه ۴ آذر ۲۴ نوامبر ۲۰۲۰
۲۳	حضور ادبیات فارسی در مناطق آلبانی	دکتر عبدالله رچپی (استادیار دانشگاه پریشینا/کوزوو)	شنبه ۸ آذر ۲۸ نوامبر ۲۰۲۰
۲۴	آسیب‌شناسی نگارش (نثر) فارسی	دکتر محمد دانشگر (استادیار دانشگاه امام حسین (ع))	سه‌شنبه ۱۱ آذر ۱ دسامبر ۲۰۲۰
۲۵	ترجمه شاهنامه به ترکی	(دکتر نعمت یلیدی‌ریم (استاد آتاتورک ارزروم)	شنبه ۱۵ آذر ۵ دسامبر ۲۰۲۰
۲۶	مراکز گسترش زبان فارسی در کلکته	دکتر افتخار احمد (رئیس گروه فارسی دانشکده (مولانا آزاد - استاد دانشگاه کلکته	سه‌شنبه ۱۸ آذر ۸ دسامبر ۲۰۲۰
۲۷	نقد و بررسی تطبیقی دو ترجمه عربی از دیوان حافظ	دکتر علیرضا منوچهریان (دانشیار دانشگاه علامه (طباطبایی)	شنبه ۲۲ آذر ۱۲ دسامبر ۲۰۲۰
۲۸	اسطوره بهرام‌گور و تحلیل هفت‌پیکر	دکتر غلامرضا مستعلی پارسا (دانشیار دانشگاه (علامه طباطبایی)	سه‌شنبه ۲۵ آذر ۱۵ دسامبر ۲۰۲۰
۲۹	تاریخچه تدریس زبان فارسی در ازبکستان	دکتر انعام خواجه رحمان خواجه یف (دانشیار (دانشگاه خاورشناسی تاشکند ازبکستان	شنبه ۲۹ آذر ۱۹ دسامبر ۲۰۲۰
۳۰	کاربست نظریه وحدت وجود در مطالعات ادبی	دکتر بتول واعظ (استادیار دانشگاه علامه (طباطبایی)	سه‌شنبه ۲ دی ۲۲ دسامبر ۲۰۲۰
۳۱	شعر عرفانی در سند پاکستان	دکتر انجم حمید (مدیر انتشارات مقتدره قومی (زبان پاکستان	شنبه ۶ دی ۲۶ دسامبر ۲۰۲۰
۳۲	مطالعه تطبیقی شعر حافظ، تاگور و نذراسلام	دکتر محمد کمال‌الدین (استاد گروه زبان و ادبیات (فارسی دانشگاه راجشاهی	سه‌شنبه ۹ دی ۲۹ دسامبر ۲۰۲۰
۳۳	حکایت‌های کلیله و دمنه در هند	دکتر اشتیاق احمد (استاد زبان و ادبیات فارسی (دانشگاه جواهر لعل نهرو	شنبه ۱۳ دی ۲ ژانویه ۲۰۲۱
۳۴	بازشناسی میراث ادبی در پرتو مطالعات تطبیقی	دکتر نعمت‌الله ایران‌زاده (دانشیار دانشگاه علامه (طباطبایی)	سه‌شنبه ۱۶ دی ۵ ژانویه ۲۰۲۱
۳۵	شاهنامه در بلغارستان	دکتر ایو پانف (استاد دانشگاه صوفیه - (بلغارستان	شنبه ۲۰ دی ۹ ژانویه ۲۰۲۱
۳۶	ترجمه آثار ادبی فارسی به زبان لهستانی	(دکتر ماتئوش کواگیش (استاد دانشگاه یاگلونی	سه‌شنبه ۲۳ دی ۱۲ ژانویه ۲۰۲۱
۳۷	بررسی وضعیت زبان و ادبیات فارسی در پاکستان	دکتر محمد اقبال شاهد (استاد دانشگاه جی سی (لاهور	شنبه ۲۷ دی ۱۶ ژانویه ۲۰۲۱
۳۸	مطالعات ادبیات فارسی و ایران‌شناسی در لهستان	دکتر آنا کراسنولسکا (استاد دانشگاه یاگلونی (لهستان	سه‌شنبه ۳۰ دی ۱۹ ژانویه ۲۰۲۱
۳۹	زن در تصوف	(دکتر زری طاهری (استاد دانشگاه ملی استرالیا	شنبه ۴ بهمن ۲۳ ژانویه ۲۰۲۱
۴۰	بوف کور: کتاب هدایت	دکتر سید اختر حسین استاد دانشگاه جواهر لعل نهرو	سه‌شنبه ۷ بهمن ۲۶ ژانویه ۲۰۲۱
۴۱	نگاهی به توسعه تاریخ‌نویسی فارسی در ایالت دکن از عهد بهمنیان تا آصف‌جاییان	دکتر عزیز بانو (استاد زبان و ادبیات فارسی (دانشگاه ملی اردو مولانا آزاد	شنبه ۱۱ بهمن ۳۰ ژانویه ۲۰۲۱
۴۲	(مهارت خوانش حافظ ۲)	دکتر محمدحسن حسن‌زاده (دانشیار دانشگاه (علامه طباطبایی)	سه‌شنبه ۱۴ بهمن ۲ فوریه ۲۰۲۱

ط) شورای علمی مرکز و نشست‌های حلقه مشاوران

کارگروه علمی، شامل استادان برجسته زبان و ادبیات فارسی برای مصاحبه با متقاضیان اعزام به خارج از کشور برای تدریس زبان و ادبیات فارسی تشکیل شده است. سالانه در ضمن این شورای علاوه بر استادان منتخب، آقایان دکتر یاحقی، دکتر میرباقری فرد، دکتر غلامحسین زاده، دکتر ابوسعیدی، دکتر خاتمی، دکتر جوکار، دکتر ایران زاده، دکتر پارسانسب، دکتر واحد، دکتر درزی، دکتر ترکی و خانم دکتر جهان تیغ در این شورا حضور دارند.

با سابقه‌دارترین، فعال‌ترین و بااعتبارترین اساتید زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی به‌عنوان حلقه مشاوران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را در سیاستگذاری برنامه‌ریزی همراهی می‌کنند.

به‌منظور استفاده از دانش و تجربیات استادان زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی، از ۱۸ دی‌ماه ۱۳۹۷، نشست‌هایی به تفکیک کشورها با حضور استادان در دانشگاه‌های مختلف و پس از محدودیت‌های ناشی از بیماری کرونا، به شکل مجازی برگزار شده است. قرار است حاصل این دیدارها و گفتگوها در کتابی با عنوان «تاریخ پارسی‌گستری در جهان» گردآوری و منتشر شود.

نشست‌های حلقه مشاوران

ردیف	کشور	محل برگزاری	تاریخ	شرکت‌کنندگان
۱	کشورهای آمریکای لاتین	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۱۸ دی ۱۳۹۷	آقایان: دکتر بهادر باقری، دکتر فرهاد ساسانی (استاد اعزامی سابق به برزیل)، دکتر سارلی (استاد اعزامی سابق به کلمبیا)، دکتر پارسا نسب (استاد اعزامی سابق به کلمبیا)، دکتر شادروی منش (استاد اعزامی سابق به ونزوئلا) و خانم‌ها: دکتر فرخ‌نیا (استاد اعزامی سابق به برزیل)، دکتر زهرا استادزاده
۲	پاکستان ((بخش اول	دانشگاه پیام‌نور	۱۶ بهمن ۱۳۹۷	آقایان: دکتر بهادر باقری، دکتر پدرام (علی) میرزایی، دکتر کاظمیان، دکتر عمرانی، دکتر شادآرام و خانم دکتر زهرا استادزاده
۳	هند	دانشگاه سیستان و بلوچستان	۲ اسفند ۱۳۹۷	آقایان: دکتر بهادر باقری، دکتر مصطفوی، دکتر مؤذنی و خانم‌ها: دکتر مریم خلیلی جهان‌تیغ، دکتر زهرا استادزاده
۴	سنگال	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۸	آقایان: دکتر بهادر باقری، دکتر سنایی و خانم دکتر زهرا استادزاده
۵	پاکستان ((بخش دوم	دانشگاه پیام‌نور	۲۶ خرداد ۱۳۹۸	آقایان: دکتر بهادر باقری، دکتر پدرام (علی) میرزایی، دکتر احمد تمیم‌داری، دکتر نعمت‌الله ایران زاده و خانم دکتر زهرا استادزاده
۶	قزاقستان و گرجستان	دانشگاه گیلان	۱۲ تیر ۱۳۹۸	آقایان: دکتر بهادر باقری، دکتر عبدالامیر چناری، دکتر داود اسپرهم، دکتر عباس جاهدجاه و خانم‌ها دکتر مهوش واحد دوست، دکتر لیلا رضایی، دکتر زهرا استادزاده
۷	چین	به شکل مجازی	۳ تیرماه ۱۳۹۹	آقایان: دکتر حسن ذوالفقاری، دکتر بهادر باقری، دکتر محمدباقر میرزایی حصاریان و خانم دکتر زهرا استادزاده
۸	فرانسه	به شکل مجازی	۱۰ تیرماه ۱۳۹۹	آقایان: دکتر نادر نصیری-مقدم، دکتر حمیدرضا حسن‌زاده توکلی و خانم دکتر زهرا استادزاده
۹	پاکستان	به شکل مجازی	۲ مردادماه ۱۳۹۹	آقایان دکتر بهادر باقری، دکتر پدرام (علی) میرزایی، دکتر محمد اقبال شاهد، دکتر محمد سلیم مظهر، دکتر اکبر شایان سرشت، دکتر مرتضی عمرانی، حسن علی‌کرمی و خانم دکتر فلیحه کاظمی
۱۰	لهستان ((بخش اول	به شکل مجازی	۱۵ آبان‌ماه ۱۳۹۹	آقایان دکتر بهادر باقری، دکتر میروسلا ومیها لاک، دکتر استانیسوا فادامباشکوفسکی، دکتر علی محمدی، دکتر محمد تقوی و خانم دکتر زهرا استادزاده
۱۱	لهستان ((بخش دوم	به شکل مجازی	۲۰ آذرماه ۱۳۹۹	آقایان: دکتر بهادر باقری، دکتر عسگر عسگری حسنکلو، دکتر رانا کوالسکا، دکتر کارولینا راکوویتسکا

عملکرد

مرکز همکاری‌های علمی بین‌المللی وزارت علوم در اجرای نقشه جامع علمی کشور ۱۴۰۰-۱۳۹۶

ایران در افق ۱۴۰۴

پیش‌تاز در مرزهای دانش و فناوری با مرجعیت علمی در جهان

- تدوین سیاست‌های لازم به‌منظور افزایش تعداد دانشگاه‌های کشور در رتبه‌بندی‌های جهان
- بررسی و بسایت‌های رتبه‌بندی معتبر بین‌المللی نشان می‌دهد که حضور دانشگاه‌های ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی افزایش چشمگیری داشته است. در سال ۲۰۱۶ تعداد ۲ دانشگاه ایران در رتبه‌بندی تایمز در میان دانشگاه‌های برتر دنیا حضور داشتند. در سال ۲۰۲۱ تعداد ۴۷ دانشگاه ایرانی در این رتبه‌بندی بودند که بهترین رتبه از آن دانشگاه علوم پزشکی کردستان بود که در رده ۳۰۱ قرار گرفت. در رتبه‌بندی لایدن در سال ۲۰۱۶ تعداد ۱۴ دانشگاه ایرانی بین دانشگاه‌های برتر دنیا بودند، در سال ۲۰۲۱ تعداد ۳۶ دانشگاه مشارکت کردند که بهترین رتبه در سال ۲۰۲۰ به دانشگاه تهران تعلق گرفت که در رده ۱۴۰ قرار گرفت. در رتبه‌بندی کیواس نیز که یک رتبه‌بندی کیفی است شاهد افزایش حضور دانشگاه‌های ایران در رقابت‌های بین‌المللی هستیم، به‌طوری که در سال ۲۰۱۶ تعداد ۲ دانشگاه ایرانی شرکت کردند، ولی در سال ۲۰۲۱ تعداد ۵ دانشگاه ایرانی حضور یافتند که در سال ۲۰۲۱ دانشگاه صنعتی شریف با رتبه ۴۰۹ بهترین رتبه را در میان دانشگاه‌های ایران به خود اختصاص داد.

شاخص: اهداف کلان نظام علم و فناوری کشور
ویژگی‌های اصلی: ارتقای جایگاه زبان فارسی در بین زبان‌های بین‌المللی علمی / کمک به ارتقای علم و فناوری در جهان اسلام و احیای موقعیت محوری و تاریخی ایران در فرهنگ و تمدن اسلامی
- افزایش تعداد کرسی‌ها در دانشگاه‌های معتبر دنیا به

۵۹ کرسی

- افزایش تعداد دانشجویان شاغل به تحصیل در کرسی‌های خارج از کشور به ۸۹۳۰ دانشجوی
- برگزاری ۷ دوره امتحان استاندارد زبان و ادبیات فارسی در سطح بین‌الملل تحت نام سامفا
- تهیه نقشه راه همکاری‌ها با اولویت‌بندی کشورهایی برای راه‌اندازی کرسی: با توجه به بیانات مقام معظم

فصل اول: ارزش‌های بنیادین نقشه جامع علمی کشور

شاخص: مبانی و ارزش‌های بنیادین نقشه جامع علمی کشور.

ویژگی‌های اصلی: تعامل فعال و الهام‌بخش با محیط جهانی و فرآیندهای توسعه علم و فناوری در جهان.

- تعیین کشورهای هدف در دو بستر، محور کشورهای جبهه مقاومت و مسلمان و محور کشورهای پیشرفته در دانش و فناوری

- هدف‌گذاری تعاملات علمی بین‌المللی با کشورهای جبهه مقاومت در راستای جذب دانشجویان بین‌المللی (حدود ۵۸۰۰۰ دانشجوی بین‌المللی عمدتاً از کشورهای مسلمان و جبهه مقاومت)، انجام پروژه‌های مشترک، انتقال دانش فنی و ایجاد شعب دانشگاهی.

مهمترین کشورهایی که در این حوزه قرار می‌گیرند عبارتند از: عراق، افغانستان، فلسطین، سوریه، لبنان، یمن و کشورهای مسلمان همسایه و فرامنطقه.

- ارایه بسته‌های همکاری بر اساس مختصات جغرافیایی، فرهنگی و علمی به کشورهای محور فوق
- راه‌اندازی اتاق‌های دانشگاهی توسط دانشگاه‌های ایرانی در دانشگاه‌های غیرایرانی (علامه طباطبایی در قزاقستان، افغانستان، اسپانیا) و دانشگاه‌های غیرایرانی در ایران (طرف چینی در دانشگاه‌های علوم کشاورزی، مازندران، گیلان و ...)

- توسعه روابط علمی بین‌المللی از مسیر:

* تدوین جزوه‌های آموزشی برای کارکنان حوزه‌های بین‌الملل دانشگاه‌ها، استادان، دانشجویان و پژوهشگران در سفرهای بین‌المللی

* برگزاری کارگاه‌های آموزشی امنیت در تعاملات علمی بین‌المللی در قالب نشست‌های سراسری، فصلی معاونان بین‌الملل و نشست‌های ویژه کارکنان دفتر بین‌الملل
* برگزاری نشست‌های مشورتی در سطوح عالی

فصل دوم: وضع مطلوب علم و فناوری

شاخص: چشم‌انداز علم و فناوری جمهوری اسلامی

اتریش، سوئیس، آلمان، هند، ترکیه، پاکستان، روسیه، چین و ... تعریف شده و در حال اجرا می‌باشد.

شاخص: تعداد حوزه‌های علمی جدیدالتأسیس کشور برای نخستین بار در دنیا

- تعداد شعب خارجی دانشگاه‌های کشور (تاسیس شده و یا در شرف تاسیس) در سال‌های ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹ و ۴۰۰ به ترتیب ۶، ۸، ۱۰، ۱۳ و ۱۶ است. همچنین در مرکز بین‌المللی مرزی اقدامات اثرگذاری در حال شکل‌گیری است از جمله: دانشگاه‌های پیام نور در خوزستان (مرکز بین‌المللی اروند)، خراسان جنوبی (مرکز بین‌المللی بیرجند)، آذربایجان غربی (مرکز بین‌المللی باکو)، آذربایجان شرقی (مرکز بین‌المللی ارس)، گیلان (مرکز بین‌المللی انزلی)، مازندران (مرکز بین‌المللی بندر انزلی)، سیستان و بلوچستان (مرکز بین‌المللی چابهار)، خراسان رضوی (مرکز بین‌المللی داغارون و مرکز بین‌المللی سرخس) می‌باشد. البته وزارت عتف تصویب ایجاد نمایندگی دانشگاه در خارج از کشور برای جامعه‌المصطفی (ص) العالمیه در آفریقای جنوبی، بنگلادش، مالی (سال ۹۶)، کامرون، ماداگاسکار، تایلند، بورکینافاسو، کینه کوناگری و گرجستان (در سال ۹۷) را نیز انجام داده است.

شاخص: تعداد دانشمندان برجسته و مؤثر در مدیریت مجامع بین‌المللی

- بر اساس بانک اطلاعات، نخبگان ایرانی خارج از کشور به ۸۰۰۰ نفر رسیده است. بر اساس آمار رسمی اتحادیه اروپا تعداد ۴۰۰ محقق ایرانی به مسئولان و حاکمان کشورهای اروپایی مشاوره می‌دهند.

شاخص: تعداد سخنرانان مدعو و اعضای کمیته‌های علمی و راهبری همایش‌های معتبر بین‌المللی

- در سال‌های گذشته تا ۱۳۹۷ (قبل از تحریم‌های نااعادلانه آمریکا) به صورت متوسط حدود ۲۰۷۶ محقق و دانشمند خارجی به کشورمان آمدند تا در همایش‌ها، دوره‌های مشترک، انجام تحقیقات و راهنمایی دانشجویان همکاری نمایند. متقابلاً سالانه به‌طور متوسط ۱۳۴۵ دانشجوی دکتری و یا اساتید ایرانی برای بهره‌گیری از امکانات علمی به صورت کوتاه‌مدت عازم کشورهای دیگر شده‌اند.

شاخص: تعداد دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی که در رتبه‌بندی جهانی جزو ۱۰ درصد بهترین مراکز هستند (حداقل ۵ دانشگاه)

- در نظام رتبه‌بندی QS در سال‌های ۲۰۱۶، ۲۰۱۷، ۲۰۱۸، ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ به ترتیب: ۵، ۶، ۶، ۵ و ۵ بوده است.

شاخص: میزان جذب دانشجویان و متخصصان دیگر کشورها

- در دو سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷ در مجموع ۳۹۱۸ نفر محقق خارجی برای شرکت در رویدادهای علمی به ایران وارد شدند. به عبارت دیگر، آموزش عالی ایران تا قبل از همه‌گیری کرونا و تحریم اقتصادی، هر هفته پذیرای ۱۰ هیات خارجی دانشگاهی بود. البته روند تبادل دانش به صورت مجازی ادامه دار است.

رهبری مبنی بر تبدیل زبان فارسی به عنوان زبان علم به کشورهای همسایه و مسلمان با سابقه قدمت زبان و ادبیات فارسی، کشورهای شبه قاره: هند، پاکستان، بنگلادش، کشورهای حوزه اوراسیا و آسیای میانه: روسیه، اکراین، ازبکستان، ارمنستان، کشورهای عربی همسو که رابطه سیاسی مطلوب با ایران دارند: لبنان، عراق، سوریه، کشورهای اروپایی برای نسل سوم ایرانیان مقیم و کشورهای امریکای جنوبی جهت تشکیل انجمن‌های دوستی دو کشور و کشورهای آفریقایی جهت تشکیل انجمن‌های دوستی

- تامین و تجهیز کتاب‌های درسی کرسی‌های زبان فارسی، کشورهای متقاضی (افغانستان: سالانه حدود ۳ هزار در سه سال اخیر و به‌طور متناوب در سال‌های گذشته)

ویژگی اصلی: گسترش همکاری در حوزه‌های علوم و فناوری با مراکز معتبر بین‌المللی

- افزایش تعداد تفاهم‌نامه‌های بین‌وزارتی به حدود ۱۰۰ فقره با هدف تدوین چارچوب همکاری

- گسترش فعالیت. همچنین جامعه علم و فناوری ایران عضو فعال سازمان‌های علمی بین‌المللی مهم دنیا می‌باشد در حال حاضر دانشگاه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری عضو ۷۳ سازمان بین‌المللی از جمله سازمان‌های زیر می‌باشد: APCTT, COMSTech, UNESCO, ISESCO, SESAMI, TWNSO, TWAS, ICTP, ICGEB, NAM S&T Center, RCSTT, WAITRO, ECO-SF

- ایران میزبان ۱۶ کرسی یونسکو، ۶ مرکز منطقه‌ای مقوله دوم می‌باشد در طول چند سال اخیر نیز میزبان شبکه دول اسلامی آموزش از راه دور، مرکز شبکه نانو تکنولوژی جهان اسلام، شبکه پارک‌های علم و فناوری جهان اسلامی و مرکز علوم و فناوری IORA را بر عهده گرفته است. عضویت دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری در انجمن‌های علمی دنیا بیش از صدها مورد می‌باشد.

شاخص: اهداف بخشی نظام علم، فناوری و نوآوری کشور

ویژگی اصلی: کسب رتبه نخست در رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان اسلام و احراز جایگاه شاخص در بین دانشگاه‌های دنیا

- بر اساس رتبه‌بندی تایمز-هایر-اجوکیشن ۴۷ دانشگاه ایرانی جزء دانشگاه‌های خوب دنیا رتبه‌بندی شده‌اند و بر اساس آمارهای ۲۰۲۰، پایگاه استنادی جهان اسلام، ۶ دانشگاه ایران جزء ۵۰ دانشگاه برتر جهان اسلام قرار گرفتند.

فصل سوم: کمیت‌های مطلوب مهم‌ترین شاخص‌های کلان علم و فناوری کشور

شاخص: تعداد پژوهش‌های بین‌المللی مشارکتی - در سال ۱۳۹۹ تعداد ۶۶۴ پروژه تحقیقاتی مشترک با دانشگاه‌های معتبر دنیا از جمله دانشگاه‌های کشورهای

فصل چهارم: راهبردها و اقدامات ملی

راهبرد کلان ۹: تعامل فعال و اثرگذار در حوزه علم و فناوری با کشورهای دیگر به ویژه کشورهای منطقه و جهان اسلام

راهبرد ملی: توسعه زبان فارسی به عنوان یکی از زبان‌های علمی در سطح جهان
اقدام ملی: افزایش پذیرش دانشجویان خارجی به منظور گسترش زبان فارسی و بسترسازی مرجعیت علمی کشور با اولویت کشورهای اسلامی و همسایه اقدامات انجام شده:

- در سال ۱۳۹۹ تعداد ۵۸۰۰۰ دانشجوی خارجی در ایران و در رشته های مختلف به زبان فارسی تحصیل می کنند. همچنین در حال حاضر بیش از ۹۰۰۰ دانشجوی خارجی در کرسی های زبان فارسی، اسلام شناسی، خاورشناسی، ایران شناسی و ... در حال یادگیری زبان فارسی با اساتید ایرانی یا بومی هستند. عراق سوریه لبنان افغانستان در اولویت همکاری قرار دارند.

- حدود ۲۳۰۰ نفر دانشجوی خارجی از طریق آموزش مجازی در مراکز زبان فارسی دانشگاه ها در حال تحصیل هستند.

- ۱۱۰۰ دانشجوی حضوری در دانشگاه های خارجی با کمک اساتید ایرانی کرسی های زبان فارسی در حال تحصیل هستند

اقدام ملی: حمایت از تأسیس رشته زبان فارسی در دانشگاههای مختلف جهان

- برگزاری هفت دوره آزمون سامفا
- بازگشایی ۵۹ کرسی زبان و ادبیات فارسی (۳۳ کرسی در نیمه اول و مابقی تا پایان سال)

- پشتیبانی از ۲۰ کرسی زبان و ادبیات فارسی
- تدوین سند راهبردی معاونت گسترش زبان فارسی و ایران شناسی خارج از کشور

- برگزاری نشست حلقه مشاوران گسترش زبان فارسی ویژه کشورهای قزاقستان، پاکستان و گرجستان
- برگزاری سومین نشست مراکز آموزش زبان فارسی

- همکاری در برگزاری چهارمین همایش بین المللی انجمن ترویج زبان فارسی
- برگزاری چهار جلسه شورای علمی و برنامه ریزی مرکز.

- راه اندازی بانک اطلاعاتی کرسی زبان فارسی به زودی در سایت وزارت متبوع بارگذاری خواهد شد.
- مقدمات راه اندازی بانک آموزش مجازی زبان و ادبیات فارسی

- واسپاری کرسی های زبان و ادبیات فارسی به دانشگاه های داخل برای آموزش مجازی زبان فارسی

- اعزام ۱۴ استاد زبان فارسی به ۱۹ کرسی زبان ادبیات فارسی
- بازنگری و بازنگاری سرفصل های درسی ایران شناسی و زبان فارسی

- انتشار کتاب از سوی معاونت گسترش زبان فارسی
مجموعه کتاب های پرفا سه جلد همراه کتاب کار،

آزمون سازی، ۲۰۰۰ موضوع ساده برای گفتگو در کلاس، فارسی نامه

- تدوین آیین نامه جدید اعزام استاد که از سوی مقام عالی وزارت ابلاغ می شود.

راهبرد ملی: توسعه و تقویت شبکه های مناسبات ملی و فراملی دانشمندان و پژوهشگران و همکاری بین المللی با اولویت کشورهای اسلامی و کشورهای فارسی زبان

اقدام ملی: همکاری بین المللی با اولویت کشورهای جهان اسلام با توجه به مزیت های نسبی و منابع هر کشور اقدام ملی: ایجاد شبکه های پژوهشی در داخل و خارج از کشور برای انتشار و تبادل دانش و فناوری متناسب با اولویت های ملی و بهره گیری از فرصت های جهانی

- تمدید عضویت حدود ۹۰ مجمع بین المللی اولویت دار
- میزبانی از دومین مجمع عمومی شبکه دانشگاه های مجازی جهان اسلام

- تدوین آیین نامه همکاری های علمی و فناوری با سازمان ها و مجامع بین المللی
- میزبانی اولین نشست هیات امنای دانشگاه بین المللی گروه هشت

- عضویت ۵ دانشگاه و مرکز پژوهشی کشور در شبکه پیشگامان پژوهش و نوآوری دی هشت
- به روزرسانی فهرست ۲۲ مرجع تماس ملی (NCP) به منظور همکاری با اتحادیه اروپا

- میزبانی چهارمین نشست هیات امنای بنیاد علمی اکو در دانشگاه اصفهان
- تداوم پرداخت حق عضویت سالانه ایران به بنیاد علمی اکو در قالب طرح پرداخت غیرمستقیم (برگزاری رویدادهای اکویی با همکاری دانشگاه های ایرانی)

- میزبانی از کمیسیونر منابع انسانی و علم و فناوری اتحادیه آفریقا
اقدام ملی: تأکید بر برگزاری سمینارهای منطقه ای و بین المللی و ترجمه آثار ایرانی- اسلامی به زبان های مختلف منطقه و جهان

- ترجمه حدود ۳۰ عنوان کتاب سازمان سمت به منظور استفاده کشورهای همسایه به ویژه افغانستان
اقدام ملی: حمایت از طرح های پژوهشی و فناوری بین المللی با سرمایه گذاری مشترک و تسهیل همکاری های با مؤسسات فناوری خارجی و گسترش تعاملات فناورانه با کشورهای دارای فناوری پیشرفته با روش هایی نظیر مشارکت در کنسرسیوم ها با رعایت سیاست های نظام

اقدام ملی: فراهم آوردن بستر مشارکت دانشمندان ایرانی در مجامع و مراکز برتر جهان و بهره گیری از دانشمندان شناخته شده جهانی در ایران برای تبادل آرا و نظریات و معرفی پدیده های نو علمی با اولویت کشورهای جهان اسلام

- چابک سازی روندهای حضور استادان، اعضای هیات

علمی و دانشجویان در فعالیت های علمی بین المللی از قبیل اخذ مجوز سفر، دریافت ارز و ...
- در طول ۵ سال اخیر بطور متوسط سالانه ۲۰۷۵ محقق و دانشمند خارجی به جمهوری اسلامی ایران آمدند تا در سمینارها، دوره های تحقیقاتی و ... مشارکت علمی نمایند. همچنین سالانه حدود ۱۳۶۵ دانشجوی دکتری و یا اساتید ایرانی عازم خارج از کشور شده اند.

راهبرد ملی: اصلاح سازوکارها و قوانین استخدام، ارتقای محققان و تخصیص مشوقها، راتبه های (بورسهای) تحصیلی، فرصتهای مطالعاتی و پژوهانه ها برای افزایش همکاریهای بین المللی محققان

اقدام ملی: تقویت و توسعه نظام مند همکاری دانشگاههای کشور با دانشگاههای بزرگ و معتبر جهانی، به ویژه با دانشگاههای جهان اسلام با اولویت دوره های تحصیلات تکمیلی و با انجام پژوهشهای مشترک اقدامات انجام شده:

- برگزاری نشست های مشورتی با معاونت های آموزشی، پژوهشی و دانشجویی با هدف: تسهیل راه اندازی دوره های مشترک، ارزیابی دانشگاه های غیر ایرانی، تدوین سرفصل طرح های مشترک پژوهشی - مشارکت در تدوین گزارش سیاستی چالش های مراجع ملی همکاری های علمی بین المللی

- اعلان فراخوان طرحهای مشترک ایران و توییتاک تر کیه

- انجام مرحله اول طرح های مشترک ایران و مجارستان
- اعلان فراخوان، ارزیابی و انتخاب نهایی ۳۱ طرح مشترک در چارچوب برنامه MSRT- BMBF Joint call با آلمان

- اعزام ۲۱ دانشجوی مقطع دکتری برای استفاده از دوره های فرصت مطالعاتی ۶ تا ۹ ماهه، در قالب برنامه بورس مشترک MSRT-DAAD: Germany Iran Joint Program
- افزایش دوره های مشترک تحصیلاتی به بیش از ۵۰ مورد

اقدام ملی: اصلاح قوانین و مقررات مربوط به انتقال فناوری به کشور و ایجاد و توسعه نهادهای انتقال و بومی سازی فناوری از خارج به داخل و بالعکس اقدامات انجام شده:

- بهره گیری از نوشتار و فضای دیجیتالی برای شناسایی دانشگاه های برتر دنیا و شناساندن دانشگاه های داخل کشور

- مطالعه برای راه اندازی مرکز همکاری ایران و کشور های حوزه استراتژیک (نمونه موردی: آلمان)

- تهیه و ارائه آیین نامه تاسیس و راه اندازی اتاق های همکاری علمی بین الملل در دانشگاه های برتر و هم تیان غیرایرانی (راه اندازی اتاق همکاری دانشگاه علامه در دانشگاه های مطالعات بین المللی شانگهای چین، ملی اوراسیا قزاقستان، نبرخا اسپانیا)

- راه اندازی مرکز مطالعات چین در دانشگاه علوم

کشاورزی و منابع طبیعی گرگان
- توسعه و تقویت اتحادیه های بین المللی دانشگاه های دولتی حاشیه خزر و قفقاز برای توسعه همکاری های چندجانبه با هدف انتقال و تبادل فناوری
راهبرد ملی: همکاری فعال با جهان اسلام و ایفای نقش پیشگامی برای تولید معرفت علمی مورد نیاز تمدن نوین اسلامی

اقدام ملی: مشارکت فعال در تنظیم معیارها و اهداف نظام اعتبارسنجی و رتبه بندی مراکز آموزش عالی در منطقه و جهان اسلام

راهبرد ملی: معرفت علمی مورد نیاز تمدن نوین اسلامی
اقدام ملی: تقویت و توسعه همکاری الهام بخش و اثرگذار با دانشگاههای کشورهای جهان اسلام و بهره برداری از ظرفیت دانشگاههای کشورهای پیشرو در علم و فناوری از طریق تبادل استاد و دانشجو و اجرای دوره های آموزشی مشترک در رشته های اولویت دار

- ایجاد اتحادیه روسای دانشگاه های بزرگ ایران و روسیه و نشست های سالانه. ایجاد اتحادیه روسای دانشگاه های ایران و افغانستان- ایجاد اتحادیه روسای دانشگاه های بزرگ ایران و مجارستان. برنامه ریزی برای راه اندازی دانشگاه مشترک ویژه زنان با کشور عراق، تاسیس دانشگاه جامع علمی کاربردی یا فنی و حرفه ای به صورت مشترک با کشور افغانستان، راه اندازی پارک علم و فناوری در افغانستان و عراق، راه اندازی آزمایشگاه مشترک بین دانشگاه شهید بهشتی و همتای لبنانی، تاسیس دانشگاه A-D-8

- ایجاد مراکز بین الدول اسلامی از جمله شبکه دانشگاه های مجازی جهان اسلام در تهران، شبکه پارک های علم و فناوری جهان اسلام در گیلان، شبکه نانو فناوری جهان اسلام در پژوهشگاه مواد و انرژی

راهبرد ملی: برنامه ریزی به منظور کسب رتبه اول علم و فناوری در منطقه و جهان اسلام

اقدام ملی: جلب مشارکت مؤثر متخصصان و پژوهشگران ایرانی و غیر ایرانی مقیم خارج از کشور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایران در دهه اخیر، برنامه جذب نخبگان را در دستور کار خود دارد. این برنامه مبتنی بر همکاری با نخبگان علمی ایرانی مقیم داخل و خارج بر اساس محورهای زیر است:

- گسترش نظام مند همکاری های علمی، فناورانه و فرهنگی و اجتماعی افراد و گروه های نخبه با هم تیان خارجی در اجرای طرحهای مشترک بین المللی (۲۹۲۰ مورد همکاری با نخبگان ایرانی خارج از کشور طی سال های ۹۸-۹۷ در قالب برگزاری دوره آموزشی، حضور در سمینار، استاد راهنما و در سال ۹۷-۹۶ ۳۲۵۴ دانشجوی دکترا برای فرصت مطالعاتی اعزام شدند و در سال ۱۳۹۷، ۱۰۲۲ عضو هیئت علمی و در سال ۱۳۹۸، ۴۶۳ عضو هیئت علمی برای کارهای پژوهشی به فرصت مطالعاتی خارج از کشور اعزام شدند

- ایجاد سازوکارهای حقوقی و مالی برای همکاری های

افراد و گروه‌های نخبه داخل کشور در فعالیت‌های بین‌المللی (اجرای ۶۰۴ پروژه تحقیقاتی مشترک با ایرانیان مقیم خارج و فراهم ساختن زمینه مشارکت اعضای انجمن‌های علمی در ۱۰۲ پروژه انتقال فناوری).

- ایجاد ارتباط بین افراد و گروه‌های نخبه ایرانی خارج از کشور با هم‌تایان داخل خود از طریق ارتباط مستمر و اثرپذیر با مراکز جهانی (طی سال‌های ۹۸-۱۳۹۷، ۱۵۶۹ پروژه مشترک تحقیقاتی با اساتید خارجی در دانشگاه‌ها اجرا شده است، همچنین ۶۶ انجمن علمی در خارج از کشور به منظور ارتباط با نخبگان ایرانی در خارج از کشور تشکیل شده است)

- طراحی و استقرار بانک اطلاعات نخبگان ایرانی خارج از کشور

- تشکیل کارگروه علمی آموزشی شورای عالی ایرانیان خارج از کشور

- در نظر گرفتن همکاری با نخبگان ایرانی خارج از کشور به عنوان یکی از معیارهای ارزیابی دانشگاه‌ها و نهادهای آموزش عالی

- فراهم ساختن زمینه مشارکت زنان و جوانان نخبه ایرانی برای کسب بورس‌ها و جوایز و احراز پست‌های سازمان‌های بین‌المللی

اقدام ملی: حمایت از ارائه مقالات معتبر علمی در عرصه بین‌المللی و ثبت اختراعات و اکتشافات

- افزایش تعداد مقالات علمی مشترک با محققان و دانشگاه‌های معتبر دنیا از ۸۸۱۳ در سال ۲۰۱۵ به ۱۷۲۹۹ در سال ۲۰۱۹

- افزایش مقالات مشترک از ۲۲ در صد به نسبت کل مقالات ایندکس شده در WOS در سال ۲۰۱۵ به ۳۲ در صد در سال ۲۰۲۰

- مقالات علمی ایندکس شده محققان جمهوری اسلامی ایران در سال ۲۰۲۰ با رشد ۶ درصدی نسبت به سال قبل رتبه ۱۶ جهانی را در اختیار دارد.

بایاد
درگذشتگان کرونا
در خانواده بزرگ
آموزش عالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

